

**PRIVIȚI,
CE FRUMOS
CRESC ORAȘELE!**

Săptăminal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Valori fundamentale din opera teoretică și practică a președintelui Nicolae Ceaușescu

BIRUITOAREA UNITATE

La împlinirea unui deceniu și jumătate de când iubitul și stimatul conducător al partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost investit cu înalta funcție de președinte al României, poporul întreg, într-o indestructibilă unitate de crez și voință, și-a manifestat plenar nemărginita sa dragoste, stimă și grație față de omul, bărbatul și comunistul de omenie pe umerii căruia se află de aproape 24 de ani marea răspundere a destinului nostru. A fost o sărbătoare de inimă și suflet, și de vibranta retrospectivă a trecutului național, întreaga națiune afirmându-și odată mai mult totalitatea ei adevărată la politica partidului nostru.

În asemenea momente solemne, ca întotdeauna, anii parcurși, cu deosebire cei zidiți în edificiul de granit al patriei socialiste, ne invită la rememorări emoționante, la revederea drumului parcurs bărbătește, într-un permanent proces de redescoperire istorică, în luptă cu necunoscutul și nestăvilită sete de cunoaștere și adevăr. Este limpede pentru oricine studiază cu obiectivitate și bună credință experiența României socialiste, și în mod deosebit perioada ultimilor 24 de ani, că toate succesele dobândite prin talentul, hărnicia și puterea novatoare a unui întreg popor, precum și vasta și lucida prospectare a viitorului reprezintă rodul politicii științifice revoluționare a partidului nostru, a creșterii rolului său conducător în întreaga viață a societății noastre. Pentru întreaga suflare a României, partidul reprezintă astăzi autoritatea supremă, forța politică și socială cea mai înaintată, tezaurul muncii colective, trup din trupul clasei muncitoare, al țărânimii și intelectualității națiunii noastre. Pentru înția oară în istoria României, îndrumările-cheie ale unui partid de guvernământ au devenit propriile noastre opțiuni, pentru prima dată oamenii muncii s-au putut convinge că aspirațiile, viața de fiecare zi și remarcabilele succese ale patriei se realizează într-o strânsă concordanță cu programul elaborat de partid, că

(Continuare în pag. 3)

LIVIU TIMBUS ■

De câțiva ani buni, sintagmele „o nouă atitudine față de muncă” și „spirit creator” se însoțesc cu o deosebită consecvență în cuvântările tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și, cu un firesc impact, ori de câte ori un colectiv muncitoresc dezbate problemele activității proprii. Ele au fost impuse de chiar realitatea economico-socială, al cărei continuu proces transformator a îmbrăcat din ce în ce mai mult hainele unei dezvoltări calitative, intensive. Într-un asemenea context, locul devizei „mai mult!” — care a predominat o lungă sau poate chiar prea lungă perioadă — a fost luat, fără drept de întoarcere, de deviza „mai bine!”, înțelesă în sensul ei cel mai larg și mai profund, care pune în cauză — și cu sta-

gător, căci viața și timpul decantează noul de vechi precum se separă uleiul de apă, ieșind întotdeauna la suprafață. Sau un organ colectiv de conducere dintr-o întreprindere, care adoptă ca regulă generală de conduită, în interpretarea și soluționarea problemelor, atitudinea constructivă. O astfel de poziție exclude cu desăvîrșire practica justificărilor, pe care o înlocuiește cu căutarea de răspunsuri la o singură întrebare: „Ce trebuie să facem, cum trebuie să acționăm noi pentru a elimina orice dereglare a activității, chiar și atunci când aceasta este generată de alții; sau pentru a răspunde unor cerințe sociale, chiar dacă la prima vedere acestea par a ne depăși puterile?” Iar găsirea de răspunsuri la asemenea frecvente probleme implică în egală măsură manifestarea spiritului creator.

Ce dovedesc asemenea exemple? Că afirmarea unei noi atitudini în muncă nu este doar rezultatul unei bune intenții, al unui simplu act de voință, ci are un suport mult mai complex, care — alături de conștiință, responsabilitate

sau competență — conține un element din ce în ce mai important în actuala etapă de dezvoltare intensivă a economiei, de înfăptuire a noii revoluții științifice și tehnice. Este vorba de spiritul creator. Iată de ce, pe bună dreptate, în cuvântarea rostită la Consfătuirea de lucru pe probleme economice de la C.C. al P.C.R. din 2-3 martie a.c., secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, atrăgând din nou atenția asupra faptului că se manifestă încă poziții conservatoare, refractare față de nou, ne cere tuturor să facem pretutindeni din știință factorul hotărâtor al înfăptuirii programelor de modernizare, în general a tuturor planurilor și programelor destinate a ridica România pe noi culmi de civilizație și progres.

VIRGIL SIMION ■

Componentă esențială a noii atitudini față de muncă SPIRITUL CREATOR

Campania de primăvară în Delta

De la popasul turistic Murighiol, unde, vara, spațiul se socotește în centimetri pătrați, datorită mulțimii de mașini și rulote cu numere de înregistrare în te miri ce țară a Europei, ocolim cherhanaua și canalul — port pentru „cărașii” deltei și o apucăm pe un drum de pământ. Cât cuprinde privirea, cimpuri întinse care acum, în primăvară, au îmbrăcat haina verdei crud ce vestește rodnicia. Pe unele lanuri, cum am văzut la Dunavăț, teren aparținând întreprinderii de exploatare complexă a resurselor Deltei Dunării cu sediul la Independența, griul a răsărit frumos, este înfrățit, încit, de pe acum nu se mai vede pasărea

din el — acesta fiind pentru localnici semnul cel mai îmbucurător și elocvent al stadiului creșterii sale.

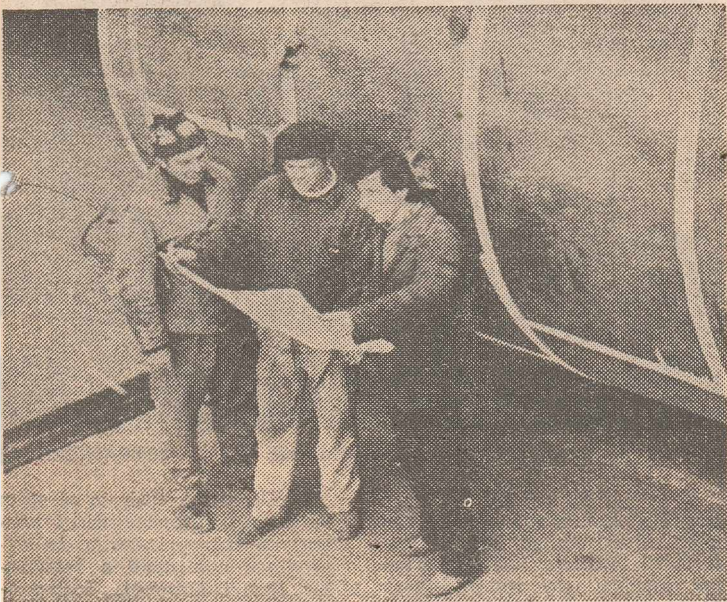
— În anul trecut, pe terenurile cultivate cu grâu ale întreprinderii noastre — îmi spune volubilul și energicul inginer Ion Boboc, directorul acestei mari unități economice, cu o rază de activitate întinsă pe aproape 80 000 ha, practic, un sfert din întreaga Delta a Dunării — am obținut o producție medie la grâu de 4 000 kg/ha. Cred că în acest an o vom depăși, după cum și la porumb, orz și floarea soarelui estimăm recolte mult mai mari, care să reflecte legitimitatea uriașelor investiții făcute de stat pen-

tru a pune în valoare și această zonă a țării.

Firește, în multe privințe, agricultura în Delta Dunării este încă o operă de pionierat cu impedimentele presupuse de orice început. Experiența se câștigă greu, de la un an la altul, uneori cu pierderi ce nu mai pot fi recuperate; utilajele cu care se lucrează se probează și ele aici ca într-un veritabil poligon experimental, uneori cu întâmplări neprevăzute. Mi s-a relatat situația când o combină, în pană, care a stat

(Continuare în pag. 2)

C. ISMĂILEANU ■

Calitatea produselor pornește de la o înaltă pregătire științifică a fiecărui om al muncii

Totdeauna am socotit că Mirșa este denumirea unui oraș. Și alții au trăit și păstrează aceeași impresie. Călătorind pe drumurile țării, citind ziarele sau ascultând rubricile sportive ale radioului, și-au spus același lucru, asemenea tuturor călătorilor opriți pentru câteva minute la geamul unui tren staționat în gara Războieni. Impresionați de dimensiunile nodului de cale ferată, toți consideră cele câteva case din spatele gării drept periferia unui oraș care n-a existat niciodată. Războieni rămânând un sat cuminț ca o creangă de salcie. Într-un fel asemănător, povestea se repetă și cu Mirșa. Nu e nici oraș, nici comună, nici sat. Localitatea Mirșa nu a existat niciodată. Doar un fir neliniștit de apă, strecurat pe la poalele Muntelui Suru, denumit de localnici Mirșa, de fapt un pârâu cuminț cu aer de riu impetuos doar în ceasurile de furie ale cerului. Numele lui adus prin veacuri de oieri n-a depășit lumea lor până când, între cele două războaie, au apărut niște clădiri și câteva barăci în care se puneau la cale cele trebuincioase armatei.

După câteva decenii de existență, după anii de groază și anonimat, Mirșa este kilometrul zero al camioanelor românești de mare tonaj. În Australia sau pe marile șantiere ale țării, în Asia, sau America, la fel cum trec pe la marginea orașului Titu, circula aceste mașinării gigant, marcate discret cu un dreptunghi în interiorul căruia scrie „Fabricat I. M. Mirșa”. Ce este Mirșa, dacă nu oraș sau comună? O colonie cu 732 de apartamente, cu 7 cămine de nefamiliști, cu un grup școlar, cu un complex sportiv de toată frumusețea, cu magazine și chioșcuri și cu câteva căsuțe aproape stinghere în aerul acela de cartier sibian. În colonie locuiesc aproape 4.000 de oameni care spun că aparțin de întreprinderea mecanică, deși primăria lor ființează în Avrighi. Dincolo de colonie, pe dealurile blinde ca niște praguri spre munte, se întind cele 18 secții ale întreprinderii mecanice. Remorcile, trailerele, buldozerele și basculantele de mare tonaj nu se pot naște în hale suprapuse, cu mai multe etaje. Pentru producerea lor este nevoie de spațiu. Să dai un ocol prin toate secțiile și atelierelor, pe la conducerea administrativă, prin școală și prin colonie, pe la gospodăriile anexe și pe la magazine e ca și cum ai face un drum pe jos până la Sibiu, adică un mars de peste 30 de kilometri. Kilometrul zero al auto-

mastodonților fabricați la Mirșa se întinde pe 270 de hectare, pe coline și pante, pe sub copaci și pomi, într-un aer de rezervație, perturbat din când în când și din loc în loc de zgomotul asurzitor al unei mașini galbene de o sută de tone.

Ce era Mirșa prin anii '60, când strania îndeletnicire a recondiționării obuzelor a încetat? Citeva sute de oameni se pregăteau să-și schimbe profesia. Se vorbea despre o reprofilare. Unii pomeneau câte ceva de remorci și basculante. Prin satele din jur, până la Arpaș, spre Făgăraș, și până la Boița, pe Valea Oltului, țărani vorbeau de schimbarea ce se va produce la Mirșa, de o „fabrică” de proporții, cu mii de oameni. Sătui de lucrul pământului și de tăiatul pădurii, țărani

Erau amărâte. Dorința noastră era mai mare decât isprava. Făceam naveta pe jos de pe toate satele. Unii mai veneam cu motocicletele și cu bicicletele și nu credeam că se va face o linie de autobuz din fiecare sat. Acum sînt zeci de mașini care ne așteaptă la peron, duc schimburi și copii de la școală, și la intrarea în întreprindere e un peron mai mare decât o autogară.

Călin Toma din Săcădate, venit la Mirșa după tatăl său, fost și el strungar la recondiționarea obuzelor, împlinește curind trei decenii de „muncă la proțap”. E și lăcătuș, și sudor, și mecanic, și șef de formație. De ani de zile e socotit un veritabil specialist în proțap, adică în ruda de fixare a remorcii, un reper esențial, zice el, „la fel cu

pentru lucrări speciale. Acum știm doar secțiile. Cutare produce asta, cutare cealaltă și, din când în când, numele celor vechi, inima de atunci, alcătuită din oamenii veniți de pe sate.” Mirșa a avut marea șansă de a fi o întreprindere născută din seriozitatea țărănească a agricultorilor din satele de la răsăritul Sibiului, oameni curați și puternici, mindri că au făcut un pas enorm, după ce generații și generații din spița lor au trăit doar din aspra conviețuire cu pământul pietros. Lor li s-au adăugat inginerii și specialiștii din asprul burg și, abia din 1973, când a luat ființă grupul școlar, Mirșa a mai avut o dată șansa de a crește doar prin propriile sale forțe.

Ce ar însemna Mirșa Nouă pentru cel care n-a ajuns pe

cărcătoare frontale cu cupe de 10—15 metri cubi și coloși de 100—110 tone. Toate marile șantiere ale României de azi își bazează lucrările pe puterea basculantelor fabricate la Mirșa. Nimic nu se construiește fără produsele acestei firme. La transformările geografiei din ultimii ani, Mirșa a avut partea sa de contribuție prin excavatoare, remorci și autobasculante. Secțiile înghit zilnic 300 de tone de metal. Locomotivele și camioanele de la aprovizionare cară mereu. Pe mașinile aflate la montaj se urcă numai cu scară. Două cauciucuri cîntăresc cit un autoturism. Te poți ascunde într-o roată. Există și șuruburi de 80 de kilograme. Dacă o piuliță sau un șurub îți cade pe picior, poți rămâne infirm pe viață. Nu e ca într-o fabrică de ceasornice. Scapi o piesă și citiva oameni o caută zile întregi pe sub mese. Aici totul se vede de departe. O basculantă de o sută de tone e cit două case frumoase de gospodari. Montarea ei durează o lună. Confectionarea un an. Și la sfîrșit, când iese pe pista de încercări, echipa de testare o aleargă cu 50 de kilometri la oră și o întorc ca pe o jucărie. Au loc zeci de teste și probe, de verificări și încercări până cînd Nicolae Dragomir sau alt șofer din echipa special alcătuită pentru acest moment semnează ultimele certificate tehnice. După aceea începe drumul în lume. O aventură de toată frumusețea, care se repetă mereu pe șoselele țării. Cînd întîlniți pe drumurile naționale o mașină de însoțire, avertizîndu-vă cu lumina girofarului și cînd veți vedea în urma ei două remorchere grele, chinîndu-se să tracteze două trailere încărcate cu jumătăți de autobasculante, atunci e semn că un convoi de la Mirșa a plecat spre șantierele țării, sau spre portul Constanța. Aceste mașini de mare productivitate pot muta un munte în câteva săptămîni. Și în ciuda dimensiunilor lor, într-un chenar discret scrie „Fabricat I.M. Mirșa” și toată lumea crede că e vorba de o întreprindere dintr-un oraș românesc, aflat între Sibiu și Făgăraș, fără să știe că acest kilometru zero al marilor basculante nu este decît o colonie. Vorba unui inginer, „vreme cit nu avem buletin la Mirșa, măcar mașinile să dovedească identitatea noastră ca oameni și ca specialiști”. E un buletin care valorează cel mai mult pe drumurile lumii.

C. NISTORESCU

Performanțe cu buletin de Mirșa

s-au pregătit să devină muncitori. Atunci era la mare modă să ai o meserie, țărâna fiind considerată un fel de viață de mîna a doua. „Eu am venit în 1960, la prima roată făcută la Mirșa. La noi în Săcădate toți voiau să-și trimită copiii la fabrică, la meserie. Cel care avea legimitație de uzină era socotit cineva. Și în acei ani am început mai întîi prin a strica pentru a putea construi. Cot la cot, am spart ziduri, am demolat, am săpat fundații, am tăiat șanțuri. Muncitori, ingineri, funcționari și elevi de școală profesională lucram de dimineața pînă seara la o chestiune care ni se spunea că ar fi de viitor. La Făgăraș, era un fel de secție a Independenței din Sibiu. Nu aveam nici măcar o presă mecanică mai ca lumea, nu aveam ciocan pneumatic, nu prea găseai un loc în care să te ascunzi de ploaie, decît pe sub coroanele copacilor bătrîni. Pieseile mai dificile le lucram la Sibiu iar în pauzele de prînz cei tineri coborau pînă la mlaștină ca să mîncească mure și fragi sălbatici. Aveam câteva utilaje care lucrau sub cerul liber. Încă nu exista un loc în care să le adăpostim. Nu știam încotro ne vom duce și ce se va alege de noi, dar ne străduiam, zi și noapte. Dacă era de viitor, atunci merita. Și am început cu niște remorci, pe urmă am montat niște basculante pe caroserii de Steagul roșu și ni se umfla pieptul de mîndrie cînd ne uitam la ele. Acum îmi vine să rid.

oiștea căruței”. Flica lui lucrează tot la Mirșa, băiatul a ținut o vreme pasul cu majoritatea familiei pînă într-o zi cînd a dat bir cu fugiții și s-a întors ca brigadier de cîmp la Săcădate. „Eu i-am zis, mă copile, nu te pot opri să te întorci la pămînt dacă te neamul nostru de acolo se trage. Du-te sănătos”. Cel mai bun și mai vechi prieten al lăcătușului din Săcădate este Nicolae Bunea din Sibiu, și el între cei patru-cinci oameni care au mai rămas din Mirșa Veche. Pe ceilalți Nicolae Bunea îi consideră ca aparținînd în întregime de Mirșa Nouă. Mirșa Veche însemna recondiționarea obuzelor și clădirile denumite cazinouri, vizitele mistreților și singurătatea pădurii bătrîne, în vreme ce Mirșa Nouă, cum delimitează ei cele două vîrste distincte din viața coloniei, ar însemna tot ce a fost construit după 1960, cînd a început povestea basculantelor, a remorcilor și, mai tîrziu, a mașinilor de mare tonaj. „Mirșa Nouă înseamnă de cînd am început și noi să apărăm pe drumurile Europei”. Și tot de la Nicolae Bunea citire: „Era o vreme cînd ne cunoșteam între noi, ne salutăm respectuos cu șapca proletară și ne respectam. După ce s-a adunat inima fabricii, au tot venit în valuri sute și sute de oameni, pînă cînd ne-am trezit că sîntem peste opt mii. Nu ne mai cunoaștem după nume, nu mai știm care pe unde lucrează. Nu-i mai știm nici pe atestați, meseriașii de clasă autorizați

aici în ultimii ani? O întreprindere mecanică de mari proporții, pe post de inima coloniei și, probabil, tot inima unui viitor oraș prin preajma anului 2000; locul în care se produc basculantele de mic, mediu și mare tonaj, singura producătoare de trailere din România și printre cele patru-cinci firme din lume care produc coloși de o sută și o sută zece tone. Sînt 18 secții împărțite pe trei fabrici, cu sute de specialiști și cu utilaje de vîrf cantonate în hale enorme, lungi de sute de metri — construcții unice în țară. La Mirșa, poate că de cînd există colonia, se vorbește foarte puțin despre ceea ce este și mult mai mult despre ce va fi. Se simte un fel de orgoliu la timpul viitor. Tehnicienii și conducerea întreprinderii discută mult despre modernizare, despre laboratoarele și secțiile care se vor construi, despre edificiile cu caracter social și despre performanțele tehnice spre care ținesc. „Naveta cu autobuzele și originea oamenilor au dus la un climat special de prietenie, de anulare a falselor ierarhii. Respectul pentru meseriașii de excepție a însemnat admirația pentru lucrul bine făcut. Totul este să ridicăm nivelul acestui lucru bine făcut pînă la performanțele internaționale în acest domeniu”, spunea inginerul Mircea Popescu, directorul tehnic al întreprinderii.

În Mirșa se construiesc anual mii și mii de remorci, autobasculante, trailere, în-

Campania de primăvară în Delta

(Urmare din pag. 1)

cîteva ore în același loc, în cîmp, a început să se lase... Pămîntul, prea nou, netăsat, nu rezistase greutateii utilajului.

Iar oamenilor, lor li se cer, desigur, în aceste condiții deosebite de muncă și de viață aspră, eforturi suplimentare. Unii dintre ei sînt localnici, dar mulți au venit de prin alte spații geografice ale țării (chiar simpaticul director care ne conduce este oltean, de prin partea Gorjului), pentru a deprinde și a practica, cu folos pentru țară, meserii noi, niciodată încercate pe aceste țărmuri.

„Sîntem la mila 54 a Dunării. De o parte și de alta a brațului Sf. Gheorghe se lucrează cu dragi și excavatoare puternice pentru regularizarea cursului apelor, pentru a se reda agriculturii noi terenuri virgine. De aici nu se

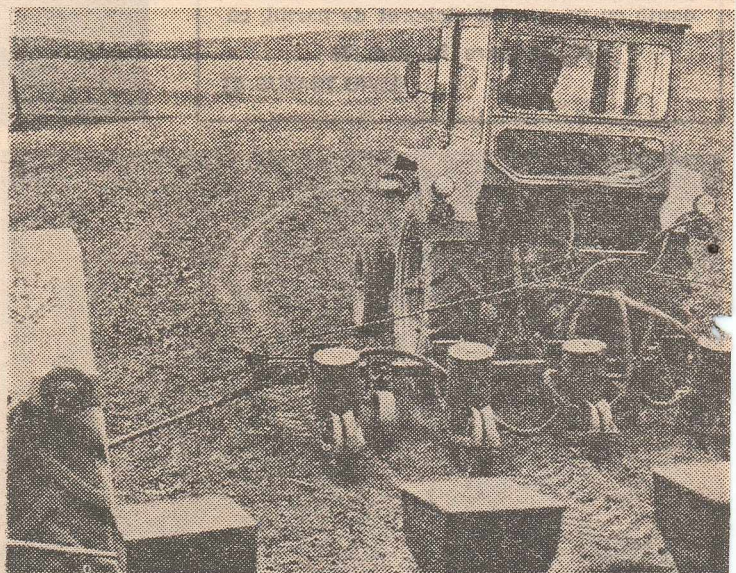
mai poate merge cu mașina. O familie de liște negre, 4—5 la număr, decolează grăbite la apropierea noastră, lăsînd pe luciul apei siajul unei închipuite bărci cu motor. Deasupra, pe cerul încă siniliu, cînduri mari de păsări, cocori și pelicanii, ni se spune, se întorc la locurile părăsite în toamnă. E semn de primăvară deplină și în Delta Dunării.

— Numai în acest an, suprafața agricolă a întreprinderii urmează să crească cu circa 1.700 de hectare, pe care vom cultiva porumb — continuă inginerul Ion Boboc, care se încumetă să păsească primul pe un teren moale, lunecos, care pînă mai zilele trecute se afla încă sub ape. Pășim cu grijă pe urmele sale, ca pe un nisip mișcător. Nu este nicidecum un cernoșom, ba mai mult, din loc în loc apar rizomi de stuf, ceea ce arată că agricultorii vor

mai avea de furcă pînă cînd și acest nou „bărăgan dintre ape” va deveni curat și pe deplin fertil.

De-a lungul canalului ce străjuiește incinta îndiguită o mină de muncitori plantează cu temeinicie sălci fine și zvelte, ca și codanele Deltei pe care le admirasem cu o seară înainte pe străzile asfaltate ale Mahmudiei. Un om, un pom; un pom, un om. Mîine, o pădure fină ce va îmbrăca pe alte 100 de hectare spațiul arid de astăzi, dînd contur de grădină înfloritoare unei foste mlaștine, paradis al fînfărilor.

S-au făcut multe pe acest cel mai sudic braț al Dunării. Între Mahmudia și Independența s-a dat recent în folosință un canal navigabil care, tăind de-a dreptul o meandru întinsă a albiei fluviului, capriciu al naturii, scurtează acum drumul navelor cu aproape o oră și jumătate.

Fotografii de ILIE ȘERBANESCU

În aval de acesta, se execută în același scop alte lucrări hidrotehnice, iar în interiorul zonelor eliberate se fac lucrări de îmbunătățiri funciare, de amenajare a unor noi complexe agrozootehnice.

— De altfel, trebuie să spun — adaugă interlocutorul nostru, că întreprinderea de exploatare complexă a resurselor Deltei Dunării, Independența, despre care v-ați propus să relatați, are în profilul

„Era în luna iunie 1976 — își amintește cu emoție și min-drie directorul Întreprinderii de subansamble și piese pentru mijloace de transport din Oradea, ing. Gheorghe Măduța, când secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cărui alegere ca președinte al Republicii noastre am sărbătorit-o zilele acestea a vizitat și unitatea noastră. Vizita întreprinsă atunci de președintele României Socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a însemnat pentru întregul colectiv de muncă al întreprinderii o cinstă deosebită care a declanșat o puternică mobilizare a tuturor oamenilor muncii din unitate. Astăzi, în 1989, materializarea indicațiilor date de conducătorul partidului și statului nostru cu ocazia vizitei de lucru din luna iunie 1976 se reflectă într-o prodigioasă activitate industrială de creare a peste 1 000 de produse de care beneficiază peste 80 de întreprinderi din țară. Având în vedere îndemnul mobiliza-toare care ne-au fost adresa-te în acea zi de neuitat de cel mai iubit fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, am realizat față de nivelul anului 1976 însemnate depășiri. Astfel, producția marfă a crescut aproape de trei ori și jumătate, producția netă de aproape două ori și jumătate, productivitatea muncii sporind de două ori, autoutilitățile crescând, în lumina indicațiilor președintelui țării, de peste zece ori, în vederea asimilării cât mai multor piese și subansamble la noi și reducerea sau chiar eliminarea importurilor. Ca urmare a marii creșteri a procentului de autoutilitate s-au redus importurile pe relația CTS de peste două ori și jumătate și de peste unsprezece ori în valută convertibilă. Dacă în 1976, în unitatea noastră se creau un număr de 23 de produse noi, actualmente numărul acestora se ridică la aproape o sută de produse cu totul noi. Putem să spunem, cu o expresie eminesciană, că „tot ce mișcă-n țara asta” cu roți pe șosele, pe linia ferată ori cu ajutorul elicelor la nave are absolută nevoie de produsele noastre. Este un motiv de legitimă mândrie, dar și de imensă responsabilitate la înălțimea căreia ne străduim să fim în activitatea noastră de zi cu zi”.

Într-adevăr, cuvintele direc-torului acestei unități de prestigiu din țară nu sînt deloc exagerate. Din anul 1974, anul alegerii tovarășului Nicolae Ceaușescu în suprema funcție de președinte al Republicii Socialiste România, întreprinderea orădeană a intrat într-o a treia etapă, superioară, de dez-

voltare. Ea a cuprins, printre altele, extinderea halei mono-bloc cu o suprafață de 4 320 metri pătrați, dublarea capacitații atelierului de acoperiri electrochimice, înzestrarea atelierului de producție cu noi mașini și utilaje moderne. La terminarea lucrărilor, suprafața clădită a întreprinderii s-a ridicat la 44 458 metri pătrați. Ea a fost strîns legată de desti-nul autocamioanelor și, apoi, al autoturismelor românești. Înființată în 1 aprilie 1951, prin comasarea a patru mo-deste ateliere de sculărie și a încă unuia de produse de lă-cătușerie, această unitate pro-ducea la început mărunțișuri banale ca : agrafe de păr, ace de siguranță, catarama de pan-talon și raglane, nasturi me-talici, degetare, zăvoare, pot-coave și blacheuri, pinză fe-răstrău, clapete pentru scri-sori, răzuitoare de legume, șistare, stropitori, câncioage. Din 1960 unitatea orădeană

puțin 3 tone pe an. Și pentru că sîntem la calea ferată, opri-torul rabatabil din aliaj de zinc (sau zamac, cum i se spu-ne în întreprindere) a fost în-locuit cu un opritor tot din ta-blă de oțel, economisindu-se, astfel, cel puțin două tone pe an de aliaj din zinc.

Tabla de oțel aliat sau inox este gospodărită în întreprin-dere cu cea mai mare grijă. Ce rămîne de la producerea unei piese mari nu se aruncă : se întrebuintează pentru confec-ționarea unei piese mai mici și tot așa, pînă la epuizarea completă a metalului. La pre-sele tip axe, bolțuri, șuruburi s-a introdus refularea la rece în locul strunjirii, realizin-du-se o economie de metal de peste 60 la sută la fiecare re-per, productivitatea muncii crescînd de trei ori.

Dar aceasta nu este singura tehnologie la nivel mondial ca-re se aplică în unitatea biho-reană. Tot aici, se cunosc de

dicat, în același timp, la cote nevisate de precizie. Dacă în perioada anilor 1951—1960 precizia era de ordinul mili-metrilor, astăzi este de ordinul miimilor de milimetru și chiar al fracțiunilor de microni, de pildă, unele piese sînt acope-rite cu un strat de crom micro-fisurat de 0,3 microni.

An de an, producția nu mai este aceeași, se schimbă în proporție de 15—25 la sută, de unde dificultatea de a se adap-ta din mers noilor tendințe, orientări și necesități, după cum îmi spune directorul Gh. Măduța. Tocmai, de aceea, pentru a ține pasul cu dezvoltarea pe plan mondial a pro-ducției de componente pentru mijloace de transport, la uni-tatea orădeană s-a construit un bogat fond de material docu-mentar cu un număr de aproa-pe 5 000 de cărți și publicații tehnice de specialitate.

Din 1951 și pînă în prezent s-au aplicat cu succes aproape

lucrez acum — îmi spune el. Ca urmare a indicațiilor pri-mite, cu acel prilej, preocupa-rea de bază a colectivului de muncă pe care-l conduc a fost în permanență realizarea de produse de înaltă calitate, competitive pe plan euro-pean și mondial în vederea reducerii sau chiar eliminării importului, în vederea micșo-rării efortului valutar al țării noastre. Nu mai departe, con-tinuă el, acum ne preocupă în-locuirea lamelelor de cauciuc din import cu lamele de pro-ducție indigenă care să satis-facă cele mai înalte exigențe”.

Maistrul din Sinmartin, autor al mai multor inovații și ra-ționalizări dorește acum să realizeze un microagregat de prelucrare a lagărelor pentru ștergătoarele de parbriz.

Dar exemplul, luat la înțîm-plare, al maistrului coordona-tor de la sculărie nu este de-loc singular. În lumina Consfă-tuirii de lucru pe probleme economice de la Comitetul Central al Partidului Comu-nist Român din 2—3 martie a.c. se acționează în întreprin-dere pentru modernizarea con-tinuă a producției și continua ridicare a calității produselor, în pas cu cele mai recente noutăți tehnice pe plan mon-dial. Dintre produsele asimila-te și fabricate la această uni-tate și situate la nivel mon-dial (84 la sută din totalul pro-ducției) se pot aminti : meca-nism antivolt la Dacia și Olcit, seturi de încuietori și bușoane, retrovizoare exterioare cu și fără comandă, retrovizor inter-rior zi-noapte, ștergător de parbriz cu temporizator, ma-carale geam cu comandă elec-trică, Dacia CN, realizarea vo-lanelor de direcție din polipropilenă modificată, acoperirea de protecție decorativă prin cromare neagră care au condus la importante economii valuta-re, mașină automată multi-funcțională de ștanțat și indo-it care a adus o economie de 3,6 milioane lei pe an, dispozi-tiv de tăiat lamele ștergător (maistrul Teodor Cuc), mașină de granulat mase plastice etc.

„Roadele minunate ale ace-lei vizite de neuitat a președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se văd cel mai bine acum — îmi spune în înche-iere ing. Gheorghe Măduța, directorul întreprinderii. Acum sîntem o unitate economică puternică cu un personal în jur de patru mii de muncitori care acționează pentru trans-punerea în viață a politicii partidului și a indicațiilor secretarului său general, pen-tru ridicarea scumpei noastre patrii pe trepte tot mai înalte de progres și civilizație”.

PASCU BALACI ■

Momentul care ne-a dat aripi și ne-a limpezit drumul

se avîntă să producă lucruri mai deosebite și, astfel, iau naștere aici primele piese pen-tru primul autocamion romă-nesc SR-101, apoi pentru loco-motiva Diesel și vagoanele de călători, autocamioanele SR 131 și derivatele lui, autoutilitate-le TV 47, TV 12, autobuzele TV 20, autoturismul de teren M 461, nave, și, mai tîrziu, chiar pentru autoturismul romă-nesc Dacia 1 100. Apoi, din anul 1968 s-a trecut masiv la producerea de piese pentru noul autoturism Dacia 1 300 în vederea integrării totale a fa-bricației acestuia în țară în spiritul indicațiilor date de conducerea superioară de partid și de stat.

Asimilarea an de an a noi și noi produse este una din pre-ocupările constante, alături de căutarea căilor de reducere și limitare a consumului de ma-terii prime și materiale ale in-ginerului șef cu pregătirea fa-bricației, ing. Gheorghe Solo-mie, a șefului atelier nr. 2 proiectare, ing. Vasile Pop și a tînarului ing. Gheorghe Crai-nic, responsabil cu normele de consum. În această direcție s-au depus eforturi incununate de succese notabile și demne de admirat și urmat. De pildă, placa acoperitoare trapă vagon în greutate de 920 gra-me din aluminiu a fost înlo-cuită cu foarte bune rezultate de o placă de tablă de oțel, obținîndu-se pe această cale o economie de aluminiu de cel

mai multă vreme și se aplică cu succes, încît metodele avan-sate au devenit o obișnuință care nu mai miră pe nimeni, sudarea maselor plastice prin curenți de înaltă frecvență, in-jectările de mase plastice ar-mate cu fibră de sticlă, turna-rea sub presiune a aliajelor neferoase pe mașini cu cam-e-ră rece și caldă, prelucrări ne-convenționale (prin electro-eroziune) cu afișaj numeric, acoperiri electrochimice cu nichel duplex și crom micro-fisurat pe linii cu comandă program, cromare neagră, ștanțări fine, frezări prin co-piere, rectificări în coordona-te etc. etc.

Azi, peste 80 la sută din pro-ducție se assemblează pe benzi de montaj ergonomice, cu pro-ductivitate ridicată (de pildă, dispozitivul de ridicat geamul, ștergătorul de parbriz, meca-nismul de închidere și blocare a ușilor, filtrele de ulei, para-solarele, bușoanele rezervor benzină).

Ciocanul meșteșugăresc de altădată a fost alungat cu strășnicie de mașina de nituit epicicloidală, silențioasă, de mare productivitate și preci-zie, concepție și execuție. Altă-dată, pentru îndoirea ramelor pentru ferestrele vagoanelor era nevoie de cîte șapte muncitori, astăzi, mașina de indo-it profile este minuită doar de un singur om.

Unitatea a crescut mult ca întindere, din 1976, dar s-a ri-

o mie de propuneri de inova-ții, invenții și raționalizări, realizîndu-se economii de zeci de milioane de lei. Nu e deloc de mirare că întreprinderea a fost mereu „abonată” la Pre-miul I la concursurile județe-ne de invenții și inovații pre-cum și la cele organizate în cadrul centralei de autotu-risme ; aici „aurul cenușiu” prețuiește mai mult decît aurul munților și poseso-rii lui nu au orgoliul bo-gaților, ci modestia cercetă-to-rilor care găsesc că este foarte firesc să contribuie la propă-șirea unității unde muncesc.

Generoasele eforturi de cer-cetare ale neliniștiților căută-tori ai noului s-au soldat cu rezultate uimitoare : realiza-rea ciclogramelor de progra-mare a procesului tehnologic de zincare care a determinat creșterea productivității mun-cii cu 68,3 la sută față de pro-ductivitatea prevăzută de fir-ma exportatoare W. Caning — Anglia, tehnologia de prelucrat balamale inferioare și supe-rioare pentru uși la Dacia 1 300—1 310, prin ștanța bloc pentru decuparea fără deșeuri a profilelor de oțel importate pînă atunci din vest. Maistrul Teodor Cuc, născut lingă Ora-dea, lucrează de peste 30 de ani în întreprindere.

„Cu ocazia vizitei în întreprinderea noastră, în iunie 1976, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a văzut și secția sculărie unde

tea și voința de colaborare frățească, activă, cu toți veci-nii săi direcți, cu toate po-poarele lumii.

Pretutindeni în România cauza libertății și dreptății a învins. Sîntem o țară a muncii libere, ne făurim liberi desti-nul nostru comunist. Toate victoriile dobîndite și obiecti-vele prefigurate, toate progra-mele cristalizate în stra-

noi, privind cu ochiul liber în jurul său și la sine, poate face astăzi bilanțul uriașelor în-făptuiri ale acestei munci uni-te, libere, într-o istorie făurită constant prin armele rațiunii și ale practicii sociale. O isto-rie ce și-a marcat însemnele în fiecare localitate și așezare umană, în fiecare familie, sub impulsul politicii de dezvoltare a forțelor de producție pe

BIRUITOAREA UNITATE

tegia dezvoltării cuprinsă în documentele partidului nos-tru, în opera teoretică și prac-tică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, au drept temelie ideea muncii unite. Numai astfel, într-o indestructibilă unitate a întregii națiuni în jurul partidului, a conducăto-rului său iubit, am putut înăl-ța grandiosul edificiu al pa-triei socialiste, într-o țară cu un remarcabil prestigiu inter-național, privită cu prețuire, admirație și îndreptățită spe-ranță pentru justetea și înțelepciunea politicii sale interne și internaționale. Fiecare din

întreg teritoriul țării, de dez-voltare și modernizare a in-dustriei și agriculturii, de spo-rire vertiginosă a fondului locativ, de amplă înflorire a culturii, învătămîntului, sănă-tății publice, de grijă umanistă față de familie, de tînăra ge-nerație. Toate acestea în con-textul unei politici externe caracteristice unui stat socia-list suveran, deplin stăpîn pe atribuțiile și opțiunile sale, egal în drepturi cu toate na-țiunile, statut care, în virtutea contribuției masive la rezolva-rea problemelor internaționa-le, au asigurat României și

președintelui ei un uriaș pre-stigiu mondial.

Sîntem, tocmai de aceea, mai uniți ca oricînd sub faldurile roșii și tricolore ale României socialiste și mai hotărîți ca niciodată să desfășurăm forțe și mai ample pentru dezvoltarea multilaterală a patriei noastre, în consens cu voința de pace și colaborare a tutu-ror celor ce muncesc cu bra-țele și mintea pe meridianele globului, pentru adevăr și cu-noaștere, de instaurare a unei lumi mai bune și mai drepte. Mai mult ca oricînd, astăzi, privim cu optimism viitorul țării și al planetei pămînt, deoarece credem în puterea rațiunii, credem în unitatea de nedezdruncinat a națiunii române, credem în forța uni-tății internaționale.

Și ne-a demonstrat încă o dată această clipă sărbătorească a istoriei noastre națio-nale că avem toate temeiurile să privim cu încredere viitorul într-o țară condusă de un partid erou, în fruntea căruia se află bărbatul-erou, omul ce întruchiează atît de plenas gîndul, vrerea și voința întregului nostru popor.

său de activitate și alte ramuri economice, dintre care unele specifice, tradiționale, aș spu-ne, pentru aceste meleaguri.

Aflăm astfel că aproape 300 dintre lucrători sînt ocupați în pescuit și piscicultură, iar a pepiniera nr. 1. Independența, condusă cu competen-ță de tînarul inginer Nicu Trandafir, am și cunoscut, în direct, o parte din activi-tățile diurne ale celor preocu-pați nu numai să valorifice, dar și să conserve și să dez-volte, în perspectiva anilor ce vin, această mare bogăție a leltei noastre, pește.

Specifică Deltei Dunării este și creșterea animalelor, preo-purare umană veche de seco-e care astăzi însă, nu se mai poate face la întîmplare, ci în-țîmplat, în mari complexe de ap industrial, conduse de spe-cialişti care urmăresc perma-nent creșterea producțiilor animale, dezvoltarea acestora.

Piscicultură și agricultură — două resurse economice ce o valorifică astăzi superior în Delta Dunării, spre binele patriei și bunăstarea oame-ni-or săi.

(Urmare din pag. 1)

toate transformările prin care trece țara sînt o reflectare a justeții politicii partidului nostru.

Sîntem mai uniți ca oricînd pe temeiul unor opțiuni și deziderate comune, mai uniți ca oricînd în jurul partidului iubit, a secretarului său general tovarășul Nicolae Ceaușescu. Aparținem unei națiuni a cărei forță monolitică își are rădă-cinile înfipte adînc într-o isto-rie glorioasă și multimilenară, de-a lungul căreia poporul nostru și-a apărut ființa și ho-tarele print-o necontenită unitate între gînd și faptă. Sîntem mesagerii acestui trecut încărcat de lupte și izbînz, de dreptă și neclintită încre-dere în desti-nul acestei țări, sîntem cei care, asimilînd și sintetizînd marea zestre de valori acumulată de veacuri, dăm astăzi o nouă și strălucită semnificație însușirilor tradi-ționale ale poporului român : omenia, stîmă și respectul pen-tru crezul și ființa altor po-poare, opțiunea lui totală pen-tru un climat de pace și pro-gres, hărnicia, curajul și înal-tul său patriotism „ospitalita-

Cind a venit la Ceptura, știa că va lucra într-o mină despre care n-a auzit prea multă lume. De atunci au trecut, zice inginerul Tudor Enescu, 27 de ani. O viață de om. Și dacă tinerețea a rămas doar atît, o amintire, o umbră prin galeriile acestei mine, de-al cărei nume n-au auzit mulți, cel puțin un lucru i se pare la fel de sigur, astăzi, ca și în ziua cind a venit aici: în minerit nu există amatorism. „Mesia asta, adaugă el, nu e deloc mai puțin grea dacă lucrezi într-o mină mică. E adevărat că faima acestei mine nu trece de cerul sateilor din jurul Cepturei, dar ea este totuși destul de importantă încît să se numere printre unitățile Combinatului minier Ploiești, care la rîndul lui se situează, ca volum de producție, după Motru, Rovinari și Valea Jiului. Mina noastră este cea mai mică din cadrul acestui combinat. Nu se scoate foarte mult cărbune de aici, doar vreo 250 de tone pe zi, dar cărbunele este lignit de calitate foarte bună.

Acum a venit primăvara și la Ceptura, unde se aude foșnetul ca de mare îndepărtată al sevei ce urcă în livezile și în podgoriile risipite pe dealuri. Această mare comună prahoveană, aflată în partea de miazănoapte a județului, nu departe de munte, a fost din vremuri vechi și este și astăzi renumită în special pentru podgoriile și vinurile ei. Cind inginerul Tudor Enescu a venit aici ca șef de mină, tocmai se eulegeau viile. În lunile ce au urmat, în toamna și în iarna aceluiași an, i-a fost dat să trăiască însă unele întâmplări despre care nu poate să nu ridice cu poftă acum, cind și le aduce aminte. Cum cei mai mulți dintre cei ce lucrau în mină erau localnici și, se înțelege, aveau vin berechet, invitațiile curgeau din toate părțile iar el ce putea face? Cumsecădenia lui îl împiedica să spună nu. Abia venise la Ceptura, nu cunoștea oamenii, iar astfel de invitații erau și ele un prilej de-a-i cunoaște. Deci le accepta pe toate, în ordinea în care le primea. Azi așa, mîine la fel, pînă cind soția lui a pus piciorul în prag, cum se zice. A mai rărit vizitele și tot atunci a găsit o cale mai puțin obișnuită de-a

le scurta, fugind pur și simplu din locul în care paharul, ca un blestem, nu ședea o clipă gol. Își abandona paltonul în casa gazdei și o zbughea pe ulițele satului unde a fost văzut de cîteva ori, în acea iarnă, întinzînd pasul și ridicîndu-și gulerul hainei ca să se apere de ger. Pînă a fost iertat, adică înțeles, el neavînd aptitudini deosebite pentru acest sport și încercînd gustul unui pahar de vin mai mult la sărbători sau cind i se întâmplă vreo bucurie.

În orice caz, acestea se petreceau într-o vreme cind meseria de miner n-avea o vechime prea mare la Ceptura, cind meseria abia începea să

Mineri la Ceptura

fie învățată de cei mai mulți dintre localnici. Acum lucrează la mină aproape jumătate din populația activă a comunei, cum spune inginerul Tudor Enescu, și formarea unui colectiv puternic, alcătuit din oameni pricepuți și devotați muncii lor, reprezintă chiar explicația faptului că se mai poate vorbi astăzi despre o mină la Ceptura. „În alte exploatare miniere, zice Tudor Enescu, mai găsești și straturi de cărbune groase de cîteva zeci de metri. Aici, cind înțelîm straturi de doi metri, putem să credem că a dat norocul peste noi. Am scos cărbune și din straturi a căror grosime era de un metru. Ca să dislocăm feliile acestor subțiri de cărbune, ca să le scoatem la lumină, se cer niște eforturi în plus, dar oamenii noștri nu se dau în lături și nu fug de aceste eforturi. Ce vreau să spun este însă că, oricît de greu ar fi, oamenii noștri țin la mina aflată aici, în comuna lor, înainte de toate pentru că nu le-ar conveni perspectiva ca ei să muncească prin alte părți și să devină navetiști”.

Se înțelege, s-au făcut și aici investiții pentru a ușura munca oamenilor, transportul e mecanizat sută la sută, de

exemplu, însă dimensiunile straturilor de cărbune și dispunerea lor nu îngăduie trecerea la un adevărat front mecanizat de lucru și de aceea operațiile de tăiere în abataj și de încărcare se fac prin metoda clasică. Un lucru fiind tot la fel de sigur: că prin știința de-a se adapta condițiilor naturale ale minei, cei ce lucrează aici s-au dovedit a fi oameni de frunte în meserie. Dacă ei n-ar fi știut să muncească așa cum au muncit, mina ar fi trebuit să fie închisă — ni se spune — de vreo 10 ani. În tot acest răstimp, apa a fost dușmanul lor cel mai mare în subteran, la adîncimi care merg pînă la 220 de metri. Și dacă oamenii au găsit mai multe mijloace de-a i se împotrivi chiar atunci cind ea are debite de pînă la 500 de litri pe minut și se năpustește cu viteză pe care i-o dau presiunile de pînă la 100 de atmosfere, dintre toate cel mai nimerit și eficient s-a dovedit sistemul asecării cu filtre. Exploatarea cărbunelui începe abia atunci cind debitul ajunge la 0,5 litri pe minut iar presiunea la 0,5 atmosfere. Cu prețul unor astfel de eforturi, zice inginerul Tudor Enescu, mina și-a îndeplinit planul iar minerii au știut și știu să-și facă datoria, asta e limpede. Nefiind tocmai ei, minerii, oameni cărora să trebuiască să li se explice că lumea are nevoie de cărbune tot atît de mult cum are nevoie de pîine. Iar dintre numele acestor oameni de nădejde, se cuvin a fi amintite cel puțin cîteva: Gheorghe C. Ivan, Constantin Proftoiu, Valeriu Pandrea, Stelian Chiva, ca și tatăl celui din urmă, Vasile, ori frații lui, Alexandru, Nicolae și Gheorghe.

Cum spuneam, mina trebuia să fie închisă în urmă cu 10 ani. Dar cei care nu s-au împăcat cu această soluție au fost, se înțelege, chiar minerii de-aici, din Ceptura. De-atunci, mina a fost luată de ei pe garanție, ca să zicem așa, adică pe garanția unei munci care, oricît de grea ar fi, e dusă pînă la capăt. Și aceasta se întâmplă zilnic. Fiindcă zilnic se scot de aici, ziceam, 250 de tone de lignit de bună calitate. E puțin? Dacă ținem seama de împrejurări, e mai degrabă foarte mult.

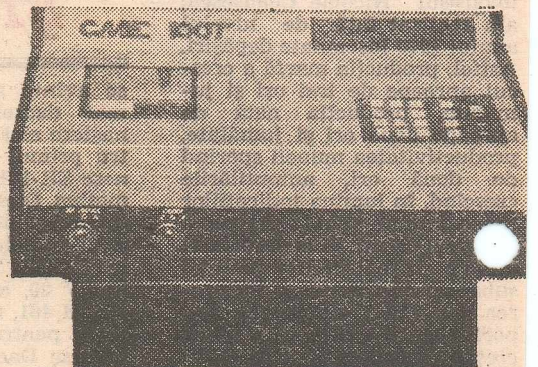
D. CONSTANTINESCU

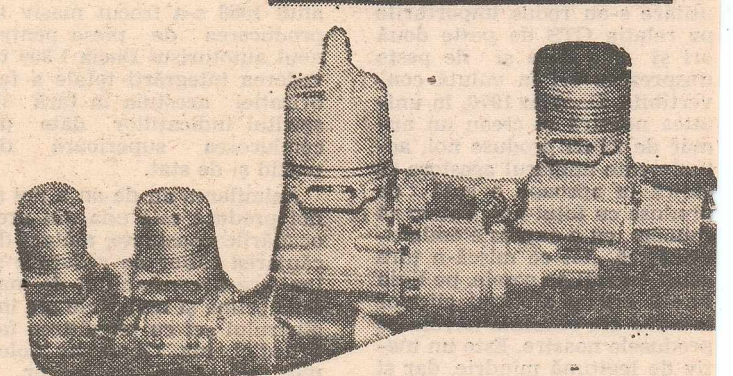
Din astfel de discuții s nasc ideile viitoare realizări ale întreprinder

NOU! Derulator pentru casete vide

NOU! Casă electronică de marcat

NOU! Viitoarele micromotoare ale viitoarelor prime jucării leghidate

Pe șantierele construcțiilor de microhidrocentrale (I)

Să regăsim entuziasmul inițial!

Există în țara noastră un important potențial hidroenergetic ce poate fi valorificat prin amenajarea rîurilor cu debit mic și mijlociu în adevărate „cascade” de centrale hidroelectrice de mică putere (denumite CHEMP) și microhidrocentrale (denumite MHC), precum și prin amplasarea acestora pe căile de aducțiune care au căderi corespunzătoare sau pentru a valorifica apa de servituți de la barajele marilor hidrocentrale. Potențialul amintit, preciza ing. Ovidiu Marinescu, directorul direcției tehnice de investiții din Centrala industrială de rețele electrice, este de circa 2000 MW. Pînă în acest moment, microhidrocentralele puse în funcțiune însumează 100—110 MW, ceea ce înseamnă o valorificare de numai 5 la sută a acestui potențial. Desigur, nu se pune, deocamdată, problema utilizării întregului potențial, atît datorită unor complexe probleme tehnice (legate de căile de acces, montarea liniilor etc.), cît și a unora de ordin economic, legate cu prioritate de cos-

tul unui kilowatt care, în acest moment, nu poate depăși valoarea celui obținut în centralele pe cărbune. Deci, pînă la urmă, prețul de cost al kilowattului e cel care reglează promovarea investițiilor în acest domeniu (ordinea de realizare a centralelor), mergîndu-se, logic, de „la mai ieftin la mai scump” și nu pînă la „prea scump”. A fost, cu patru ani în urmă, efectuat chiar un studiu pe această temă și, în baza lui, există o „ordine de bătaie” în materie de investiții pentru CHEMP și MHC.

Ce s-a făcut, în linii mari, pînă acum, și, mai ales, care este perspectiva valorificării mai intensive a acestui potențial? În 1988, au fost date în funcțiune centrale cu o putere totală de 25 MW. În 1989, s-ar putea să mai intre „în circuit” încă 40 MW. E mult, e puțin? Opinia inginerului Marinescu e că programul care există în acest sens nu se prea poate respecta, pentru că sarcinile sînt mai mari decît ceea ce, realmente, se poate face. A existat, e adevărat, un mare optimism la început, dar cu

vremea, intervenind „mereu cuvintele „carburanți”, „ciment”, „echipamente”, a „mai scăzut entuziasmul”.

Am reluat aproape în întregime „partea introductivă” a discuției purtate la CIRE întrucît poziția forului tutelar, destul de bine pătrunsă de arta resemnării și „adusă bine” din vorbe, trebuie să mărturisim că nu ne-a convins, poate și datorită unei deformări profesionale care ne determină să avem o preferință mărturisită pentru soluții și nu pentru explicații.

Ce ar trebui, în sinteză, pentru ca treaba să meargă bine în acest domeniu? Să fie promovate investițiile necesare, să se realizeze, prompt și de calitate, proiectarea, să fie asigurate echipamentul și materialele, să fie stimulată „operativitatea constructorilor și, bineînțeles, beneficiarul să exploateze corespunzător centralele respective. Lăsînd de o parte, deocamdată, exploatarea, ne adresîndu-ne direct producătorilor de echipamente și materiale a căror prezență (sau, uneori, absență) nu va fi

însă, ignorată, ne vom opri la momentele promovării investiției, proiectării și construcției, nu doar pentru că ele sînt decisive, ci și pentru că sînt realizate de unități aparținînd aceluiași minister; există, cu alte cuvinte, posibilitatea coordonării lor unitare, a creării unui cadru firesc de sprijin și colaborare. Nu vom urmări însă această ordine „logică”, ci chiar firul documentării noastre, între altele pentru că, văzute mai de sus, lucrurile se explică mai ușor, iar jos se realizează mai greu, dar și întrucît, realmente, necazurile de zi cu zi pot fisura oricînd explicațiile date din an în an, iar remediile trebuie să ajungă pînă „jos”, acolo unde, de fapt, se face sau nu se face ceea ce prin hîrtii strălucește de logică.

Constructorul: „Tragem ponoasele întîrzierilor beneficiarilor și ale proiectanților”

Antrepriza electromontaj hidroenergetic (AEMH) Rm. Vilcea, aparținînd Trustului „Electromontaj” București, este chiar profilată pe construcția CHEMP și MHC. Obosit, încercînat, „de trei ani fără concediu și SRL, dar mergem înainte”, inginerul șef Petru Vasilescu îmi mărturisea că și puținele sale ore de somn sînt cîntărite de insomnia provocată de cuvîntul „întîrziere”. Cind nu apar întîrzieri în realizarea

construcțiilor, apar la montarea utilajelor, a echipamentelor, „beneficiarul generii adică CIRE, neasigurînd, pr furnizorii cu care a înche contracte, livrarea la timp celor necesare. Pe scurt, „s-a respectat niciodată n un termen”.

La nivelul județului Vîlcea s-ar fi „stat bine” cu plan erau chiar depășiri, dacă se întîmpla ca la Boia 1 a să măture într-o noapte ce lucrase în două luni. A deschidem o paranteză, ne sară pentru a nu se crea i presia că la constructor to ar merge extraordinar și beneficiarul e întotdeauna vină. Chiar evenimentul la Boia 1, cind utilajele rămas sub apă și a trebuit se facă muncă de scafand demonstrează că mai e de făcut pentru eliminat neglijențelor, a iresponsabilității chiar. Pur și sim cum aprecia și secretarul partid, Emilian Căramăneori, simbăta mai ales, c se pleacă de pe șantiere, crurile rămîn vraiste, cum întîmplat și la Boia cind l ajale n-au fost scoase zona inundabilă. Sînt i probleme cu cadrele tehn unele slab pregătite, perf ționarea profesională se r face formal, se mai „înc ochii” la teste. Este o ade rată luptă pentru impu rea unui ritm industrial e să implice organizarea ziln a locului de muncă, preg rea zilei următoare. I

Dintr-o CARTE DESPRE ELECTROMUREȘ

Președinta Comitetului de școală are multă treabă. O caută oamenii pentru problemele lor, de întreprindere, de viață. Altelei merge ea să-i caute. Îi știe pe nume, unora chiar întreaga familie. Despre munca lor a făcut deseori dări de seamă, referate, scrisoare laconice, în limbajul sec al faptelor. În iureșul acesta zilnic i-a venit în minte o idee — să aibă o carte despre întreprinderea ei! În decembrie, Electromureș împlinește 40 de ani de existență și ar fi o mare mândrie pentru cei din Tîrgu-Mureș să-și regăsească evoluția scrisă undeva.

Să vrei o carte e puțin, s-o faci este deja un lucru complicat! S-ar găsi, poate, hirtie, cerneală, o tipografie care ar vrea s-o tipărească, îi trebuie, însă, omul sau oamenii în stare să adune în cuvinte scrise viața muncitorilor, a mașinilor, a tot ceea ce compune, într-un fel, ființa acestui colos numit Electromureș.

Pe Irma Kiss am întâlnit-o într-o secție a întreprinderii. „Știi pe cineva în stare să facă o carte?” Am lăsat, ca și acum, întrebarea deschisă. M-am simțit, însă, dator, moral, înșușit am avut deseori prilejul de a vorbi cu oamenii de aici, de a vedea, la intervale de timp apropiate, transformările subtile ale Electromureșului, să consemnez, fără nici o pretenție de cursivitate, lucrurile aflate. Recunosc, pe de altă parte, deschis, cu bucurie, că am beneficiat de bunăvoința și răbdarea acestui om ciudat, „dificil”, în starea sa de modestie, Ioan Oltean, conducătorul instituției, om fără de care n-ai putea înțelege mai nimic despre ceea ce este, astăzi, Electromureș-ul.

„La aniversarea a 30 de ani, deci, exact acum 10 ani, s-a tipărit o monografie în care este consemnată evoluția noastră. Adăugați ce e azi. Stați de vorbă; căutați-i pe tineri și mai vorbim! Incepeți

cu asta” — spune Ioan Oltean...

Pe Gogu Octavian, subinginer la SDV, secretar U.T.C., l-am găsit împreună cu Mircea Andraș, electrician la M.E.C. (xerox), adjunctul său. „Vine familia” spun cei din jurul lor. Au fost colegi de clasă, la generală, și s-au regăsit la Electromureș. Muncesc separat, dar fiecare știe tot; pot discuta amândoi la fel. Organizația U.T.C. de la Electromureș, o treime din tot personalul fabricii, este cea mai mare din județ. În activitatea lor, accentul deosebit este pus pe creația industrială, artistică; secțiile creative, prin chiar profilul lor, „prototip” și „proiectare”, sint, în totalitate, compuse din tineri. A fost abordată, apoi, problema informaticii. La proiectarea SDV-urilor, programul în loc de 10 zile se face acum în 15 minute! Călin Enăchescu, Ion Moceanu, Ilie Andrus, Emil Tămaș, Ioan Rad, Kovacs Gyögyvér sint fruntașii organizației de tineret! Au fost preluate teme de cercetare: „elemente încălzitoare pentru lichide de răcire a motoarelor Diesel montate pe autocamioane”, noul fier de călcat „Venus”. Principala atenție — promovările profesionale!

Pentru întreprinderea unei viitoare cărți, mai consemnăm și următoarele informații „la zi”:

● Ion Toader, inginer șef la Electromureș, secretar de partid, a fost secretar U.T.C. Tinerețea lui și promptitudinea profesională sint calitative. Poartă pe umeri răspunderea secției „Pădure”, cea mai nouă și modernă clădire unde se fabrică: „muzicale” (picup, amplifon, casetofon, deck, boxe), case de marcat electronice, mașini de copiat electrostatice și cu dezvoltare electromagnetice; după această muncă încordată este, oricând, amator de muzică bună. Și-ar cumpăra orice disc de muzică, simfonii, concerte; ● „Electromureș” este și un

club sportiv de elită; campioni naționali, europeni și mondiali la diverse discipline, o echipă de fotbal în primele locuri ale diviziei B și care va juca în optimele Cupei României cu S.C. Bacău (la care ne va avea ca suporteri!). Fiecare șef de secție are în grijă „sufletească” o disciplină sportivă; de pildă, Carol Orban, șeful secției „calorice”, se ocupă de box;

● Ioan Vasu, șeful complexului sportiv-hotelier, este, acum, și antrenor;

● Florea Dan, șofer, este unul din cei mai tăcuți electromureșeni.

● Compensind, Maria Bogdan, secretară, vorbește cel mai mult. La telefon, încercând, cu o dexteritate incredibilă, să împacă pe toată lumea. Reușește întotdeauna. În fond, absolut totul intră și pleacă din biroul său, ușa se mai odihnește, închisă, numai în scurtul timp liber al mușafirilor soșiți cu treabă la Electromureș. Cred că dacă n-ar veni nimeni, dacă ar fi liniște, Mariei Bogdan i s-ar face rău! S-a obișnuit și are o distribuție perfectă. Mai nou, este unul din cei mai mari (poli) suporteri din întreprindere. Este, de aceea, credem, unul din cele mai rezistente „materiale” de la Electromureș;

● Alexandru Györbiró, inginer șef, ar putea să trăiască peste 100 de ani! Cablurile, instalațiile electrice pentru Olcit, MAN, FIAT, Wartburg, Dacia 500, îi dau, parcă o energie suplimentară, benefică. Flexibil, ca și ele, este cel mai bun „primitor de public”, amabil, răbdător și împăciuitor. Nu l-am văzut niciodată supărat. Poate că atunci când e, și trebuie să fie, se ascunde de lume. Zimbetul îi vine ca o mânășă;

Pe director îl găsim în secția cea mai dragă lui, la „prototip”. Îl rog să-mi ofere 10 minute. Aveau să fie, cu întreruperea, 2 ore...

Era puțin supărat de ceva care încă nu voia să-i iasă.

Acest om este, fără nici o exagerare, catalogul de produse al întreprinderii pe care o conduce. Curiozitatea, tenacitatea și neastimpărul său au fost izvorul a 99 la sută din profilele Electromureș-ului.

Ioan Oltean nu vorbește mult. Decit rar. Nici nu prea are timp pentru că mintea lui se învîrtește ca un complicat mecanism din care trebuie, absolut totdeauna, să iasă CEVA. Spuneam că este ciudat pentru că este un om simplu, care se detașează nemaipomenit de ușor de bucurii sau necazuri, aparent, ca să fie liber, ca să-și poată înveli în materie cenușie cele mai năstrușnice închipuiri despre viitorul unui nou produs. Îl cunoaște o țară întreagă; mulți îl respectă pe el, îi respectă profesionalismul, alții se fereșc de el socotindu-l un om dificil. Poate că e; pare ursuz și este mereu grăbit, parcă ar alerga 100 de metri ca să ajungă într-o ambianță confortabilă în care să poată chibzui, se apără și el de cei care ar putea să-l întoarcă din gândurile sale. Prin seriozitate și iușală a minții îl poți câștiga! Cu aceste permanențe se poate, în mod absolut, socoti participarea lui la viața zilnică a uzinei, la inițierea și facerea acestor multe și utile „minuni” pe care se află înscrisă sinusoida unei rezistențe — marca Electromureș-ului.

Despre viitor, Ioan Oltean ne spune: „Fabricăm o mașină de marcat, mecanică, în colaborare cu o firmă străină. Tinărul inginer Toader Siderias și un colectiv de muncitori au făcut o casă de marcat, electronică. N-a mers. Dacă vorbim despre modern trebuie să și greșim! Am luat totul de la capăt; avem acum un produs nou, ergonomic, realizând (standard internațional) 4 secunde între eliberarea a două bonuri. Trebuie, însă, educați cei care o vor folosi. Mașina are memorie în care ar trebui introdus prețul, codificat. Se va simplifica toată contabilizarea mărfurilor unui raion. S-ar putea, apoi, cupla la un calculator în magazinele universale; ar trebui să avem în ambalaje o bandă magnetică pe care mașina o poate șterge

pentru ca la ieșire să nu sune alarma...”

Facem „toner”! Sintem gata cu o nouă secție. Am renunțat la mașinile de copiat electrostatice. Le-a trecut moda. Nu erau fiabile, aveau gabarit mare și randament mic. În colaborare cu I.C.P.E. am început să fabricăm mașini de copiat cu dezvoltare electromagnetice, știi, cum învățăm la școală — o pulbere cu remanentă zero, pe o foaie de hirtie și un magnet dedesubt care o atrage. Mașina o facem de 7 ani, de 5 muncim să facem pulberea. Ne-au ajutat cei de la Cluj-Napoca, din Timișoara. La noi, s-a ocupat de asta Rigolleta Popp. Fabricăm acum 2 kg pe zi. Ne schimbăm și economisim; 1 kg de pulbere este egal cu 1 kg de cupru. Chiar și valoric. Cine are pulbere își vinde mașina!

Avem de schimbat mentalități. Facem educație. Fierul nostru de călcat are designul unui produs electronic. La „calorice” se fabrică acum, microcăști, jack-uri, antene. Aici am început să facem derulatorul de casele video într-o concepție simplă și eficientă. Oamenii trebuie să deprindă și imaginea altor produse decit cele cu care au fost învățați să le facere. Avem, însă, un număr încă mic din fiecare produs. Ca să facem mai multe, trebuie să simplificăm...

Am rezolvat problema cablului coaxial pentru antenele T.V. Fabricăm primii metri cu miezul și mantaua din oțel cuprat. Diferența de atenuare de 1 dB față de cel din cupru este minimă. Vom putea avea în magazine acest cablu care lipsește de mult. Am instalat, experimental, la „service”-ul din București o linie cu ramificații la 10 etaje folosind noul cablu. Vă invit să vedeți!

Se va scrie o carte a Electromureș-ului. Sau, poate, nu. Importanți sint cei care, în atîția ani, au făcut, împreună, firma acestei mărci. De ce au reușit? Pentru că au învățat; pentru că Electromureș se întrece cu sine, cel mai temut partener pe care și l-ar fi putut alege.

PAUL AGARICI ■

trebuie „umbat” și la psihologia celor învățați doar s-aștepte: trebuie învășă o bișuință lui „n-am curent, o trag pe dreapta”. La Tomsani, pentru că nu erau „papuci” s-a stat o săptămînă, cînd cei de-acolo puteau (adică erau în stare profesional) să-i confecționeze singuri, sau să facă, în acest timp, altceva. De altfel, nu întîmplător, comandamentul întreprizei este acum la Tomsani 3. Sigur, la AEMH sint și oameni harnici, oameni bine pregătiți profesional, mi s-a vorbit foarte frumos despre „noul val” de stagiaari, inginerii Dionisie Vălmăreanu de la Tomsani 3, Adrian Bejan de la Sadu, Valeriu Băltărețu de la Olt, despre cea mai bună brigadă, apreciată la nivelul țării, a subinginerului Ilie Amuzan, despre maestrul Ion Teodosiu, Constantin Dobrică, Gheorghe Trăistaru, despre muncitorii Ilie Iordache, Gheorghe Neagu, Gheorghe Roibu și mulți alții, despre faptul că rezultatele cele mai bune se obțin la montaj și, în general, de către echipele compacte și constante. Însă chiar și calitatea oamenilor, fluctuația forței de muncă, apelul prea frecvent la „necalificatii locale” se datorează, într-o anumită măsură, manierei „cam meșteșugărești” în care se lucrează, lucrului „pe apucate”, nerealizării — datorate „plimbării” investițiilor — a unor organizări de șantier care să atragă o forță de

muncă de calitate așa cum se întîmplă pe marile șantiere hidroenergetice.

Care sint, în rezumat, „plîngerile” constructorului? Că se lucrează cam „cu ochii legați”, că se promovează investiții fără indicatori, fără proiect chiar, că, încă de la promovarea investițiilor, se întîmpină greutăți în alegerea soluțiilor constructive, că proiectele nu țin seama de posibilitățile reale ale industriei de a furniza anumite repere (tuburile din beton prefabricat, de pildă). Frecvent, lista lucrărilor din plan apare fără a se ști fazele de promovare a investițiilor (și, de aceea, valorile din plan se mai stabilesc „după ureche”). Centrala de la Bistrița-Prislop e de doi ani în plan și încă nu s-a promovat investiția, mereu se schimbă soluțiile, trebuie să se respecte alți indicatori privind prețul și producția de energie etc. Este adevărat că toate forurile de avizare (CNA, OGA, Ministerul Silviculturii, consiliile populare) cer diverse lucrări (motivate de protecția mediului, de consecințele ecologice și sociale economice ale acestor lucrări — n.n.) ceea ce crește costul investițiilor. Perioada normată de execuție a unei astfel de centrale este, totuși, de numai 270 zile, timp în care trebuie realizate și cerințele impuse de factorii de avizare. Constructorul așteaptă, în conformitate cu prevederile

legale, de altfel, ca să primească documentația cu șase luni înainte pentru a-și putea organiza corespunzător activitatea. Or, beneficiarii subordonați CIRE nu dau proiectul la timp, nu fac fundamentarea resurselor, nu contractează echipamentele. Cel mai mare necaz îl produce însă o altă împrejurare: studiile inițiale evidentiază faptul că pe fiecare riu e gîndită cite o „salbă”, cite o „cascadă” de centrale; ar trebui să se treacă la construirea globală a acestor salbe, astfel încît constructorul să „coboare” pas cu pas pe cite un riu, valorificîndu-și superior organizarea de șantier, stabilizîndu-și forța de muncă. În realitate, se promovează investițiile „pe sărite”, pe fiecare riu s-a început cite ceva, oamenii trebuie mutați zeci și sute de kilometri. De pildă, din cele 13 CHEMP de pe rîul Boia, Boia 1 a fost promovată în '85, Boia 2 și 3 abia în '87, iar despre celelalte nu se știe încă nimic. Intervin și circumstanțele mai speciale legate de faptul că unele echipamente se montează, de fapt, în experimentare, că ele sint omologate „la fața locului”. Constructorul echipamentului, în special Reșița, și-a perfecționat mult produsele, e și receptiv, acum și exportă, dar, oricum, se mai află și el la originea unor întîzieri.

O „diagramă” a întîzierilor

este, dincolo de orice considerații, semnificativă, în anul 1988 promovările de investiții reprezentînd, în bună parte, lucrările nepromovate în '87, dintre care unele mai au „istorie” și în '86 sau mai de mult.

În județul Argeș, pe rîul Topolog, în 1987 nu s-au promovat CHEMP Sălătrucelul de Jos, Sălătrucelul de Sus și Vadul Frumos. Două dintre acestea (mai puțin Sălătrucelul de Jos), au fost promovate în '88, finanțarea deschizîndu-se în iulie, dar fără să se facă pregătirea atacării lucrării (resursele materiale), începîndu-se „la mica ciupeală”, cu resturi de pe la alții, astfel încît termenul de dare în funcțiune din noiembrie '88, a „sărit” în '89. „Boala” e mai veche, căci și unele centrale cu termen de dare în funcțiune în '87, au pornit prin deschiderea finanțării în decembrie '86 (ca să nu se piardă anul) și, pînă au venit documentațiile și echipamentele, s-a intrat în '88.

Și în ceea ce privește proiectarea sint probleme, adoptarea soluțiilor, elaborarea proiectelor durînd adesea mai mult decît perioada normată pentru execuție, ceea ce e puțin cam bizar. Dacă ar fi la îndemînă soluții constructive tipizate, întrepriza le-ar putea adapta singură sau cu sprijinul ISPH, în special al filialei timișorene a acestuia care „e de nota

zece”. Secția de proiectare a trustului din care face parte întrepriza e receptivă, dar asta nu ajunge. De pildă, la Boia 2, această secție a proiectat barajul, vîlcenii au proiectat aducțiunile și ISPH a proiectat centrala. S-a colaborat bine, ceea ce nu s-a întîmplat la Boia 3, unde proiectul încă nu exista deși se realizaseră aducțiunile și captarea în procent de 90 la sută, așa „pe ghicite”. Pînă la urmă, se va face și canalul de fugă, că „n-ai ce-i face”. Deși, constructorul nu uită, ca la Boia 2, „din mers” s-a schimbat soluția canalului de fugă și au trebuit iar avize IGSC, iar s-a pierdut timp, iar s-a trecut, cum se exprima Emilian Cărmădă, „la cirpeală”.

Sigur, nu chiar toate necazurile sint fără leac. Constructorul a mai și rezolvat, cînd a putut, cite ceva. Astfel, din '87, au început experimentările, apoi și producția pentru realizarea aducțiunilor din beton monolit. Autorii proiectului (inginerul Dumitru Mihai, chiar directorul întreprizei, și tehnicianul Dumitru Vulparu, un vechi specialist în cofraje), au primit un sprijin prețios de la ISPH care „de data aceasta a cuplat”.

Cît privește problemele ridicate de beneficiarii și proiectanți, vom cunoaște opinia acestora în numărul următor.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Belșugul toamnei stă în vrednicia de acum

Darul pământului se cucerește prin muncă

La Cezieni, comună care și-a câștigat renumele unui loc de frunte în agricultura românească, prin producțiile record în urma cărora cooperativa agricolă de aici a fost de mai multe ori distinsă cu înaltul titlu de Erou al Noii Revoluții Agrare, ultima noutate nu este că a venit primăvara și că oamenii se pregătesc să semene, ci un fapt petrecut în urmă cu câteva luni. „Aplicarea tehnicilor de vîrf în agricultură și utilizarea informaticii, asta ar fi cea mai importantă noutate la noi”, zice președintele cooperativei agricole, inginerul Tudor Dănaș.

Informatică la Cezieni, la C.A.P.? Întrebarea aceasta a venit mai întâi din rîndul țărănilor din Cezieni, în toamna anului trecut, cînd auerea obștească a cooperativei s-a îmbogățit cu un microcalculator. Dar întrebarea nu exprima aceea mirare absolută a celui care nu știe ceva și află, ci mai curînd mirarea plină de satisfacție a omului care cu greu s-ar abține să adauge: „uite că o făcuserăm și pe-asta!”. Mai văzuseră ei calculatoare la televizor, prin filme, în cărți sau în reviste, atîta doar că nu se așteptaseră să vadă prea curînd și chiar prin apropierea lor o asemenea mașinărie care, adevărat, nu poate nici să semene și nici să culeagă, dar este să facă o mulțime de alte lucruri folositoare.

La Cezieni, calculatorul n-a fost adus ca să fie doar o mașină de socotit mai rapidă, în serviciul contabililor, ci pentru a prelucra date și a scurta răstimpul necesar luării unor decizii ale căror efecte directe sînt, cum vom vedea, obținerea unor producții mari, creșterea eficienței muncii și, în același timp, o mai dreaptă răspundere a muncii fiecărui om. La urma urmei, însăși amplasarea acestui calculator spune ceva despre felul cum țărăni din Cezieni îi înțeleg utilitatea, fiindcă spre deosebire chiar de unele unități industriale, unde calculatoarele li se caută un loc prin preajma serviciului contabilitate, acestuia i-a fost rezervat spațiul unde poate fi folosit în mod egal, cu aceeași operativitate, de două laboratoare înființate de curînd în cadrul cooperativei. Unul este Laboratorul de economie agricolă. Celălalt se numește Laboratorul pentru studiul solului și al plantei.

Totul e nou, frumos, curat și bine rînduit în încăperile destinate acestor compartimente noi ale cooperativei. Laboratorul pentru studiul solului și al plantei este, de fapt, un laborator de pedologie și agrochimie, iar imaginea celor care lucrează aici, în halate albe, pare desprinsă din viața unui institut de cercetare științifică. Atîta doar că analizele efectuate aici au un scop cit se poate de practic și imediat. Cum spunea inginerul Tudor Dănaș, aici se stabilește „rețeta producțiilor mari”. Cum? Ținînd mereu sub observație pămîntul, însușirile lui, cit și starea de aprovizionare a plantelor cu elemente nutritive. Se înțelege prea bine că nu oricine din sat ar fi în stare să lucreze, bunăoară, cu reactivi

chimici, tinerii care muncesc aici sînt oameni calificați, dar dacă inginerul Tudor Dănaș a ținut să scrie cu litere de-o șchioapă, la intrare, că „Nu e nevoie să fii savant ca să lucrezi în acest laborator”, faptul se explică simplu: de 21 de ani, de cînd a venit aici ca tînăr inginer agronom, în satul părinților lui, el n-a făcut altceva decît să-l îndemne pe consătenii lui să îndrăznească, să dea mai multă cuțezanță și energie dorului lor de mai bine. Și Tudor Dănaș adaugă, întorcîndu-și privirea spre anii cînd abia începuse această strădanie de-a înscrie numele Cezienilor printre numele de frunte ale agriculturii noastre:

— Convingerea mea este că atunci se conturase o realitate ce avea să se împlinească tot mai pregnant după 1965, cînd Congresele partidului au devenit forumuri democratice ale întregului popor. Țara întreagă avea conștiința că trăiește evenimente de însemnătate istorică și cu toată ființa ei, din adîncul inimii fiecăruia dintre noi, aspira la o statură nouă a demnității ei în lume și la realizarea unor fapte hotărîtoare pentru progresul general și pentru atingerea unui nivel superior de civilizație. Pe măsura acestor speranțe și ca o garanție a împlinirii lor, alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de conducere în stat, ca președinte al României socialiste, a sporit strălucirea și rodnicia anilor ce-au urmat, astăzi fiind un adevăr ce își află argumente incontestabile pretutindeni în cuprinsul acestei țări, că Epoca Nicolae Ceaușescu este epoca înfloririi României.

— S-a împlinit, în acest răstimp, o operă impresionantă prin substanța și amploarea ei. În pagina fierbinte a istoriei contemporane a

satului românesc, în care faptele se cer consemnate în ritm rapid al succesiunii evenimentelor, debutul acestei metamorfoze s-a conturat cu pregnanța clipelor hotărîtoare, cu ardența momentelor de răsruce. Pe care dintre aceste fapte le-ați evoca în primul rînd?

— În perspectiva unei priviri cuprinzătoare a tuturor laturilor vieții din satul românesc de astăzi, apare de-a dreptul remarcabil faptul că s-a intervenit în primul rînd pentru ca munca pămîntului să fie mai ușoară și în același timp să aducă în fiecare casă bucuria unei recolte mai bune. S-a întreprins în acești ani un efort uriaș pentru modernizarea agriculturii. Într-adevăr, o modalitate de-a observa civilizația unei lumi poate să aibă în vedere chiar felul în care ea știe să muncească, iar din acest punct de vedere înlesnirile ce au fost aduse muncii țărănilor reprezintă un fapt esențial pentru cine vrea să înțeleagă ce s-a întîmplat în satele noastre în acești ani. Este știut, totodată, că pămîntul însuși, sănătatea lui, creșterea puterii lui de rodire, a devenit un obiectiv aflat statornic în atenția conducerii superioare de partid și de stat. Programul național de îmbunătățiri funciare este, cum s-a spus pe bună dreptate, cel mai grandios proiect al Epocii Nicolae Ceaușescu. Prin împlinirea acestui program de reconstrucție a pămîntului, ca și a unei serii de programe speciale, România se va număra printre puținele țări din lume care au amenajat întreg teritoriul în vederea obținerii unor recolte mari, sigure și stabile. În acest cadru, intrarea pămînturilor noastre în alcătuirea unui modern sistem de irigații a reprezentat pentru noi, cei din Cezieni, un eveniment deosebit de important. Acest eveniment, care s-a produs nu cu mult timp în urmă, ne oferă posibilitatea de-a relansa bătaia pentru creșterea în continuare a producțiilor agricole. În acest scop am înființat și cele două laboratoare de care vorbeam.

— Să ne oprim mai pe larg asupra utilității lor.

— Ele ne ajută să obținem

recoltele planificate și să dăm muncii noastre, în același timp, un spor de eficiență economică. Dar totul pleacă de la cunoașterea pămîntului. În sistemul de agricultură intensivă, pe care-l practicăm, caracteristicile solului se află în permanentă modificare, transformare. Cartările agrochimice pe care le făcăm periodic nu reușeau să ne dea imaginea la zi a dinamicii acestor schimbări ce se produc în structura și compoziția solului. De aceea ne-am hotărît să facem singuri, și ori de cîte ori este nevoie, aceste analize. În plus, în felul acesta ne putem întemeia munca și pe ceea ce specialiștii numesc „bonitatea” terenurilor agricole. Aceasta e o operație de cunoaștere aprofundată a condițiilor de creștere și rotire a plantelor, de determinare a gradului de favorabilitate a acestor condiții pentru fiecare plantă cultivată. În cele din urmă, aceasta e și un fel de a pune ordine, de a crea un sistem de criterii care să

asigure o echitate desăvîrșită în ce privește retribuția oamenilor, în cadrul cooperativei. Acum, nivelul de producție al oricărui teren muncit în acord global e stabilit cu precizie în funcție de potențialul productiv al acelei buci de pămînt pentru o plantă sau alta. Stabilirea acestor niveluri de producție în mod diferențiat e rezultatul analizei mai multor factori, bineînțeles. Prelucrarea automată a datelor reieșite din aceste analize ne ajută, așadar, să știm ce să hotărîm și unde să intervenim pentru ca, pe de o parte, să valorificăm toate rezervele de care dispunem pentru creșterea producțiilor agricole, iar pe de altă parte să dăm viață principiului potrivit căruia nici muncă fără pline nu se poate, dar nici pline fără muncă. Așa înțelegem să ne facem datoria, așezînd lîngă dărnicia pămîntului, hărnicia oamenilor.

D. CONSTANTINESCU ■

Lucrul făcut cu temeinicie

Anul acesta, în județul nostru, la jumătatea lui martie, lucrăm cu două săptămîni în avans față de anii trecuți, ne spune inginerul Constantin Popescu, director în Direcția agricolă județeană Dimbovița. Semănatul timpuriu înseamnă recolte bune. Pe teritoriul județului Dimbovița, s-au încheiat lucrările din urgența I, atît la cultura mare, cit și în legumicultură. Se lucrează acum din plin, adică de la ora 6 dimineața pînă la cîderea serii, la însămînțarea sfeclei-de-zahăr, plantarea cartofilor timpurii și de toamnă. Am început și plantarea verzei timpurii.

Pe pămînturile C.A.P. Braniște se lucrează, de asemenea, conform graficelor stabilite. Pe Alice Rozner, ingineră șefă, o găsim în fruntea unei echipe de mecanizatori care însămînțează sfecla-de-zahăr. Se lucrează cu două

semănători, de miine cu patru. Mecanizatorii Gheorghe Chiribou, Sandu Traian, Sandu Vasile și Voicu Vasile mai verifică o dată reglarea combinelor. Secția Braniște a S.M.A. Titu, condusă de Marin Mariceș, nu doar din primăvara asta, ci de mulți ani, s-a prezentat la începutul campaniei cu toate utilajele în perfectă stare de funcționare.

Inginera-șefă are fața bronzată de soarele primăvăratice, de vîntul care o mîngie de dimineața pînă seara. Se respectă viteza zilnică de semănat de 30 de hectare. Cele 130 de hectare cu sfecla-de-zahăr vor fi terminate în trei zile.

— Avînd acest avans, neîntîlnind presiuni de grijă că ne încadrăm în perioada cîtimă, lucrăm liniștiți. Tereul a fost bine pregătit, bine ales pentru culturile respective. Aici avem un teren ușor,

E un soare de vară, nici un nor pe cerul albastru, dar coastele de la Ștefănești-Argeș, fără ajutorul însoțitorilor mei nu pot prevesti bogăția toamnei, mi se mișcă de kilogram de struguri la hectar. Sec. iată valoarea a 1280 de hectare; colorat, în pahare, vinul este alb, roz, galben și un milion de sticle de o jumătate de kilogram este expresia matematică a muncii unui an la Stațiunea viticolă Ștefănești.

Fiecare soi are povestea lui, încununată cu medalii. Tămîioasa, muscatul sînt ca niște copii răsfățați, ale căror întîmplări sînt repovestite. Doi mari specialiști își pierd timpul cu mine pentru că nefiind o degustătoare, nu pot face nici o diferență între campionul internațional din '68, '72, '74 și orice altă licoare. Inginerul Todiriță Giosanu, directorul stațiunii, și Grigore Isac, doctor în științe agricole, șeful laboratorului, sînt pe lîngă cărțurari ai vinului și neîntrecuți cunosători ai vieții literare.

Între cei doi specialiști este o întrecere de spirit și oenologie.

— Unii au făcut poezia vinului și alții din cauza vinului au făcut poezii.

— Vinificația este o indus-

trie de 365 de zile, din tot atîtea.

— Vinul bun sau rău se face numai în vie. Nu se poate exprima în sticlă mai mult decît este capabilă natura în cîmp.

— Vinul este un organism viu. Prin conținutul lui complex este legat de 300 de componente, mai mult decît tabloul lui Mendeleev.

Boabe de struguri...

— Vinul își face școala primară în cramă, școala medie în depozit, și universitatea în vinotecă.

Rep. — Cînd un oenolog este considerat om de bază în profesiunea sa?

— Nu vă pot răspunde (T. Giosanu) pentru că mă scrieți acolo.

Închid carnetul și-mi „notez” în minte cuvînt cu cuvînt.

— Cu cît un specialist pătrunde în ale vinului cu atît își dă seama cît nu știe. Vinul depinde pe lîngă soi, pămînt, soare, de imbuteliere, de dop, de forma sticlei.

Înțeleptul șef al laboratorului, doctorul Isac, cu părul alb ca zăpada, sintetizează

cu umor: „Feteasca de Ștefănești e mîntoasă ca munteanca, ageră ca olteanca, cumpătată ca ardeleanca, mîndră ca bănățeanca, are pe vino licoa, cum este dobrogeanca”.

Todiriță Giosanu și-a făcut cea mai importantă specializare în vie, între Valea Călugărească și Ștefănești. Inginerul, de 30 de ani schimbă locurile de conducere, rămî-

cultură din Pitești este fratele său și cînd se întîlnesc, noaptea trece ca o clipă în discuții despre combaterea biologică a unor dăunători care îi interesează deopotrivă, pentru că oricînd sînt de adus completări la cărțile pe care le-au scris, sau le poartă în gînd.

Într-o „universitate” a vinului, cum este Stațiunea de la Ștefănești, oamenii se cunosc ascultîndu-i cum îngrijesc vîile, pentru că experiența înfloririi unora este direct legată de a celorlalți.

Mlădițele tinere se înalță zvelte, ieșind semețe în primăvară. Fără să-i aud, simt puternic prezența lui Todiriță Giosanu și a lui Grigore Isac, care alături de ceilalți trudi-tori, intră în substanța vinului, cu grija, declarată, pentru prima și esențiala lui calitate, gradul înalt de transmitere a calității bobului de strugure care trebuie să se regăsească în paharul cu licoarea zeilor.

Todiriță Giosanu și Grigore Isac nu mai conțenesc să laude via, și cei care-i cunosc nu conțenesc să spună că acești oameni sînt pe măsura naturii din Ștefănești, care în fiecare an produce milioane

CARMEN DUMITRESCU ■

pregătit, după cum se vede, foarte bine.

Mai departe ceva, abia zărim oamenii, se lucrează la fertilizare. Se lucrează cu combinatoarele, care încorporează în sol substanțele necesare și execută și ultima lucrare de pregătire a solului înaintea însămînțării. Apa în sol, puțină cită e, trebuie păstrată cu grijă.

În imediata vecinătate, pe o suprafață de 145 hectare, echipa lui Nicolae Alexandru plantează cartofi de toamnă. Până astăzi s-au plantat 70 hectare. În 3—4 zile se va termina și această lucrare.

Într-adevăr, se lucrează în liniște, temeinic, așa cum trebuie făcută orice muncă. Oamenii știu ce au de făcut. Iată, se va termina în câteva zile cu însămînțarea sfeclei și plantarea cartofilor. Urmează la scurtă vreme, pentru că se pare primăvara s-a înstăpinit definitiv, floarea-soarelui. Grăpărea pentru păstrarea umidității, pregătirea solului, însămînțarea. Apoi soia și porumbul și tot așa. Bineînțeles, mereu va fi ceva de lucru, lucrările agricole se succed și ele, cum totul se succede: primăvara după iarnă, apoi vara și altă toamnă.

Ne găsim într-o zonă cu experiență și tradiție în cultivarea cartofilor timpurii. Marele lor secret este să fie cu adevărat timpurii. Pentru asta e nevoie în primul rând de muncă și pricepere. Fiecare cartof încolțit este pus cu mina în pământ, acoperit cu grijă, numai astfel colții încep chiar din acel moment să crească spre lumină. Se cîștigă două-trei săptămîni. Cu cît sînt mai devreme pe piață cu atît cetățenii Tirgoviștei și ai Capitalei vor fi mai mulțumiți. Și beneficiile cooperativelor vor fi mai substanțiale.

— Sperăm, ne spune directorul Constantin Popescu, ca în condițiile acestei primăveri, în primele zile ale lunii iunie să ieșim cu cartofi noi pe piață. După cartofi urmează cultura succesivă de varză de toamnă. Să mai spunem că sămînța de cartofi este asigurată în totalitate tot aici. Și mai sperăm ca printr-o pregătire corespunzătoare a tuturor proceselor tehnologice să putem păstra acest avans de două săptămîni pînă la terminarea campaniei agricole din acest an.

La unitatea vecină, C.A.P. Conțești, situația este la fel de bună. Aceleași ritmuri ridicate, aceeași atenție la sortarea semînțelor, la pregătirea solului. Și aici se seamănă sfecle-de-zahăr, lucrările sînt înaintate. Șeful de fermă, inginerul Lazăr Constantin, este și el prezent în mijlocul mecanizatorilor Marian Rănete și Marian Ghica, nu atît pentru control, oamenii știu ce au de făcut, sînt conștiincioși, cît pentru a se asigura că totul merge bine, nu e nevoie de nici o intervenție suplimentară.

Deci, am pornit cu dreptul, cum se zice, și hărnicia oamenilor cu care am stat de vorbă ne duce cu gîndul la un an îmbelșugat, viitoare răsplăt pentru un an, care, de fapt, abia acum începe.

G. OPREA ■

Ne găsim la I.J.R.V.M.R. Călărași, întreprinderea județeană de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile. În incinta întreprinderii, mormane de fier vechi care se dezmembrează, sortează și balotează în vederea trimerii către beneficiari. Sosește încă un camion, plin și el cu fier vechi. Este cîntărit și descărcat. În ciuda acestei activități ce pare a fi destinată în exclusivitate fierului vechi, propunem interlocutorilor noștri o discuție despre recuperarea hirtiei. Bineînțeles, fierul vechi va mai reveni în discuția noastră, măcar ca etalon de comparație. Interlocutorii noștri care au avut amabilitatea să răspundă la unele din întrebările noastre sînt: Ștefan Chiru, contabil-șef, Aurelian Stoica, șef centru și Ioan Pura, secretarul organizației de partid.

Red.: Ce sarcini de plan ați avut în 1988 privind colectarea hirtiei? Să comentăm, vă rugăm, realizările și nerealizările, dacă e cazul.

Ș. C.: Planul la hirtie pe anul 1988 a fost de 2 800 tone, din care s-a realizat 1 032,7 tone, adică 36 la sută. Nerealizarea lui se explică prin neîndeplinirea sarcinilor de la gospodăriile populației, unde, în loc de 1 680 sau realizat doar 191,3 tone, ceea ce înseamnă doar 11,4 la sută. Să specificăm că prin gospodăriile populației înțelegem în plus și organizațiile de masă și obștești — U.T.C., O.D.U.S., organizația de pionieri și sindicatele. Unitățile socialiste și-au realizat sarcinile la acest sortiment în proporție de 92 la sută. Colectarea de la unitățile socialiste se face pe bază de contracte, într-un cadru organizat, legiferat. Sarcinile de plan, contractele obligatorii creează un anumit gen de relații între parteneri, penalizări etc. Cu organizațiile de masă și obștești, la care se adaugă UJECOP și IJGCL încheiem convenții. De la gospodăriile populației propriu-zise colectarea se face fără o formă contractuală, în cadrul unor acțiuni cum ar fi Zile record organizate de Consiliile populare sau de noi, prin punctele de colectare, unde cetățenii predau hirtia și primesc contravaloarea ei în bani.

Red.: Cum explicați nerealizarea sarcinilor de plan de la gospodăriile populației: 11,4 la sută este extrem de puțin!

A. S.: Populația județului este de 380 mii locuitori, din care doar 110 mii în mediul urban. Dacă ne-am referi la întreaga populație a județului, într-un an ar trebui să se strîngă de la fiecare locuitor aproximativ 4,1 kilograme de hirtie. Nu e mult dacă ne gîndim la consumul obișnuit de hirtie-ziare, caiete, ambalaje de diverse tipuri. Din păcate, de la populația rurală nu se colectează hirtie. Dacă în Călărași se află 8 puncte fixe și 4 rulote, ceea ce este conform dispoziției, ca la fiecare 6 000 de locuitori să existe un punct de colectare, la Oltenița — la aproape 40 mii locuitori — nu sînt decît două, inclusiv sediul central de la marginea orașului, iar în cele 53 de comune ale județului, dintre

care unele cu 10—12 mii locuitori nu există decît unul la Fundulea.

Red.: Deci, lipsa acestor centre, ar fi unul din canalele de pierdere a hirtiei. De ce nu înființați centre vechi în comune dumneavoastră? Există o altă formă de recuperare a hirtiei și nu numai a ei în mediul rural?

I. P.: Decretul 465 din anul 1979, care reglementează activitatea de recuperare a materialelor refolosibile stabilește sarcini precise pentru toți factorii. Obligația conform acestuia este ca din mediul rural să colecteze materialele refolosibile cooperativele de producție, achizițiile și desfacere a mărfurilor. UJECOP Călărași refuză să semneze convenția în acest sens. Nici anul trecut nu a vrut să semneze, nici pînă anul acesta nu a semnat-o. Argumentele sînt că oamenii lor sînt ocupați cu campania agricolă, că n-au motorină și mijloace de transport pentru aducerea hirtiei la sediul nostru. Realitatea este alta. Vin mașini de la C.P.A.D.M. cu două anvelope și două baterii pentru că au nevoie de ade-

47. La I.C.S.A.P., alimentația publică, situația a fost și mai rea. Față de 45 tone cit prevedea planul, s-au realizat doar 13. Nu sînt organizații, n-au spații. Prin actele normative existente, magazinele sînt obligate să-și asigure minicontainere în care să se depoziteze hirtia, s-o sorteze și s-o aducă la centrele noastre. De ambalaje cu valoare au grijă, dar de acestea nu. Trebuie să se înțeleagă că au și ele valoarea lor pentru economia națională, că trebuie recuperate!

Red.: Și unde dispăre această hirtie?

I. P.: Se aruncă sau se arde. Am vrea să mai subliniem un aspect. În anexele la Legea 1 din 1985 se prevăd echivalențe între zilele muncă și cantitățile de materiale recuperate. De exemplu, predarea a 25 de kilograme fier vechi echivalează cu o zi muncă. E o listă întreagă: cioburi 10 kilograme, textile 10 kilograme, hirtie 10 kilograme. Toate materialele care interesează — anvelope, mase plastice, alamă, bronz, etc. sînt prevăzute în această listă. În mod normal, noi ar tre-

HÎRTIA O cenușăreasă a materialelor refolosibile?

● O sursă de venituri deloc neglijabilă. ● Canale de pierdere ● Dispoziții legale ignorate sau uitate ● Sortimente și valoare ● Sugestii ● Zilele record sau despre constanța preocupărilor.

verințe pentru a primi altele noi. De ce să nu pună în aceste mașini și hirtia care au colectat-o? Vin mașini la Călărași pentru aprovizionare cu mărfuri. Ar putea aduce și hirtia. În Decretul pe care l-am amintit și care este legea de bază a activității noastre, se specifică cu claritate că CPADM, prin magazinele și punctele de colectare pe care are datoria să le organizeze sînt mandatate IJRVMR și răspund în mediul rural de colectarea, sortarea și predarea materialelor refolosibile. Primesc în schimb contravaloarea materialelor și remiza aferentă.

Ș. C.: Același lucru se înțelege și cu IJGCL. Întreprinderea are obligații precise privind valorificarea reziduurilor menajere și stradale. Printre altele, mașinile de colectat gunoarie menajere, trebuie să fie prevăzute cu buzunare și containere în care să se strîngă hirtia și nu numai ea. Muncitorii ar primi valoarea hirtiei și comisionul. Există deci o posibilitate de cîștig suplimentar, însă pentru a-l obține trebuie o oarecare muncă.

A. S.: O nerealizare importantă la colectarea hirtiei s-a înregistrat și la anumite unități. La I.C.S.M.I., mărfuri industriale, planul a fost de 65 tone și s-au realizat doar

bui să preluăm cantitățile de materiale refolosibile de la populație și să eliberăm adevărinate prin centrele noastre prin care cetățenii să dovedească efectuarea zilelor muncă în acest fel. Am dat și anunțuri la ziarul local în acest sens. În această acțiune, care se desfășoară conform unei legi, consiliile populare ar trebui să ne sprijine, să facă propagandă, să inițieze acțiuni prin care s-o susțină. Acest lucru nu numai că nu se face, dar consiliul popular al municipiului Călărași nici măcar nu este de acord cu această formă de efectuare a zilelor muncă. Consiliul doarește, este mai interesat, ca cetățenii să presteze zilele muncă la alte lucrări, cum ar fi înfrumusețarea orașului. Tocmai pentru interesul economiei de a avea materiale refolosibile cît mai multe, legiuitorul a prevăzut această posibilitate și credem că ea nu trebuie ignorată, ci susținută.

Red.: După cum sîntem informați, în municipiul Călărași, în cadrul acțiunii de recuperare a materialelor refolosibile au fost organizate zile record care au dat bune rezultate.

Ș. C.: — Au fost două asemenea acțiuni care au dat rezultatele așteptate. În cele 11 școli și 7 licee din Călărași

s-au strîns într-o săptămînă 24 tone de materiale refolosibile. Dacă zilele record n-ar fi fost organizate s-ar fi colectat circa 2 tone. Deci, materiale refolosibile există. Ne-au fost de ajutor în realizarea planului, însă trebuie să subliniem că preocuparea ar trebui să fie constantă, fiecare zi ar trebui să fie record. Educația populației în acest sens trebuie făcută. Necollectarea materialelor refolosibile înseamnă pe lingă pagubă pentru economia națională și dezordine, murdărie, poluare, fiind în contradicție cu însăși intenția de menținere a unei bune igiene și de înfrumusețare a orașului.

Red.: — În continuare vă rugăm pe fiecare din dumneavoastră să faceți o propunere pentru ca acțiunea de colectare a materialelor refolosibile, nu numai a hirtiei, să se desfășoare în condiții mai bune. Evident, puteți face și mai multe propuneri.

Ș. C.: — Un canal de pierdere a materialelor refolosibile este cel din gospodăriile populației. Asociațiile de locatari ar trebui mai atent implicate. La fiecare bloc să fie containere specializate, hirtie, cioburi, textile, mase plastice. Femeia de serviciu să le aibă în grijă. Cînd sînt pline să ne dea un telefon și noi venim să le ridicăm. Plătim valbarea lor plus comisionul. Iată un venit suplimentar pentru ea. La noi planul se urmărește pe sortimente. Pentru neîndeplinirea indicatorilor la fiecare în parte sîntem penalizați. La întreprinderi se urmărește doar realizarea planului valoric. El se realizează cel mai ușor prin fier vechi și întreprinderile se dezinteresează de celelalte sortimente.

A. S.: — Prin planul întreprinderilor nu se alocă combustibil pentru transportul materialelor refolosibile și nici carbid și oxigen pentru dezmembrarea fierului vechi. Sînt multe întreprinderi care au mașini și utilaje casate în parc, dar nu le dezmembrează tocmai din aceste motive.

I. P.: — În întreprinderi și la consiliile populare să se facă analize periodice cu situația materialelor refolosibile, probleme de instruire și control pe sortimente. Să se respecte întocmai legile și decretul în vigoare. Ele stabilesc cu exactitate obligații, atribuții, fac recomandări de organizare etc. Ele țin seamă de interesele generale ale economiei naționale și ele trebuie să primeze întotdeauna și necondiționat, intereselor și părerilor locale. Trebuie să se țină seama de faptul că IJRVMR nu are posibilitatea să facă investiții pentru noi centre și puncte de colectare. Trebuie să fim ajutați în acest sens. Dacă centrele noastre volante nu primesc materiale refolosibile de la populație, se autodesființează pentru că nu găsim oameni, de regulă pensionari, dispuși să respecte un program de lucru pentru o sumă prea mică. Trebuie deci, evitat acest lanț al slăbiciunilor început, s-o recunoaștem, cu o educație civică necorespunzătoare a populației.

OPREA GEORGESCU ■

Pentru copii, haine la comandă

Pasajul Villa Gross, întinerit și atent restaurat arhitectonic și-a recăpătat farmecul și funcționalitățile lui comerciale tradiționale. Printre cele mai solicitate servicii oferite locuitorilor Capitalei este îmbrăcăminte „la comandă” pentru cei mici. O veritabilă Casă de modă a copiilor (ceea ce demult se resimte nevoia), aparținînd Cooperativei „Sporul”. Tînăra șefă de unitate, Ana Mihaela Șută este, pe lingă o pricepută maestră în confecții (a absolvit un liceu industrial de pro-

fil), un desăvîrșit pedagog. (De altfel, timp de 13 ani a funcționat în învățămînt, ca mîstru-instructor într-o școală generală, unde a predat lucrul manual). Împreună cu cinci lucrători („patru fete și un băiat”), îndrumă gustul celor mari și mici în materie de vestimentație a vîrștelor cu pantaloni scurți, cum spune „un capitol de educație estetică puțin luat în seamă, deși are un rol deosebit în dezvoltarea simțului pentru frumos, pentru ordine, pentru armonie, trăsături

care se vor resimți în întregul comportament al copiilor și, mai tîrziu, ca adulți”. Bun psiholog, ea realizează acest ghidaj cu multă subtilitate și sensibilitate. Cînd o fetiță îi cere, plină de emoție, „o fustă care să se invîrtă”, știe deja ce material și ce model să-i propună mamei. Iar cînd părinții vor ca băiatul ori fetița lor să nu treacă de vîrsta grădiniței fără să poarte catifea, iarăși cu tact îi sfătuiește asupra modelelor, culorilor, ornamentelor, după înfățișarea, silueta, statura băieților și fetelor. (Este o interesantă concluzie de marketing ce ar trebui să preocupe lumea textiliștilor,

pe creatorii de țeșături pentru copii, catifeaua fiind cam „sărită” în ultimul timp din nomenclatorul lor de produse). „Dificultatea cea mai mare, spune, o întîmpinăm prin lipsa unei diversități mai mari de modele, atît pentru fete cît și pentru băieți, mai ales, pentru categoria de vîrstă a pubertății și adolescenței. Aș îndrăzni să sugerez ca revista „Moda” să editeze două suplimente pe an destinate model copiii conform celor două sezoane statuate în creația vestimentară. De la 3 la 7—8 ani, de la 8 la 14 și apoi la etapa adolescenței, îmbrăcăminteă își are pretențiile și să-i zicem „canonul” ei, după parti-

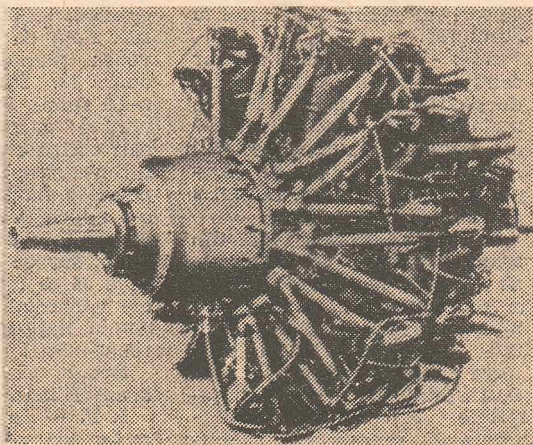
cularitățile vîrștel copiilor”. Iată un exemplu. Cum, de citeva sezoane în modă rezistă broderia iar hainele celor mici sînt, ca linii și croieli, reduse la scară ale adulților, ea promovează cu fantezie stîlul „la mămă” pe care îl confundă în lumea feerică a personajelor celebre din basmele, filmele, animația copilariei, cu ajutorul, firește, al broderiei.

Este un exemplu bun de urmat și de către alte cooperative și chiar de către industria de confecții pentru că o realitate se impune: moda copiilor se cere reconsiderată.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Complicata poveste

a unui motor de avion

În timpul ultimei conflagrații mondiale, peste cerul Europei a zburat un avion de mare capacitate, denumit „Gigant” și produs de industria aeronautică germană. Această uriașă pasăre de oțel, lucru puțin sau deloc cunoscut, a fost dotată cu un motor de concepție românească, realizat de o firmă franceză și preluat de germani după ocuparea Franței. Descoperirea apartinând unui veteran al fostelor uzine I.A.R. Brașov, inginerului aviator Constantin C. Gheorghiu, cunoscut publicului larg în calitate de autor al lucrării „Zboruri celebre” (Editura Științifică), „Aurel Vlaicu — viața și opera” (Editura Militară) și „Motoare de avion” (Editura Tehnică). Mai notăm, că inginerul Constantin Gheorghiu a activat ca șef al sectorului de montaj, reparat și încercat avioane la amintita uzină.

— În 1977 — ne declară interlocutorul nostru — am primit de la inginerul Nicolae Pop, fostul director al Fabricii de motoare de avion a Uzinei I.A.R. Brașov, un istoric al acestei uzine. Conform dorinței autorului, un exemplar al lucrării a fost predat tovarășului inginer Sechel, directorul general al uzinei „Tractorul”, un al doilea l-am depus la filiala Arhivelor Statului din Brașov, la fondul nr. 526, iar al treilea îl păstrez în biblioteca personală. Din acest istoric reproduc următoarele pasaje de la pagina 46:

„În iulie 1938, când s-a terminat proiectarea motorului IAR-1000 (care a echipat cunoscutul nostru avion de vânătoare IAR-80, n.a.) inginerii Müller și Mărdărescu de la Serviciul Studii, emit ideea proiectării unui motor puternic cu 14 cilindri în stea, răcit cu aer, care să dea 1500 CP la 6000 m altitudine, adaptând cele mai moderne perfecționări utilizate la motorul englez „Bristol” și la motoarele americane „Wright și Pratt Whitney”.

„S-a format un comitet, compus din Directorul fabricii, Serviciul Studii, ing. Vlădeș, specialist în compresoare și ing. Cionca Ovidiu, cu misiunea de a coordona și dirija lucrările, a stabili caracteristicile esențiale ale organelor, a analiza propunerile proiectanților, și a aduce eventuale modificări, a stabili încercările pe organele admise”.

S-au studiat și s-a proiectat

un motor modern, puternic, conținând cam tot ce era mai perfecționat. Pentru specialiști menționăm doar câteva din aceste perfecționări tehnice, dintre care și unele inovate de I.A.R.:

— Arborele motor format din două piese îmbinate prin dantură frontală după sistemul Hirth;

— Sistemul inovat de I.A.R. permitea montarea la palierul din mijloc a unui rulment de diametru mic, în timp ce toate motoarele străine aveau arborele dintr-o bucată, ulterior au trecut și străinii la arborele motor din două bucăți, care avea și alte avantaje;

— Compresorul motorului avea în locul paletelor, tuburi după propunerea inginerului Radu Mărdărescu și asentimentul inginerului Ioan Vlădeș.

Aceste perfecționări erau utilizate în perioada aceea la cele mai cunoscute motoare de avion.

Din proiectul acestui motor nou de 1500 CP s-au realizat la I.A.R. doi cilindri, care încercați pe bancul de monocilindru de către inginerul Mărdărescu, asistat de semnatul acestei comunicări, au trecut în bune condiții o probă, de câte 500 de ore funcționare. La fel, la încercarea pe banc a compresorului, timp de 100 ore, rezultatele au fost foarte bune (în 1939 n.a.).

Având aceste rezultate, uzina I.A.R. a cerut ministerului de resort pentru a realiza motorul, un fond de 4 milioane lei, însoțind cererea cu proiectul motorului. Din păcate răspunsul ministerului a fost negativ.

Cum însă contractul de licență obliga I.A.R.-ul de a preda lui „Gnome & Rhône” orice perfecționare, pe care ar face-o motoarelor fabricate după licența acestei firme, orice inovație sau proiect nou,

a trebuit să predea și proiectul motorului I.A.R. de 1500 CP.

Uzina „Gnome & Rhône”, studiind proiectul și găsindu-l bun, a fabricat motorul în 1939 sub denumirea de „Gnome et Rhône tip R” (GR 14 R).

În 1942, germanii ocupând Parisul și aflând de acest motor cu 14 cilindri în dublă stea, răcit prin aer, care dădea 1600 CP la turația de 2600 rpm, la decolare, restabilind puterea prin compresorul său pînă la altitudinea de 6100 m, au cerut uzinei „Gnome et Rhône” să fabrice acest motor de serie.

Cu aceste motoare fabricate în serie, germanii au echipat avioanele lor, denumite „Gigant” tip „Me 323”. Fiecare tip al acestui avion având câte șase astfel de motoare, dispunea la decolare de o putere de 9600 CP.

Pentru a identifica acest motor cu motorul românesc, proiectat la I.A.R., este suficient de a compara dimensiunile cilindrilor, cilindrul, puterea și turația, care sînt identice la motorul românesc, cu cele ale motorului „GR-14 R”, ce se găsesc în tabelul motoarelor de avion fabricate de firma „Gnome et Rhône” de la pag. 141 a cărții lui Hans Giger „Kolben-Flugzeugmotoren”, apărută în Stuttgart, Editura Motorbuch, 1936.

Abia după ce am aflat recent din cartea menționată de datele motorului de avion „GR-14 R”, am avut dovada și posibilitatea de a identifica cele două motoare și a elabora această comunicare.

El demonstrează talentul și capacitatea constructorilor de motoare de avion români și a colectivului fabricii de motoare I.A.R.

LIVIU TIMBUȘ

Abecedarul numit calculator

Societatea informațională, formulă globală prin care se încearcă caracterizarea progresului tehnologic contemporan a încetat de a mai reprezenta o noțiune pur teoretică. În țările dezvoltate, informatizarea societății are loc într-un ritm accelerat. Definiție pentru această modalitate de viață socială este pătrunderea microelectronicii, a tehnicii de calcul, a prelucrării automate a datelor în toate domeniile de activitate, concomitent cu proliferarea culturii informatice, în special prin creșterea numărului de specialiști.

Decisivă însă, în prezent și în perspectivă, este pătrunderea calculatoarelor electronice individuale, ca mijloace informatice cu aplicații profesionale, casnice și ludice, în cele mai largi pături ale populației.

Aceste câteva considerații teoretice, oarecum declarative, vizează fundamentarea necesității creării unei mentalități informatice generalizate.

Din fericire majoritatea copiilor de la vîrste încă fragede, posedă o receptivitate deosebită față de mijloacele informatice, calculatoarele individuale depășind pentru ei fascinația și atracția pe care ar putea să o exercite orice alt mijloc de ocupare a timpului. Recunoașterea necesității extinderii educației informatice se manifestă în țara noastră prin introducerea calculatoarelor electronice individuale în unitățile de învățămînt, încă din învățămîntul general și liceal.

În raport însă cu imperativele dezvoltării accelerate economice-sociale a țării noastre, ale lichidării decalajelor încă existente în unele domenii față de țările dezvoltate, credem că este necesar să se realizeze mai mult. Calculatoarele electronice individuale trebuie să devină accesibile oricărui om al muncii, ca obiect de folosință personală, deci să devină bunuri de larg consum obținabile pe piață. Numai în aceste condiții, prin utilizarea permanentă a acestor calculatoare în special de către copii, noua generație se va impregna de „spiritul informatic”, inerent societății informaționale; concomitent, prin

schimbul de programe de calcul se va putea atinge dezideratul folosirii comunitare a calculatoarelor electronice individuale.

Este evident că pe planul producției, organizării desfășurării, inclusiv a programelor de calcul și a service-ului, problema lansării pe piață a calculatoarelor electronice individuale ca bunuri de larg consum ridică probleme deloc simple de rezolvat.

În primul rînd, deoarece capacitatea de producție economică se situează la un volum de câteva zeci de mii de calculatoare electronice individuale pe an, fiabilitatea acestor produse trebuie să fie asigurată la un înalt nivel (așa-zisul standard „Zero defecte”) pentru a evita necesitatea organizării unei rețele de service exagerat de extinse și a preveni fenomene de „strangulare” prin supraîncălzirea acestora.

În al doilea rînd se impune organizarea dezvoltării de programe de calcul pentru aplicații casnice, jocuri, învățămînt asistat de calculator, grafică, etc. și a distribuției acestor programe pe piață.

În al treilea rînd este necesar să se obțină un raport performanță/preț atractiv prin stabilirea unor prețuri accesibile (în ultimă instanță, un calculator electronic individual poate fi asimilat prin „funcția obiectiv socială” cu un abecedar!).

Încurajarea pe această cale a funcției educative a „bricolajului” hardware (obligatorie în cazul în care, după cum este normal, accesul la rețeaua de service este asigurat numai pentru produse românești) și software (prin adaptarea programelor de calcul astfel încît să se realizeze portabilitatea lor în ambele sensuri: de la calculatoarele individuale românești la cele străine și invers) poate fi considerată ca o contribuție suplimentară la sporul de inteligență socială informatică.

Să asigurăm copiilor accesul permanent la calculatoare electronice individuale, căci al copiilor este viitorul, ca de altfel și al calculatoarelor electronice!

Ing. VLADIMIR ALEXANDRU ICOVSCHI

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Savant, aeronaut și șahist

Cînd venea la turneele internaționale de șah la care participa, fotoreporterii îl asaltau. Semăna leit cu actorul Jean Gabin și adesea cele două fotografii apăreau a doua zi una lângă cealaltă, trezind interesul cititorilor. Ion Gudju (1897—1988) a fost un pătimaș al muncii, al creației tehnico-stiințifice, al inteligenței. General-maior de aviație, el încredința revistei „Flacăra” din 16 iunie 1977 o mărturie care reprezintă și un crez: „Există un drum al fiecei, drum care depinde de înclinații, dar mai ales de muncă. Astăzi, la 80 de ani, încă mai activez ca profesor universitar la Institutul Medicofarmacologic din București. N-am avut o viață prea liniștită, cum cred unii. Am avut mari neazuri și supărări, trecătoare, dar întotdeauna munca cîștigă, fără compromisuri. Indiferent de conjunctură, te ajută să realizezi ce ți-ai propus. Am simțit că sînt capabil să fac ceva pentru un domeniu, cel al aeronauticii, în care România a strălucit încă de la începutul secolului, dobîndindu-si un pri-

mat în lume. Cît am reușit, vor aprecia alții, poate timpul, dar altă cale n-am avut, pentru că totul a plecat dintr-o mare dragoste pentru pămîntul meu și pentru oamenii lui, pe care i-am iubit cu patimă”.

La venerabila vîrstă de 91 de ani și profesorul universitar emerit, I. Gudju, presedinte de onoare al Federației române de șah, s-a stins. Personalitatea sa a ilustrat în mod strălucit domeniile în care a activat, lăsînd amprente trainice.

S-a născut la 14 iulie 1897 la București, ca fiu al lui Hercule Anton Gudju, de la care a moștenit interesul pentru jocul de șah. A urmat liceul la București, elev eminent, mai ales la științele exacte. În paralel a început de mic să joace șah, întrecînd adesea pe maturi. Primul concurs l-a cîștigat apoi la numai 13 ani. Totodată, se măsoară frecvent cu șahiști cunoscuți din țara noastră.

Urmează Facultatea de Științe din București, devenind licențiat în științe fizico-chimice în anul 1925, îndrumat de marele om de știință care a fost

G. G. Longinescu. În anul următor, 1926, acesta îi și prefătează lucrarea *Războiul aerchimic*, în care căpitanul Ion Gudju analizează utilizarea gazelor de luptă în cursul primei conflagrații mondiale și condamnă totodată folosirea armelor chimice.

Ion Gudju efectuează specializarea științifică și tehnică în Franța și Italia — după ce încă înainte de plecare izbutise să organizeze, în 1924, primul Serviciu aerologic și meteorologic destinat protecției zborurilor aviatice, iar ulterior (1925—1926) condusesse primul Laborator central de cercetări fizico-chimice și încercări mecanice pentru aeronautică, unde s-au făcut analize și încercări foarte utile asupra unor materiale folosite pentru construcția avioanelor și motoarelor.

Iată-l deci la Paris, unde își desăvîrșește pregătirea în științe fizico-chimice la Sorbona și la Collège de France; maestrul său sint, aici, Marie Curie. Jean Perrin și Charles Moureaux, savanți de talie europeană. În paralel, I. Gudju lucrează în laboratoarele de cercetări ale uzinelor aeronautice din Franța și Italia, legînd totodată prietenie cu Traian Vuia, realizatorul primului zbor mecanic autonom din lume. Anul 1934 îi aduce un succes însemnat: devine doctor în inginerie aeronautică al Școlii Politehnice din Roma, cu mențiunea „magna cum laude”, fiind clasificat primul și proclamat „laureat de onoare”;

el este cel dintîi doctor inginer în aeronautică din țara noastră.

În perioada dintre cele două războaie mondiale, Ion Gudju a avut realizări științifice importante. Astfel, cercetările pe care le-a întreprins au contribuit decisiv la îmbunătățirea calitatativă a uleiurilor și benzinelor folosite în aviație, la înlocuirea placajului străin cu placaj românesc și la fabricarea în țară a pinzelor de avion, de balon și de parasută, ca și a altor produse anterior importate. Lucrarea sa *Contribuții la studiul benzinelor motoarelor de aviație*. Cercetări asupra noilor erlierii: antidețonația și tensiunea vaporilor (în colab. cu ing. Pascal Popescu, 1932) a fost premiată de Academia Română. Studiul contribuie, între altele, la mai buna cunoaștere a benzinelor românești, pentru folosirea lor optimă în aviație. I. Gudju obține de asemenea rezultate notabile în domeniul lubrifiantilor și combustibililor pentru avioane, în studiul fenomenelor de luminiscență, întreprinde cercetări metalografice asupra aliajelor de tip duraluminu. După cel de al doilea război mondial, a organizat și condus (1955—1957) prima Școală de radiolocație din România. Preocupat în continuare de aplicațiile practice ale științelor fizico-chimice, a elaborat, în 1963, în colaborare cu prof. dr. Margareta Giurgea, o metodă spectrofotometrică de control a purității streptomicinei, larg aplicată.

Un merit deosebit îi revine ca cercetător în istoria aviației românești, prin astfel de lucrări importante ca *Aripi românești* (în colab., 1966), *Construcții aeronautice românești. 1905—1970* (în colab., 1970) — ultima tradusă și în limba engleză —, mult folosite și citate în tratatul colectiv *Istoria aviației române* (1984). A publicat și cărți de popularizare în domeniul aviației, ca de pildă *Pasărea de foc* (Istoria avionului) (1966).

Pasiunea pentru șah a constituit o constantă a existenței sale. A început să deprindă șahul la 9 ani, a jucat partide astăzi socotite clasice (ca aceea împotriva lui Bogdanowski), a participat la numeroase turnee internaționale, a înființat cercuri șahiste, iar în 1924 s-a numărat printre fondatorii Federației internaționale de șah. A fost de asemenea întemeietorul Federației române de șah, sprijinit în promovarea acestui nobil joc al minții de personalități ale vieții culturale românești, printre care Mihail Sadoveanu. De altfel, încă din 1933 i-a fost închinat volumul de omagiu *25 de ani de activitate șahistă a maestrului Ion Gudju*! El însuși a scris pagini de neuitat din analele acestui joc, unele presărate prin reviste, altele adunate în cartea *Însemnări din lumea șahului* (1985), care dezvăluie fapte și momente inedite, interesante deopotrivă pentru inițiați și neinițiați.

I.M. ȘTEFAN

Galați FĂCLIILE ORAȘULUI TÎNĂR

Argumente ale continuității

Antichitățile romane situate la confluența Siretului cu Dunărea au intrat în conștiința publică încă de acum trei secole, cînd Miron Costin și Dimitrie Cantemir le evocau prezența, cu bunul gînd de a da temei solid originii romane a moldovenilor. Importanța antichităților romane de la Bărboși a sporit și mai mult în secolul al XX-lea, prin cercetările lui Vasile Pârvan, Gh. Ștefan, Nicolae Gostar, I.T. Dragomir și Silviu Sanie, care au contribuit la cunoașterea dimensiunilor rolului acestui teritoriu pe care romanii au dezvoltat un sistem militar și un centru militar puternic, pe locul și în jurul unei *dave* dacice.

Iată încă că inimosul cercetător dr. Mihalache Brudiu ne prezintă zilele trecute și alte cîteva dovezi eclatante despre romanitatea din zona Galaților. În timpul cercetărilor din 1979, efectuate în zona sud-vestică a platoului „Tiglina”, unde în ultimele decenii s-a extins intravilanul Galaților prin construirea cartierului „Dunărea”, a fost descoperit un *castellum* de pămînt, datînd din perioada dintre cele două războaie daco-romane. În apropierea acestei fortificații au mai fost descoperite și alte complexe fortificate, unele folosite ca depozite pentru amforele cu ulei de măsline, precum și o necropolă de inhumatie. După cum ne asigură același cercetător de la Muzeul județean de istorie, în vara anului 1988 pe versantul de vest (spre valea Cătușă) a fost descoperită cea mai mare necropolă romană din sud-estul Moldovei. Necropola ocupă o suprafață de 10 ha, avînd trei sectoare: unul cu morminte de incineratie, al doilea cu morminte de incineratie și inhumatie în movile de pămînt, iar al treilea numai cu morminte de inhumatie.

Se mai cunoaște încă o locuire romană chiar în vatra inițială a Galaților, pe faleză Dunării, un *vicus*, care a avut necropola în zona hotelului „Dunărea” din centrul municipiului. Importanța cercetării interdisciplinare a necropolei — cit și a obiectelor funerare găsite, de pildă, în cele 62 de morminte cercetate — este cit se poate de semnificativă pentru a decela și alte aspecte ca: starea socială, economică, culturală, etnică, rasială sau ca-

tegoriile de vîrstă sau sex. „Acest *cap de pod* al vadului dunărean de la Galați, pentru legătura dintre Moesia și Dacia estică”, cum a definit Vasile Pârvan teritoriul roman de la Bărboși, a avut un mare rol în iradierea civilizației și culturii în spațiul est-carpatic, unde au dăinuit dacii liberi.

Cercetările arheologice mai noi — ne relatează același întreprinzător dr. Mihalache Brudiu — efectuate în anumite zone ale Moldovei au surprins fluxul economic roman care pornea din zona Siretului, sub forma comerțului cu ulei, transportat în amfore, a podoabelor etc. Pentru a înțelege dimensiunea acestui flux comercial să amintim că în curtea casei natale de la Ipotești a marelui nostru poet național Mihai Eminescu, a fost descoperită o amforă romană într-o locuință dacică din secolul III e.n.

Este lesne de înțeles importanța pentru romani a acestui obiectiv strategic și economic; să menționăm faptul că era apărut de o imensă fortificație reprezentată de un șanț cu val, construită între Prut (Tulucești) și Siret (Traian), pentru care au fost săpați peste 1 milion mc de pămînt. Acest val era în antichitate granița Dobrogei romane, dincolo de hotarul ei natural (riul Dunărea). Pe la începutul secolului nostru, același eminent savant Vasile Pârvan scria: „forma impunătoare în care acest val a ajuns chiar pînă la noi, arată că el va fi fost continuu îngrijit și folosit pînă în timpuri mai tîrzii”.

Nu aceeași grijă manifestă însă forurile competente locale față de acest Val care, în 1978, fără

aprobările de rigoare a fost transformat pe jumătate în drumul județean 255 A, de către Direcția județeană de drumuri și poduri Galați, unitate care, din păcate, a depus și depune și în continuare macadam pe traseul Valului, contribuind pe de o parte la distrugerea lui, iar pe de altă parte la imposibilitatea de a mai putea fi cercetat sistematic. La drept vorbind, *limesul* roman din jurul Galaților este rezervație arheologică apărută de Legea nr. 63 (din 1974), reprezentînd o importanță legitimă a originii poporului român, un certificat de naștere al continuității și simbiozei daco-romane.

Așadar, municipiul Galați este singura așezare urbană din Moldova — situată pe fostul teritoriu al imperiului roman — care a lăsat aici mărturiile unei civilizații elevate și prezente la tot pasul, și care aparține în întregime umanității. Prețuirea și conservarea acestora trebuie să constituie o componentă patriotică a fiecăruia, o datorie de conștiință permanentă de a păstra, conserva și tezauriza valorile fundamentale ale trecutului nostru istoric.

Polivalența cărții

Concepută în anul 1889 ca „depozit național” de carte pentru zona de sud-est a țării. Biblioteca publică „V.A. Urechia” se deschide în anul 1890 și se dezvoltă cu deosebire în ultimii ani ca o puternică cetate a cărții.

(Continuare în pag. 14)

DORIN SĂLĂJAN ■

Eminesciana

Eminescu — proiect de sculptură de Gheorghe Adoc

Odă

(în metru antic)

Nu credeam să-nvăț a muri vrodată :
Pururi tînăr, înfășurat în manta-mi,
Ochii mei nălțam visători la stéaua
Singurătății.

Cînd deodată tu răsăriși în cale-mi,
Suferință tu, dureros de dulce...
Pin-in fund băui voluptatea morții
Nendurătoare.
Jalnic ard de viu chinuit ca Nessus,
Ori ca Hercule înveninat de haina-i ;
Focul meu a-l stinge nu pot cu toate
Apele mării.

De-al meu propriu vis, mistuit mă vaiet,
Pe-al meu propriu rug, mă topesc în flăcări...
Pot să mai renvîu luminos din el ca
Pasărea Phoenix ?

Piară-mi ochii turburători din cale,
Vino iar în sin, nepăsare tristă ;
Ca să pot muri liniștit, pe mine
Mie redă-mă !

Cîntarea României

Copiii își string rîndurile. Trupurile lor tinere vibrează de emoția momentului. Fețele lor încordate iradiază tensiunea momentului, în timp ce ochii, atenți, sînt îndreptați spre aceea care le va da semnalul începerii. Dirijoră, cu trupul ei suplu și tînăr, înalță miinile, privirile ei cuprind masa aceea tinerească vibrîndă, murmură, abia auzit, notele de început ale compartimentelor vocale și, cu un gest puternic, decis, magnetizant, dă intrarea corului în cântec.

De zeci, de sute de ori s-a repetat, pînă azi, începutul acesta al unor clipe solemne din viața tinerei dirijoră Speranța Dîna Cătană, profesoară la Liceul nr. 2 din Timișoara. Privindu-l făptura firavă, subțirică, n-ai crede că ea ar putea ține, voluntară, în miini, zeci de copii și vocile lor clocoțitoare. Dar, sub făptura aceea minlonă descoperi, repede, un dinamism și o ardere a unui temperament dominat de o stranie seninătate și de o caldă iubire de copii și de frumosul artistic. Căci, în tinăra profesoară de muzică, s-a deșteptat relativ tîrziu semnificația actului dirijoral și sentimentul că poate

Cîntul etern care unește

deveni conducătoare și îndrumătoare de coruri tinere, dar, cînd el s-a declanșat, i-a acaparat întreagă ființă.
În Facultatea de muzică ti-

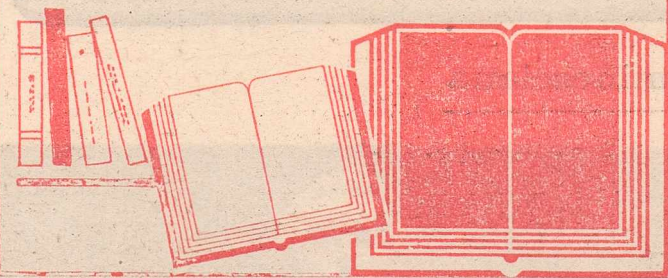
mișoreană, pe care o absolvă în 1972—73, ea avusese parte de străluciți și temeinici dirijori și îndrumători muzicali. Ioan Romănu i-a inoculat spontaneitatea expresiei muzicale, minuțiozitatea în analiza partiturii, ca și intersul pentru impunerea muzicii bănătenilor Drăgoi, Velceanu, Ursu, Damian Vulpe, actualul dirijor al corului operei timișorene. i-a dat precizia și delicatețea gestică, profesorul Iovan Miclear, de la Conservatorul bucureștean, exigența interpretării, iar Doru Murgu, regretatul muzicolog și dirijor, lirismul și fervearea pasiunii cîntului liric. Dar, practic, ea nu a îndrăznit să suie pe scenă cu un cor decît la îndemnul expres al profesorului și dirijorului ei, Doru Murgu, care îi va încredința conducerea unui grup folcloric de 15 fete — studente de la Agronomia timișoreană.

Acela a fost momentul crucial al declanșării unei vocații ce stătuse ațipită în tinăra profesoară. Ea a scormonit după piese arhaice românești, în al că-

(Continuare în pag. 11)

ION ARIEȘANU ■

VITRINA CARTILOR

Efigii spirituale

Ginditorul Vasile Băncilă și eseistul neîntrecut, cel cărui Lucian Blaga avea să-i dedice **Spațiul mioritic**, tocmai ca o confirmare de netăgăduit a viziunii sale filosofice de profunzime, a fost un asiduu cercetător și cunoscător al spiritualității românești dintre cele două războaie mondiale. Cu o putere de pătrundere care surprindea, motivată și susținută întotdeauna de nuanțele unei sensibilități ce depășea simpla atitudine, Vasile Băncilă a introdus în cugetarea românească un mod de a reflecta și de a înțelege, în linia lui Părvan și Blaga. A scris, poate ca nimeni altul, prin stil și sugestii deschise, despre cei doi ginditori, avansând idei reluate de către alții și oferite acestora, căci era un generos.

Mărturie la toate cele de mai sus ne stă volumul recent apărut în Colecția „Capricorn”, a „Revistei de istorie și teorie literară”, sub titlul: **Portrete și semnificații**, înmănușind studiul din creația lui Vasile Băncilă, fiind îngrijit de Ileana Băncilă, fiica ginditorului, și cu o prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Am putea spune că avem înaintea efigiilor spirituale ale unui veac dacă ne gândim la paginile ediției care se deschid cu cel considerat a fi un „arhitect de cultură”, Titu Maiorescu, pentru a se ajunge la „profilul de medalie” a lui Gheorghe Anghel, a cărui operă este considerată de Vasile Băncilă ca fiind „profund muzicală”, mai mult decât a lui Brăncuși, care e mai abstractă și mai metafizică și uneori amenință să scape din portativ.

Rindurile lui Vasile Băncilă despre oameni și fapte includ ceva din aura graiului nostru de începuturi, înfășurând ideea în exprimarea adincă a cuvintului de sărbătoare, plin de sinte-

ză. Ca spirit constructiv, a dezvăluit ceea ce rămâne peren din străduința celor pe care i-a cunoscut sau despre care avea gânduri statornice în peisajul nostru spiritual. Așa l-a înțeles pe Titu Maiorescu, ca unul cerut de „imperativele epocii” lui, „pentru a conduce și a limpezi apele”, disociind rosturile culturii autohtone într-un context istoric dat. O fațetă necunoscută a lui Constantin Rădulescu-Motru descoperă Vasile Băncilă, aceea de „filosof al educației”, apreciind că, alături de Lucian Blaga „sint cei mai mari filosofi români din secolul 20”, înălțând păreri arbitrate, ulterioare.

În postura de filosof, orator și scriitor apare Ion Petrovici, prea puțin cunoscut de generația mai tină. Pe o cale între literatură și filosofie este înscris Simion Mehedinți, apoi Spiru Haret, în „lumina corespondenței”, și în pagini neuite gândurile despre Vasile Pîrvan și Lucian Blaga, cu tangențele lor spirituale spre universal. Un model autohton și prin aceasta universal este Neculai Iorga, care „a dus concentrarea și forțarea existenței uneori până la tragic”. Secvențe necunoscute apar din creația lui Ion Chinezu și din literatura lui Panait Istrati, urmărite în devenirea timpului și în perspectiva largă a eseului. Căci Vasile Băncilă a dat un statut eseului ca gen în spiritualitatea românească, considerându-l „o izvodire din nuanțe și aproximație... fiind, „o vechică transgresare de granit, și genul celor cu mai multe specialități, al sufletelor polivalente, eseul fiind o filosofie, o știință sau o poezie... Eseul e însăși caracteristica epocii moderne”, conchide autorul. Mai corect ne se putea spune.

VASILE VETIȘANU ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

Oglinzile poetului

Cu cîțiva ani în urmă, cînd Liviu Ioan Stoiciu publicase volumul de versuri **Cînd memoria va reveni** (1985), n-am putut rezista tentației ca în finalul cronicii de odinioară să formulez o întrebare de-a dreptul provocatoare: „Liviu Ioan Stoiciu, și-acum încotro? Trecutul pare ocupat și zăvorât, iar viitorul nu-ți oferă încă un traseu personal fertil pe care să te poți situa în mod definitiv”. Evident că suspendarea unui scriitor într-un timp literar incert, marcat de trecut și viitor, este nu numai provocatoare, dar într-o anumită măsură și derutantă. Ea urmărea însă un efect de șoc, menit să stîrneasce forța latentă a scriitorului spre un program propriu cît mai limpede. Nu vreau să spun prin aceasta că o afirmație a unui critic poate determina o anumită orientare a unui scriitor, care să nu izvorască din resursele sale firești. Ea poate doar grăbi, eventual, ieșirea la suprafață a unor idei latente, capabile să dea pregnanță unor elocvente modificări de program.

Itinerarul literar străbătut de Liviu Ioan Stoiciu de la culegerea de versuri **La fanion** (1980) pînă la **Inima de roze** (1982) și **Cînd memoria va reveni** (1985) pune în lumină un discurs literar de tip manierist grefat pe o poetică suprarealistă, ușor domesticită. Așadar, jocuri verbale exterioare, spirit ludic, distorsiuni sintactice și fluxuri incoerente programice ale discursului literar. Ultimul volum amintit demonstrează o anumită întoarcere spre interior, o melancolie blîndă, generată de sentimentul suscitāt de starea de singurătate. În **O lume paralelă** (Ed. „Cartea Românească”, 1989) se observă o mai puternică aplecare a poeziei lui Liviu Ioan Stoiciu spre arheologia memoriei afective în care sînt gravate rînd pe rînd fluxuri de conștiință ce trimit spre starea originară, spre vatra matricială, spre eros, pîrînt și întreaga biografie sufletească a unei familii purtate de scriitor în memorie ca o ade-vărată stare obsesivă.

Spiritul alegerii din versurile mai vechi se estompează, calambururile verbale sau de gîndire devin din ce în ce mai rare, toate acestea lăsînd loc unei atitudini mai grave în fața existenței: „Noi, care favorizăm / instantaneu / instaurarea unei melancolii” reprezintă doar în aparență un enunț literar izolat. Fluxul subteran din **O lume paralelă** funcționează cu precădere pe acest plan. Discursul de factură suprarealistă se încarcă evident cu informații noi, grefate pe un strat afectiv cu puternice rezonanțe de profunzime. Biografia scriitorului este textualizată discret dintr-un unghi de vedere arhetipal. „Am fost o familie unită la / poalele unui munte. Munte al sovăielii. / Am fost? Acum 20.000 de ani. / După cum are să dovedească, o „lumină albă”. (Umbra).

Liviu Ioan Stoiciu nu scrie poezie istorică în manierele tradiționale bine cunoscute. În versurile sale istoria se transformă în vestigii, arheologia urcînd astfel sensibil spre mitologia unui popor. Este frumoasă poezia acestor reminiscențe, este patetică însăși perspectiva din care scriitorul se uită spre trecut: „O ulică de pămînt: împrejurul / ei plutesc nouri / albi. O ulică de pămînt ars, cu / mările selenare bine conturate pe afară. O / ulică în care sălășluiesc sufletele / strămoșilor: stînd în prag, gata să-și ia zborul odată / cu noi”. (În care spațiul își schimbă sensul). Verticalizarea gîndurilor și a sentimentelor din această poezie se înscrie într-un plan de eternitate, singura de altfel care poate uni toate dimensiunile timpului. Vocea scriitorului se personalizează elocvent, enunțurile sale capătă un caracter de apel, de unire mioritică cu spațiul matricial: „mă dăruiesc pe / mine însumi, dăruiesc orașul meu, pămîntul meu, apa / care curge pe el, singele și sufletul / meu și tot ce am în casă, / dăruiesc toate lucrurile care / aparțin / zeilor”. Acest cres-

cendo patetic nu are însă nimic strident într-o poezie-apel.

În acest spațiu-timp al eternității se înscrie în modul cel mai firesc vatra matricială. Fluxul memoriei se întoarce spre copilărie, iar locurile prime, originare, nu pot fi decît acelea ale părinților, bunicii și străbunicii. Istoria se face și se repetă printr-un destin, familia cu întregul ei trunchi reprezintă mărturia înscrierii și a trecerii prin timp. Discursul literar își păstrează aerul de modernitate domesticită. Imagistica, modul de enunțare gravă, nu schimbă registrele lirice ale scriitorului: „un sunet de oale sparte numai, / în / subconștient, difuz, / auzit de fiecare dată cînd mă urc / în pat, mascat și / mă sperii de toți cei ce-mi apar / deodată mascați, emoționați, toți ai mei, tata, / mama, bunicii, bunicii, străbunicii, / străbunicele, organisme / unicelulare aduse de vînt, galbene și strecurate pe / geamul deschis”. (În amurg de vînt).

În poezia lui Liviu Ioan Stoiciu este o permanentă comunicare între **dincoace** și **dincolo**. Între aceste două extreme se instalează timpul trăit, timpul descoperit și timpul ca proiecție spre eternitate și ca memorie a iubirii și a morții. În acest fel poezia **mamelor arhaice** se interferează cu aceea a **obiectelor-vestigii** sau vestitoare de moarte. Fără îndoială că în acest context și **oglinzile** este un obiect. Dar acest lucru înzestrat cu o putere reflectantă este ridicat de scriitor la rangul de metaforă-simbol. Liviu Ioan Stoiciu nu este nici un spirit narcisicist și nici unul egolatru. În **oglinzile** poetul se măsoară însă pe sine ca pe un ins datat în timp și, totodată, proiectat într-un anumit spațiu ambiantal: „fața oglinzii-unei-zile-de-ispășire. / Privind la apus roseata / purpurei să învețe a se rușina”. Oglinzii / care spune adevărul numai pe / un sfert sau poate nici atît: / mă privesc / lung, am 36 de ani. Am? O / cărare de iarbă mă ține deoparte de toate lucrurile / prevenitoare de pînă acum. / Soarele / a îmbătrînit cît am îmbătrînit și eu; / el s-a născut / si va muri odată cu mine! Tata și mama nu / au trecut înaintea mea pe aici, nu i-ai văzut? Tu, copile din oglinzi...” (Lumini fugare).

Există, așadar, o lumină (oglinzile) reflectantă a individului proiectată de el însuși într-o mare trecere a timpului. Există o lumină a naturii ce renaște în fiecare primăvară și se stinge în fiecare toamnă, există o lumină a prezentului, investită cu o funcție contrastantă prin raportare la „**umbra trecutului**”. Oglinzile capătă în cele din urmă prin investigația afectivă o ade-vărată capacitate de proiecție astrală. Privită din perspectiva **spațiului-grădini** sau din aceea a „**girlei timpului**”, lumina oglinzii se interferează cu lumina naturii Liviu Ioan Stoiciu își asumă astfel devenirea din unghiul de lumină proiectată de oglinzi asupra întregului univers. Regnurile se unesc prin reveria întreținută de o adevărată conștiință planetară: „Sunt un om neliniștit. Eu, în fața oglinzilor țînte de transdăfiri galbene / multiplicat. O sumedenie de transdăfiri / galbene cu oglinzi care destăinuie tainele mișcării astrilor. În / fața oglinzilor / în care eu și iar eu, eu, / eu, vreau să-l, se dezbrăcâu pe rînd: unii îmbătrîniseră, / maimuțe, / alții se întorseseră în copilărie, unii înfloriseră, / alții erau de nerecunoscut”. (Amprente).

Fără îndoială că poezia lui Liviu Ioan Stoiciu nu trece printr-o revoluție coperniciană. Ea este însă acum în **O lume paralelă** departe de începuturile manieriste. Descoperindu-se tot mai mult pe sine ca artist, poetul și-a sporit registrul tematic, expresia încercîndu-se și ea de gravitatea unei filozofii existențiale ingenios integrată în text.

Liviu Ioan Stoiciu începe să se înscrie în mod fericit în viitorul poeziei sale, ce altădată mi se păruse aproape zăvorât de manieră.

SEMNAL

● Cartea lui Gustav Meyrink, **Golem**, apare la Ed. „Cartea Românească” în traducerea Ginei Argintescu-Amza. Romanul-confesiune a fost editat la Leipzig în anul 1915 și pare să poarte aura acelor ani, ușor romantici, ușor patetici. Sculptorul Athanasius Pernath notează cu acribie întâmplări din viața

imediată. Lupta cea mai surdă se dă însă cu propriul său eu: acel alter-ego care-i chinuie ființa. Pagini întregi se consti-

tuie însă și ca un jurnal pripit, nervos, nostalgic. „Acum știu cine este străinul: numai să vreau și-l pot simți iarăși în mine, oricînd. Dar să-i văd imaginea în față, ochi în ochi, nu e cu putință, și nici n-o să fie vreodată.”

Și-mi dau seama: e un soi de negativ, o matrice nevăzută, pe care n-o pot cuprinde și în care trebuie să mă strecur. Dacă vreau să devin conștient de forma și expresia ce o are în mine.”

● **Întrebările poeziei** se intitulează cartea tinărului critic Dan C. Mihăilescu, apărută la Ed. Cartea Românească. Erudită, iscoditoare, plină de farmec și mister, ca însăși poezia, cartea de eseuri se centrează în principal pe **Via Interogativă**. Sub semnul neliniștit al întrebării sînt cercetate cu minunție poeziile lui Eminescu, Arghezi, Bacovia, Blaga, Voiculescu, Ion Barbu și Emil Botta. Ni se promite și o descindere în cîmpul atît de generos al litericii contemporane.

Jocul inteligenței și al ironiei ne face să decodăm textul pus uneori sub semnul lui Skepsis,

să căutăm cheia dincolo de revelațiile pe care le ascunde eterna întrebare. „Dar, la urma urmei, la ce bun cheia, dacă întotdeauna înăuntru va fi un înăuntru și acolo un „alt” înăuntru, la infinit?”. Într-adevăr, vorba tinărului autor: „Ce altceva își poate dori poezia?”. Astfel de cărți care luminează fațetele neabătute ale poeziei!

● În condiții grafice și tipografice excelente apare cartea de eseuri **Omul poetic pe tărîmul**

limbajului, a lui Marius Ghica (Ed. Scriusl Românească, 1989). Eseurile, puse sub semnul lui **Thot**, părinte al științelor și al tehniciilor, făur al literelor și plămăditor al limbii în Egiptul antic (ba chiar descoperitorul jocului de table și zaruri), se vreau o reînnoire a unei lucrări

anterioară a tinărului eseist, care deschidea ferestre în lumea poeziei-ului: „am nădăjdut a recunoaște deci, peetea năzuinței poetice și, prin ea, măreția firii noastre plămăitoare în sfera culturii”. Umbra marului Blaga iradiază fecund prin rafinamentul și densitatea textului: „Fără de răspunderea acestui nod cosmic, cum numea Blaga ființei ce sîntem, pămîntul ar rămîne un pustiu presărat cu pietre și arbori. Și dacă nu

omul este ținta spre care a curs viața pe pămînt, el poartă încă răspunderea de a fi **păstrătorul ființei**.”

Așadar, doi eseisti, doi critici tineri — i-am numit pe Dan C. Mihăilescu și Marius Ghica — și două cărți de excepție.

● Noul roman al lui Augustin Buzura se intitulează **Drumul cenușii**. Roman care se înscrie, incontestabil, în reușitele cu care ne-a obișnuit prozatorul în anii din urmă. Roman dens, cu replici adesea sentențioase, ultimative, cu fraze scriptoare aparent axiomatic; roman de dragoste de viață dar circumscris și neliniștile vietii. Ziaristul Coman, Helgomar, Victoria Oprea, Ana Maria, Pava, Jean Bălănescu — sînt personaje care nu se uită ușor.

Pașii poetului

La Praga — în căutarea fotografului celeii dintii imagini (III)

Misteriosul număr 7-II ne frământa cu mult înainte de începerea acestei romantice călătorii. El figurează pe spatele ilustrei fotografii, alături de numele de J. Tomáš (a se citi: Jan Tomáš) și orașul acțiunii, Praga, precum și de alte indicații pe care ne propunem să le descifrăm la fața locului, cu sprijinul specialiștilor în domeniul istoriei fotografiei. Într-adevăr, chestiunea a fost cită se poate de simplă, codul reprezentând adresa marelui fotograf praghez, deci, numărul 7 din arondismentul II. În casa cu acest număr s-a aflat în luna septembrie 1869 atelierul fotografic al lui Jan Tomáš.

Cercetăm arhiva Școlii de arte și meserii și a Muzeului Tehnic din Praga, ambele instituții fiind bine conservate, posedând remarcabile documente și piese privind istoricul artei fotografice. Reconstituim datele care ne interesează, împreună cu Prof. dr. Zdeněk Kirschner, depozitarul J. Mlčoch și dr. Pavel Scheufler, autorul unor cărți importante privind istoricul fotografiei (între care *Praga 1848—1914, Ateliere fotografice pragheze și monografia Jindřich Eckert*).

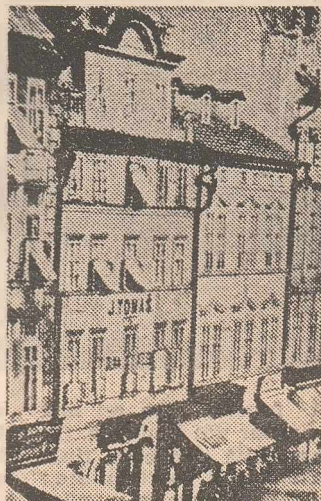
Iată, în concluzie, cine a fost autorul celei dintii fotografii eminesciene. J. Tomáš s-a născut la anul 1841 și a lucrat, de mic, în calitate de chimist la fabrica de zahăr din Modraně (localitate inclusă astăzi în orașul Praga). Și-a înființat un modest atelier fotografic prin 1857 care a fost înregistrat în anul 1858. În anul 1868 a preluat un atelier cunoscut din Piața Václavská, acela al lui Annošt Střetl, dintr-o familie cunoscută de oameni de artă și literă. Era o clădire simplă, de lemn, la nr. 7-II, cu un acoperiș de sticlă. Atelierul a fost fotografic, mai apoi, cu prilejul dăruirii, astfel încât noi beneficiem astăzi de imaginea locului văzut de Eminescu atunci când și-a făcut prima fotografie.

Atelierul a devenit unul dintre cele mai cunoscute din Praga întrucât J. Tomáš era un priceput chimist, cunoștințele în acest domeniu ajutându-l să

pregătească excelente substanțe alite pentru obținerea negativelor cit și a preparării hirtiei de fotografiat. Tomáš semna „pictor-fotograf”, deși nu există nici o dovadă că ar fi făcut studii ori s-ar fi ocupat cu pictura; mai degrabă această titulatură vroia să semnifice faptul că era specialist în obținerea unor imagini picturale, pentru că, într-adevăr, este autorul unor compoziții alegorice, aranjamente de decorațiuni de teatru, reconstituiri de scene interpretate de actori, secvențe din viața orașului, fotografii de monumente și mii de portrete. O bună parte din fotografiile care au început să se livreze prin librării provin din atelierul său (alături de cele ale lui V. L. Winter).

Fuse în același timp un excentric, călătorind mult și organizând în atelierul său un salon artistic la care participau numeroși actori, pictori, sculptori, scriitori.

O excelentă imagine fotografică a părții de jos a străzii Václavská redă ceea ce putuse să-l atragă pe Eminescu la 1869: impresionanta firmă a atelierului lui J. Tomáš. Eminescu nu a intrat asadar la orice atelier fotografic, din foarte nu-

Atelierul lui J. Tomáš

meroasele care existau pe aceeași stradă (10—15 l) ci la acesta care era fotograf al artiștilor și care, în același timp, era destul de ieftin. Este neîndoișor că și Șerban și-a executat fotografia în același atelier, iar o cercetare a colecțiilor, în continuare, poate oferi noi surprize și în această direcție. Specialiștii au descoperit jurnalul de „datornici” ai fotografului, astfel încât sint cunoscute cu claritate numele unor personalități din lumea nobiliară care și-au comandat fotografiile aici. Privim cu regret acest prețios registru: el începe abia din 1873, la cîteva ani după ce Eminescu trecuse pragul atelierului. În schimb, la Muzeul Tehnic, acolo unde sint expuse de la prima bicicletă, la avionul lui Bleriot din 1910 și mașina blindată a lui Mazarin, se află cîteva aparate fotografice utilizate în anii 1869—1870... Jan Tomáš a murit la 7 septembrie 1912, lăsînd ca urmas pe unul din marii fotografi ai acestui secol, Václav Donát. Cădem de acord, împreună cu specialiștii de la Praga, că fotografia lui Mihai Eminescu este una din cele mai expresive din cele cîteva sute pe care am avut posibilitatea să le vedem în colecțiile muzeale și că ea este cea mai răspîndită imagine făcută de vreun artist fotograf praghez din veacul trecut. Nici o personalitate nu a beneficiat de publicarea în zeci de milioane, poate sute de milioane de exemplare (în volume, manuale, ziare, reviste, dicționare, enciclopedii etc.) ca această reprezentativă imagine a lui Eminescu realizată de J. Tomáš. Privim și imaginea excentricului fotograf (care a călătorit mult în lume, inclusiv în Balcani, trecînd poate prin România), oferită nouă de nepotul său, dr. Petr Rybář (care tocmai a terminat un roman despre curiosul pictor-fotograf), așezat la volanul uneia din primele mașini care au circulat la Praga. Privirea scrutătoare, pătrunzătoare, de adevărat artist, va fi găsit în înfățișarea lui Eminescu acel „ceva” de mare expresivitate, stabilind poziția și ținuta atît de familiare nouă astăzi.

Sutele de imagini realizate în

Interiorul în care a pășit Eminescu la 1869

Mi-a intrat în mîini un opuscul ciudat *Romante și cîntece de voie bună*. O comoară pentru oamenii dăruiti cu voce dar care n-au memoria „cuvintelor” atunci cînd se produc în spectacole intime.

Romantele au hazul lor, dulceața lor, cota lor de gingăsie. Nu todeauna, desigur. Le rostesc lăutari cu gura stîrbă. Le avem, unele, imprimate pe plăci de patefon în interpretări celebre. „Cuvintele” sint memorabile. Citez:

„Să-mi cînti cobzar bătrîn,
ceva, / să-mi cînti ce știi mai bine...”

sau:
„Smaranda e cea mai frumoasă / Din satul de peste izlaz...”

sau:
„E Rița fecioara cu ochii sprînzari / Cu sîni ca de piatră...”

sau:
„Căsuța noastră, / Cuibușor de nebuni...”

sau:
„Iubesc femeia / Care-i femeie...”

sau:
„La fereastra unde doarme o pisică / E-o plăcere două fete să privești...”

Și așa mai departe. Dar cit de departe? Pînă, să zicem, la pagina 17 unde întîlnim și altfel de „cuvinte”, cumva cunoscute:

„Vezi, rîndunelele se duc / Se scutur frunzele de nuc...”
și mai departe:

„Mai am un singur dor: / În liniștea serii...”
sau:

„Pe lîngă plopii fără soț / Adesea am trecut...”

sau:
„Și dacă ramuri bat în geam / Și se cutremur plopii...”

Zaraza în metru antic

Romante? Și romante, desigur. Dar de ce sint „date anonime”? Și nu doar ele. Toate textele sint tipărite fără numele autorilor (text și muzică). De ce? Doar așa de-o plăcere, de-un pamplezir? Publicarea (și a) partiturilor ar fi îndreptățită, poate, așezarea, pagină lîngă pagină a celestelor versuri eminesciene alături de — cele mai multe ori — neghiobiile „dulci” și inofensive de tip „Zaraza”.

Care „Zaraza” e greu de găsit în ediție princeps și exhumarea pioasă a textului real, riguros științific s-ar putea dovedi benefică.

în tovarășia imundă a unor versificatori de duzină expiați ori nu?

Fiindcă acest catalog (și) de orori „validează” „cîntece de pahar” de felul:

„Tîne-o pe Do. / Tîne-o pe Fa, / Tîne-o pe La, mindruța mea, / Tîne-o pe Do. / Tîne-o pe Re, / Tîne-o ntr-o petrecere! / Zum, zum, zum!”

Dar să ne binedispunem în continuare:

„De ziua nevesti-mi / Și de ziua soacră-mi, / Orice-aș fi, eu cînd serbez, / Cu vin mă îmbărbătez.”

Mult cîntatul „Trurli” (ce ospăț de misterioase foneme!)

atelierul lui Tomáš, analizate de noi, dovedesc încă un lucru, confirmat de specialiștii care ne dau toate deslușirile necesare pentru lămurirea modalităților de a se fotografia în acea vreme: așezarea subiectului de fotografiat se făcea, în acele dimineți, cu privirea ațintită jumătate la dreapta (deci spre stînga fotografului!) întrucît în acest fel cădea cel mai bine lumina naturală a zilei prin luminătorul special de pe acoperiș. În unele cazuri doar, mai ales după amiaza, poziția era inversă. Specialiștii ne informează că de aceea fotografiarea se făcea numai între anumite ore din zi. Fotografia lui Eminescu s-a realizat în plin soare, pe o placă de sticlă fotografică, (deobicei se făceau pe acest negativ nouă imagini!) alegîndu-se înfățișarea pe care „pictorul fotograf” o socotea cea mai artistică. Marea majoritate a fotografiilor au în felul acesta privirea jumătate la dreapta, deci Eminescu a fost fotografiat cu partea stîngă a obrazului și în acest mod trebuie tipărită și prezentată întotdeauna de acum înainte imaginea sa. Acesta este adevăratul Eminescu!

Astăzi nu se păstrează atelierul lui Tomáš din strada Václavská. „Ulița mare” nu arată prea mult modificată, din punctul de vedere al construcțiilor, față de ceea ce era atunci. S-a construit, în partea de sus, impunătoare clădire a Muzeului Național; „poarta cailor”, care se afla în capătul de jos al străzii, nu mai există de mult: aici se află acum intrările spre liniile de metrou. În schimb am intrat în posesia unor imagini ale orașului Praga din chiar anul vizitei lui Eminescu. Pe una din ele, se poate citi deslușit: J. Tomáš. O altă fotografie a fost făcută în momentul dărimării primului atelier, acolo unde pătrunsese poetul nostru și unde a privit, pentru prima oară, propriul chip care, iată, după 120 de ani, a ajuns a fi cunoscut în întreaga lume, însoțind opera sa — recunoscut tezaur universal.

VICTOR CRĂCIUN
Fotografii de
VASILE BLENDEA

Cîntul etern care unește

(Urmare din pag. 9)

ror melos autentic putea să descopere noi valențe vocale și artistice. De pe benzi lungi, regretatul etnolog Vasile Crețu i-a scos la iveală valențele folclorice românești ale unor asemenea cîntări populare vechi, pe care ea le-a dăruit, apoi, prin grupul ei vocal, auditorului, luînd locul întîi pe țară, la faza republicană a Festivalului național „CÎNTAREA ROMÂNIEI”, pe 1987. Succesul acesta, care n-a venit peste noapte, ci după o muncă dirijorală epuizantă, a propulsat-o pe tinăra dirijoare spre noi grupări vocale. Există un liceu plin de tineri robuști, muncitori demni și harnici și elevi buni, fii de țărani și de muncitori. Ei nu știau încă nici ce înseamnă un cor. Acolo, spre ei, s-a îndrumat dirijoarea. Era liceul industrial nr. 10 —, Auto. Sute de băieți. Sute de voci tinere. Dar neformate. Materie primă grozavă pentru un dirijor, dar foarte greu de lucrat, de finisat. Căci erau voci în schimbare. Voci fără o cunoaștere, încă, sensibilă. Cum să lucreze ea cu un cor de băieți? Cu voci încă atît de neconturate? Ea a selectat, din acea masă enormă, toate cele 4 tipuri de voci, de la soprana la bas. Băieți care cîntau pe 4 voci, ca un cor mixt. Era un act uluitor de îndrăzneț. Luni de muncă. Sute de ore de dirijat. De activitate educațională. Îi aduna cu greu în sala de repetiții. Unii fugeau. Cîntau fals, ca să nu fie selectați în cor. Dar dirijoarea ardea de dorința de a înjgheba o grupare corală. De a arăta ce poate. De a le demonstra acelor tineri, încă neformați, că melosul îi putea uni și forma ca individualități, ca oameni, ca sensibilități umane. Ea și-a învins emoția. Și a învins astfel și emoția coriștilor ei. Făcea vocalize cu ei. Îi pregătea pentru recitări. Pentru voci. Ei îndrăgeau zi de zi vocalizele. Descopereau că ambitusul vocii lor putea fi altul decît credeau ei. Se înălțau, prin cînt, în proprii lor ochi. Creșteau, se maturizau, se spiritualizau, prin cînt și se formau, ca oameni, pentru viața ce îi aștepta, deschisă, cu porțile ei largi, la capătul acelor ani de studii.

„Încercați să opriți cavalcada
Strălucirii de nichel și crom,
Doar albul pur, cail albi, cail
liberi,
Pot însemna frumosul pentru
om”.

sunau versurile inspirate ale melodiei, prin care dirijoarea și elevii săi, acei tineri robuști, urcau pe podiumul învingătorilor, pe locul întîi al Festivalului „Cîntarea României.” la faza județeană, apoi republicană, a anilor 1986 și 1987, și anilor 1988—1989. Elevi care, la început, fugeau de cor, de vocalize, de repetițiile obositoare, acum vin singuri, nechemati, cu dorința expresă de-a se regăsi, în cînt, drept ființe sensibile, care vor putea, astfel, să-și innobileze propria lor existență, propriul lor destin viitor. De unde, la început, au existat rețineri sau chiar blazare, între elevi, mai tirziu, copii, profesorii, părinții, și mediul școlii s-au deschis larg pentru a îmbrățișa corul lor drag, care îl reprezintă, în oraș, în județ și în țară drept mesageri ai cîntului școlar și tineresc. Dirijoarea nu s-a oprit numai la acest cor de elevi, cu voci egale, ci a mai căutat să încerce și un al doilea, un cor mixt, la Liceul numărul 2, unde a depus și depune aceeași stăruitoare rivnă dirijorală, obținînd, și cu acesta, succese strălucite, ca și cu primul.

Pentru Speranța Doina Cătană, la ora de față, arta dirijorală nu mai este o simplă profesie. Ea a devenit, de acum, a doua sa natură. În ea își regăsește dirijoarea aspirațiile, dorințele de mai bine, împlinirea idealurilor sale, preluate încă de la bunicii și renumiții săi profesori, de-a continua arta cîntului în Banat. Ea trăiește pentru profesia sa cu o pasiune puțin obișnuită, atrăgîndu-l pe elevii săi coriști în aceste ample competiții corale tinerești, prin care copiii pot descoperi noblețea artei și se pot pregăti, totodată, pe scenă și în viața lor școlară, la gîndul frumos al unor aspirații fără de sfîrșit, în care cîntul etern îi unește, dar niciodată nu îi dezbină.

GHEORGHE TOMOZEI

Priviți, ce frumos cresc orașele!

Doar unul e Vălenii de Munte

Știați că printre localitățile țării, 38 se numesc Văleni? Doar una singură însă se numește Vălenii de Munte. Nici nu ar putea fi altfel, căci orașul de pe Valea Teleajenului are un loc aparte în geografia spirituală a țării. Orașul cu nume nepereche trăiește cu ardore vocația sa istorică, memoria savantului Nicolae Iorga fiind mereu vie în sufletul oamenilor, strălucind cu putere în timp, simbol al spiritualității neamului românesc.

Dacă originile așezării se pierd în negura vremurilor, rămâne sigur faptul că în secolul al XVI-lea Vălenii erau un tirg ce va avea ulterior statut de schelă (vamă). La 1645 este menționat Vălenii de Munte drept reședință a județului Saac sau Săcuieni, numărându-se astfel printre cele 18 reședințe ale isprăvnicatului din Țara Românească. Începând cu anul 1789, evoluția orașului este înecetinită, datorită deschiderii drumului de pe valea Prahovei, praful și uitarea începând să acopere ulițele vechii reședințe. Totuși orașul rămâne puternic implicat în istoria țării, arhivele păstrind numeroase ecouri ale participării locuitorilor la marile evenimente istorice. Pe la începutul secolului al XX-lea, așezarea joacă un rol de seamă în dezvoltarea învățământului românesc, importanța sa sporind considerabil o dată cu stabilirea aici a savantului Nicolae Iorga. Datorită genialului cărturar, la Văleni începe o adevărată perioadă de cultură, marcată de deschiderea la 2 iulie 1908 a Universității Populare de Vară, a Școlii de Misionare Morale și Naționale, a Școlii Artelor Uitate, a Muzeului de Artă Veche, a Teatrului de vară în aer liber și a tipografiei „Datina Românească”. Se crea astfel în orașul de pe valea Teleajenului „o sinteză a sufletului, a peisajului, a limbii și năzuinței de unitate, ecoul viu și neîntrerupt al cugetului și simțirii poporului din toate unghiurile țării”, cum nota un alt fiu adoptiv al orașului, poetul Miron Radu Paraschivescu. În 1913, în grădina orașului răsună pentru prima dată vesela „Horă de la Vălenii de Munte” compusă de Grigoraș Dinicu în cinstea eminentului om de cultură de aici și cunoscută mai apoi ca „Hora staccato”.

La 15 iunie 1929, Nicolae Iorga depunea jurământul în calitate de consilier comunal al orașului, deschizând perioada primelor sale dezvoltări edilitare. O serie de monumentale clădiri construite în acea perioadă se mai păstrează și astăzi, sporind originalitatea și frumusețea așezării.

Trupul orașului, vlăguit de mizeria celui de-al doilea război mondial, se trezește la viață abia în ultimii douăzeci de ani, perioadă în care, asemeni tuturor localităților țării, Vălenii de Munte își dobândesc demnitatea și măreția.

Noile coordonate ale devenirii orașului stau sub semnul dezvoltării și modernizării zestre sale economice, adusă „la zi” prin amplul proces creator al locuitorilor săi. Fără îndoială, cartea de vizită o economiei orașului o constituie Întreprinderea mecanică „Valea Teleajenului”, tulburător exemplu al unei istorii de un sfert de veac. Pentru a pricepe pe deplin tîlcul acestei istorii, cel mai nimerit e să re-

dăm cuvintele directorului întreprinderii, dr. ing. Gheorghe Matei: „Veneam dintr-o familie de muncitori de prin părțile Giurgiului, tata visa să mă vadă mecanic de locomotivă, dar după școala profesională, am mers la facultate, apoi mi-am susținut doctoratul, așa că visul lui nu s-a îndeplinit. Dar mi-a rămas de la dînsul gustul de a munci. În 1964, cînd am fost numit director, îmi era rușine să le spun colegilor de facultate unde am ajuns: la o întreprindere locală în care nici curent electric nu era, unde reparam căruțe și adunam bolovanii de pe valea Teleajenului. Da, exact asta făceam cu cei 280 de angajați de atunci: adunam cu brațele bolovanii din vale și-i vindeam celor ce își înălțau case. Din treaba asta scoteam 18 milioane de lei, atît cît realizăm astăzi în 12 zile. Rețineți, vă rog, asta se întîmpla în 1964, iar pînă în 1977 am fost singurul inginer din fabrică. Astăzi sîntem întreprindere de interes republican, avem 81 de ingineri, 24 de subingineri, 11 economiști și 2.000 de muncitori. Sîntem singurul producător de bene pentru autobasculantele 8, 12, 16 și 19 tone, realizăm 8 tipuri de armături de mină, obloane pentru remorci, radiatoare de locomotive, rezervoare din inox pentru industria chimică, repere pentru industria petrolierului, carcase de motoare și bunuri de larg consum”.

Aceeași atmosferă creatoare domnește și la Tesătoria de mătase unde entuziasmul tînărului director Ion Mihăilcioiu se împletește cu experiența economistului Mircea Nițu, purtătorul ecusonului cu numărul 2. Aproape 7 milioane de metri pătrați de mătase trec anual prin mîna unor țesătoare destoinice, precum Elena Pîlan, Vasilica Pavel, Cornelia Niță, Ana Nedelcu sau Elena Alexandru. Măiestria lor a ajuns proverbială, în mare parte datorită și maistrului Constantin Gogol care a pus la punct un atelier-școală și o serie de teste pentru improspătarea cunoștințelor, în pas cu ultimele exigențe ale industriei ușoare.

În imediata apropiere a țesătoriei se află Întreprinderea de prelucrare și industrializare a legumelor și fructelor, locul unde se realizează 86 de sortimente de conserve din legume și fructe, siropuri, sucuri concentrate, dulceturi și fructe deshidratate, apreciate și în multe țări ale lumii precum Japonia, Elveția, Austria,

R.F.G. sau U.R.S.S. Aflu de la directorul întreprinderii, Alexandru Tabără, că în 1940 producția fabricii era de 400 t de marmeladă pe an, în prezent doar producția de conserve ajungînd la 11.000 de tone anual, iar băuturile răcoritoare la 5.600 mii hectolitri. Mai aflu că totul e pregătit pentru începerea campaniei de industrializare a legumelor și fructelor ce va „exploda” o dată cu recoltatul spanacului.

Cele citeva secvențe desprinse din viața economică a orașului ilustrează în primul rînd schimbarea de optică produsă în mentalitatea oamenilor, în faptele și aspirațiile lor, prefigurînd parcă noile dimensiuni ale viitorului. Un asemenea loc, în care viitorul va modela configurația geografică și spirituală a oamenilor este confluența văii Teleajenului cu Telejenul, metamorfozată de gîndul omului în ceea ce se va numi barajul de la Măneciu. Rolul acestui baraj ar fi, la prima vedere, acela de a regulariza valea Teleajenului, de a permite dezvoltarea unui sistem de irigații și de a produce energia electrică (36,36 MW). Inegalabilă e satisfacția de pe chipurile inginerilor Dan Giurcănescu și Marian Sterian, care după ce au întocmit proiectul (realizat la I.S.P.H. București), văd cum visul lor prinde viață cu fiecare fișă de argilă bătută în corpul barajului.

Tot despre cîtezanța gîndului am discutat cu primarul orașului Vălenii de Munte, tovarășul Florentin Oancea, cel care în clipa investiției în a-

„Fiecare loc de pămînt are o poveste a lui, dar trebuie tragi bine cu urechea ca s-o auzi și trebuie și un dram de înțelepciune”.

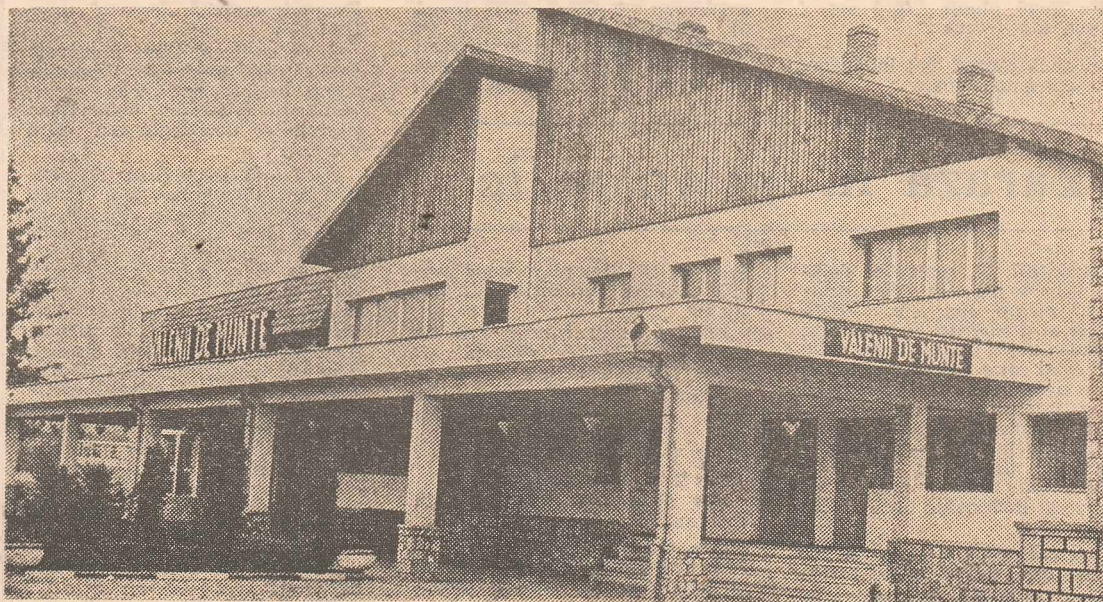
NICOLAE IO

ceastă funcție, era cel mai tînăr primar din România. Cu o remarcabilă elocvență, tînărul primar îmi mărturisește: „Vălenii de Munte se numără azi printre localitățile prospere ale țării, viața orașului izbucnind cu adevărat după anul 1965 o dată cu primele modernizări ale întreprinderii de Exploatare și Prelucrare a Mineralelor Nemetaliere. E o realitate de netăgăduit pe care oricine o poate sesiza compa-

rînd vechile fotografii din arhive cu chipul actual al orașului. E un oraș cu istorie veche și glorioasă, cu un prezent dinamic și înfloritor, avînd totodată o perspectivă a dezvoltării industriale și socio-culturale dintre cele mai luminoase. Un oraș ce se află la ora adevăratei sale tinereți, exprimată în puterea lui economică, în înfățișarea urbanistică, în starea de spirit a locuitorilor, dăruiți muncii de creatori ai faptelor mărețe ale zilelor noastre. Vălenii de Munte sînt cu adevărat un oraș tînăr, din populația sa de 13.740 locuitori, peste 4.000 sînt școlari, cărora doar din 1977 li s-au pus la dispoziție 1.500 de apartamente, investițiile făcute în ultimii ani depășind suma de un miliard de lei. Celor 19.000 de locuitori ai anului 2000 li se pregătesc condiții de muncă și viață deosebite, prin modernizarea și diversificarea capacităților economice și ale obiectivelor socio-edilitare. Toți cei care muncim și trăim aici avem încrederea fermă că tot ceea ce ne-am propus să realizăm pentru dezvoltarea orașului și implicit pentru bunăstarea noastră este perfect posibil, bucurîndu-ne și noi de dinamismul amplului proces de modernizare hărăzit cu înțelepciune tuturor localităților țării”.

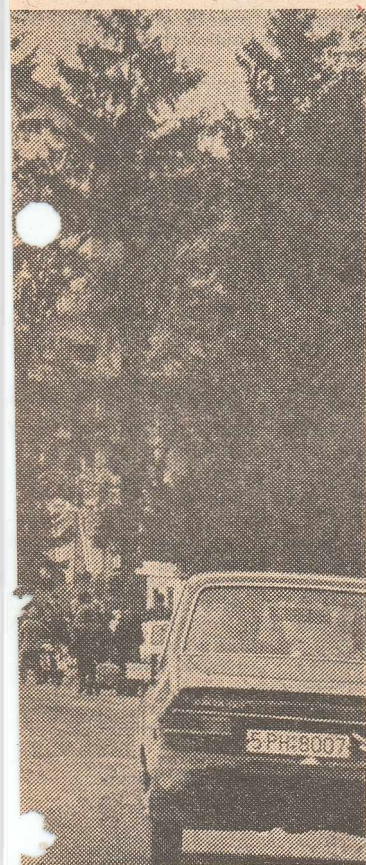
EUGEN NEGREA

Noua gară a orașului poartă și ea însemnele modernizării

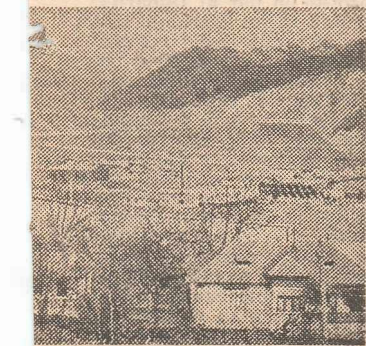
„Sîntem asemeni unui alergător care are de surmontat un handicap pentru a cîștiga cursa”

Munte — un oraș pentru viitor

de mătase, ca pretutindeni, lema este tinerețea

în sus, se construiește o nouă hidrocentrală

— **Tovarășe prim vicepreședinte Gheorghe Stoica, știu că există, în momentul de față, preocupări majore în ceea ce privește modernizarea orașului Drobeta-Turnu Severin. Concret, despre ce este vorba?**

— Să vorbești despre un oraș nu este deloc ușor; simpla enumerare a aspectelor sub care poate fi abordat ar ocupa un spațiu suficient în discuția noastră. Ceea ce se remarcă însă pentru Drobeta-Tr. Severin este fără îndoială ritmul accelerat din ultimii 20 de ani în care au avut loc mutații substanțiale în viața sa. Un oraș este un organism viu, un organism cărui i se imprimă pulsul celor ce trăiesc și muncesc în el. Bunăoară, de la Severinul anilor '60, cu 30.000 de locuitori, s-a ajuns la municipiul de astăzi, cu peste 100.000 de locuitori. Desigur pulsul dezvoltării și-a pus amprenta pe tot ce s-a făcut — pe verticală și pe orizontală. Urmind, în mod firesc, drumul devenirii la toate nivelele, structurale și funcționale, s-a concretizat saltul spre îmbunătățiri calitative. Așa cum, de altfel, în nenumărate rânduri, ne-a cerut-o însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Pornind de la o nouă organizare a cartierelor de locuit, sprijinindu-ne pe conturarea mai clară a zonelor și platformelor industriale am putut ataca, într-o viziune nouă, modernă și eficientă, problemele legate de căi de circulație, dotări tehnico-edilitare, spații verzi, de agrement și protecție, dotări social-culturale. În abordarea acestor probleme am pornit de la ceea ce a moștenit valoros orașul nostru, și când spun aceasta, mă gîndesc, în primul rînd, la acea tramă stradală armonizată și structurată, subordonată importanței civice.

Dorim ca municipiul Drobeta-Tr. Severin să fie un oraș modern, să dobîndească înaltele valențe ale epocii pe care o trăim. În acest sens, vom facilita crearea de legături directe între zonele de locuit și locurile de muncă, vom avea totodată în vedere mai multe dotări comerciale și prestări de servicii către populație, dotări culturale, de sănătate și învățămînt, repartizate în mod echilibrat. De asemenea, vom pune în valoare potențialul turistic de care dispune municipiul, inclusiv împrejurimile sale.

— **La salba orașelor existente deja în județul Mehedinți, cite se vor mai adău-**

ga pînă în anul 2000?

— O dată cu reanalizarea potențialului material și uman, evident în perspectiva anului 2000, s-a pus în evidență ca un număr de 10 localități să pășească în următorul deceniu pragul urbanizării. De fapt, încă din acest an în localitățile respective va începe derularea unor ample programe de dezvoltare care prevăd edificarea în ritm susținut a unui număr de locuințe moderne, precum și dezvoltarea unor unități productive, la care se vor mai adăuga, cum este și firesc, dotările social-culturale. Desigur, veți spune, și pe bună dreptate, că nu este ușor deloc să ridici la un asemenea ritm „turația” transformărilor. O simplă vizită în localitatea Șimian va fi edificatoare. Veți avea surpriza să vă aflați în chiar inima unui oraș în devenire.

— **Presupuneți că eu sînt un om care nu a mai pus pi-**

ta țării. Fără aripile cutezanței nu ar fi fost posibil să atingem acele piscuri, înalte, acele cote care dau tăria și personalitatea unui popor.

— **Cum va arăta municipiul în perspectiva mileniului trei?**

— În primul rînd populația va crește ca număr, în jurul a 130.000 de locuitori, apoi ne străduim ca în următorii ani să facem ca locuitorii acestui frumos oraș să beneficieze de tramvai, iar perspectiva Dunării o vom putea admira de pe faleza, complet echipată din punct de vedere urban. Se va construi un nou centru de creație și cultură, cluburi de cartier, o bibliotecă, o galerie de artă etc. Pentru cumpărători vor sta la dispoziție peste 25.000 mp. de spații comerciale noi, iar la Schela Cladovei, nu departe de oraș, un complex balnear. După cum vedeți perspectivele sînt minunate, admirabile chiar,

— Convorbire cu tovarășul GHEORGHE STOICA, prim-vicepreședinte al Comitetului Executiv al Consiliului popular județean Mehedinți

ciorul niciodată pe aceste meleaguri. Ce carte de vizită mi-ați propune?

— Ca să fiu sincer, una creată numai din imagini, imagini paralele și, mai ales, imagini ale cutezanței. Este suficient să ne oprim doar la două aspecte care, în timp, dau măsura celor afirmate anterior: vestigiile castrului roman, inclusiv cele ale podului, construit de Apolodor din Damasc, vizavi de cele două hidrocentrale, Porțile de Fier I și II. Nu credeți că tocmai cutezanța leagă, aceste imagini pe durată a 2000 de ani? Și ce altceva decît cutezanță, această mare calitate a poporului român, ar exprima finalitatea celor 35.000 de apartamente noi, a unei termocentrale și a unui combinat chimic, construite acolo unde, pînă și animalele, găseau anevoie un fir de iarbă. Și tot cutezanță aș numi și faptul de a pleca de la simple reparații de șalupe, ajungînd, doar în cîțiva ani, să construiești șleपुरi și cargouri de 7500 tdtw, de la vagoane de marfă la vagoane de călători cu confort sporit. Enumerarea acestor fapte de muncă ar putea continua pe mai multe rînduri, dar nu mi-am propus să „contabilizez” lucruri care sînt îndeobște cunoscute.

Da, dacă ar trebui să vă propun o carte de vizită, aceasta ar fi: CUTEZANȚA. Sub imperiul ei s-au produs toate aceste prefaceri, aceste uriașe transformări în via-

totul depinde de noi, de hărnicia și seriozitatea cu care vom aborda aceste probleme. Stă în puterea noastră, așa cum spune, ne îndeamnă mereu tovarășul Nicolae Ceaușescu, să facem totul pentru binele națiunii.

— **O vorbă spune că orice lucru făcut are chipul și asemănarea celui care l-a făcut. Este fără îndoială, un adevăr în acest aforism popular, un adevăr pe care realitatea l-a confirmat, în bună măsură. La urma urmei un oraș, e drept, se construiește mai întîi cu gîndul, apoi cu brațele, dar unde nu se pune și sufletul?...**

— Aminteam la începutul acestui dialog că un oraș seamănă foarte bine cu un organism viu și, ca orice organism, își are propria sa viață, propriul său metabolism. Ceea ce construim nu este altceva decît oglinda faptelor noastre. Acolo unde lipsesc dăruirea și dragostea din lucrarea noastră, se vede, se simte sau lasă urme care nu ne onorează, dacă s-a lucrat rău.

Aceste urme sînt, în fond, „rănile” faptelor noastre, ale orașului, ale organismului, în ultima instanță. În ce ne privește, am făcut mult — dar mai avem încă multe de realizat, de pus la punct, cum se spune. Mai avem de luptat cu anumite mentalități greșite, retrograde. Cineva spunea undeva că civilizația pleacă da la coșul de hîrtii, și cred că avea dreptate. Nu îi este

indiferent cînd vezi pe stradă un pachet de țigări aruncat, după ce i s-a consumat conținutul, deși coșul era doar la cîțiva metri. Am făcut multe pentru om și vom face în continuare, dar nici omul nu trebuie să-și uite condiția. Oamenii educați, buni și frumoși vor da la iveală fapte pe măsura lor.

— **Se așteaptă cam de mult ca arhitecții locali să propună soluții mai temerare: edificii unicate, siluete dinamice, dalaje decorative, spații verzi frumos echilibrate, precum și alte atribute care să confere municipiului un grad mai înalt de urbanizare. Ca să fiu sincer, și să respectăm adevărul pînă la capăt, ceva pași s-au mai făcut, în acest sens, dar încă firavi. Care să fie cauza?**

— Întrebarea atinge o problemă care frîmîntă pe toți cei care vor ca municipiul să se exprime la aceeași valoare urbanistică și arhitecturală la care s-a recordat întreaga țară. Sîntem asemeni unui alergător care are de surmontat un handicap pentru a cîștiga cursa. Cauza, sau mai bine-zis cauzele prin care încercăm să explicăm o stare care nemulțumește sînt multe: experiența redusă a anilor din urmă a colectivului de arhitectură, frîmîntarea și căutările sterile uneori, lipsa de fermitate a mai multor factori și chiar cutezanța în susținerea unor soluții la care s-au mai adăugat și dificultățile de ordin tehnologic. Iată, așadar, un carusel de neajunsuri care au făcut ca estetica orașului și funcționalul să fie afectate într-o măsură oarecare. Din fericire au trecut și aceste momente, aș zice inerente începutului. Acum însă avem un colectiv de arhitecți tineri, inventivi, bine pregătiți profesional cu care vom încerca să cristalizăm o arhitectură specifică acestei zone, o arhitectură de înaltă ținută: modernă, expresivă, bine adaptată și armonizată. Avem condiții prielnice pentru a duce la bun sfîrșit toate aceste deziiderate pe care ni le-am propus.

Anii care vor veni, sper să ne aducă mai multe împliniri, mai multă experiență și mai multă chibzuință în realizarea unor lucrări demne de această epocă în care semnele revoluției se fac simțite în toate sectoarele de activitate. Exemplul viu al tovarășului Nicolae Ceaușescu ne este călăuză în tot ce vom înfăptui, în tot ce vom gîndi și vom pune în practică pentru binele omului.

VALERIU ARMEANU ■

Vitrina artelor

Muzică

Concert coral

De șase luni încoace, corul Filarmoniei „George Enescu” este dirijat de tânărul Mihai Diaconescu și în perioada aceasta „de probă” activitatea sa a fost suficientă — credem noi — pentru a ne putea forma o părere, cit de cit, asupra posibilităților sale, iar cea mai bună ocazie de a judeca obiectiv faptele, a constituit-o recentul concert prezentat în sala Ateneului Român.

Trebuie de arătat de la început atașamentul și curajul lui Diaconescu de a programa o manifestare integrală din muzica românească: dragoste față de creația autohtonă, întrucât — se știe chiar din porne — iubitorii genului coral nu se prea înghesuie (din păcate) la astfel de programe, așa cum s-a și întâmplat; cutezanță, deoarece în acest cadru au fost abordate stilistici și mijloace de expresie foarte diferite, care au pus la dificilă încercări interpretive, ba, uneori, chiar și pe cei prezenți...

Mihai Diaconescu a absolvit Conservatorul „Ciprian Porumbescu” în anul 1975, este profesor la Liceul de Artă „George Enescu” din București, a dirijat alături de el coruri simfonice; se poate afirma, deci, că el pornește pe drumul corului academic având o bună experiență. Astfel, din primul moment s-a observat că gestica sa este suficientă, precisă; și chiar dacă are un temperament vulcanic, poignetul este destul de maleabil întru cerințele nuanțelor, independența brațelor fiind însă încă relativă; în plus, alcătuirea programului arată cunoașterea fenomenului creației românești. Cam acestea ar fi datele identității artistice actuale ale tânărului dirijor. Dar, principalele scări ale conducătorului concertului au constat chiar în alegerea lucrărilor componente ale serii corale; și, în această chestiune, desigur, secretariatul muzical al instituției are și el partea sa de vină. În esență, dacă principiul prezentării unui concert format integral din muzica autohtonă

este salutar, apoi metodică selecției nu trebuie neglijată, în nici un chip. Astfel, ritmul lent al celor 12 opuri din 13, a dus la oboseală auditivă a receptorilor și chiar a coriștilor, în afara piesei „Moșul” de Mihail Jora, programul necuprinzând vitalitatea și varietatea de tempo necesare. În sfârșit, problemele pe care le ridică o anumită scriitură, ivită mai întâi în genurile muzicii instrumentale și apărută azi, tot mai des, în arta vocală, se cere a fi bine stăpinită atât individual cit și colectiv. Am mai arătat, corul Filarmonicii „George Enescu” posedă voci splendide, în general de mare penetrație, cernoase și catifelte. În decursul existenței sale, marii maeștri D. D. Botez și Vasile Pântea, s-au apropiat arareori de mijloacele specifice unui cor cameral, cum ar fi de pildă „Madrigalul”. Formația a fost îndrumată (și credem că a fost foarte corect astfel) către cîntul academic de mare frumusețe, fie în domeniul marilor capodopere vocal-simfonice, fie spre stilul a cappella. S-a ținut seama, cu alte cuvinte, de cerințele concertelor, instituției, dar și de specificul glasurilor coriștilor care, exact pentru aceste însușiri au fost angajați! Recte, pentru a fi în stare să suporte un întreg eșafodaj simfonic; de aceea se și numește el, cor de filarmonică! O schimbare a opticii asupra funcțiilor colectivului coral, o abordare a unei noi literaturi și scriituri mai ciudate, unele aducând — în timp — mari satisfacții „Madrigalului”, altele rămânând însă la faza de experiment, se face în etape, din mers și nu dintr-o dată; așa că lucrarea lui Octavian Nemescu, ca și ale altora, trebuiau bine gândite și studiate.

Mihai Diaconescu este un dirijor în plină afirmare; înțelegându-se mai bine înțeles de această, sfătându-se continuu cu consilierii artistici, nădăjduim că Filarmonica „George Enescu” va putea să decidă, în sfârșit, după atâtea probe și perindări de conducători pe podium, angajarea conducătorului permanent al corului său academic.

CLAUDIU NEGULESCU ■

Plastică

Dascăli și discipoli

Lucrul cel mai interesant într-un Salon de artă plastică al studenților din institutele de profil e că te simți îndreptățit să consideri tot ce ți se înfățișează aici drept fapt artistic împlinit și nu doar o încercare a puterii, adică studii și experiențe. Interesant e, de asemenea, și felul în care judecă producția studenților profesorii, ei înșiși pictori, sculptori, graficieni sau decoratori; o cercetează și o prețuiesc ca act artistic. Studenții le sînt, totodată, colegi iar multe din grijile spiritului sînt aceleași, la dascăli, ca și la discipoli. Aceasta se observă mai clar cînd dascălii discută operele discipolilor: o fac cu gravitate și nu invocă niciodată nici tinerețea, nici lipsa de experiență. Ce se ia în seamă e, întotdeauna, talentul sau absența lui. Astfel că, în expunere, lucrările unui student din anul I comportă o confruntare de opinii extrem de solicitantă și care, în esență, rămîne o veritabilă întîlnire de criterii.

Dealtfel, asta s-a și întîmplat la Petrosani, cînd juriul — compus din profesori la belle-arte — a deliberat mult și cu folos la panoul cu tablourile clujeanului Vasile Pop. Tânărul pictor a prezentat câteva uleiuri remarcabile din anul I al studenției sale și altele, nehotărîte ca metodă și oarecum impersonale, din anii următori. Fapt ce arată că instrucția, într-un institut de artă, spre deosebire de aceea din facultățile cu alt specific, reclamă o îndrumare personalizată, de finețe și cu o angajare sufletească aparte. Profesorul e răspunzător direct de evoluția studentului, problemele fasonării și ale fundamentării darurilor acestuia devin o chestiune de conștiință și deopotrivă, una de susținere a propriei estetici. Profesorii sînt confirmați artiștiștițe vorbind, de reușita studenților. În cazul lui Vasile Pop, care a obținut un Premiu II — în competiție directă cu singurul Premiu I acordat la secțiunea pictură bucureșteanu-

lui Marin Geonea — lucrurile îmi par limpezi: el are toate șansele de a se regăsi, cu un spor de cultură și înțelepciune, la absolvire, în expozițiile personale, cu ocazia confruntărilor profesionale tradiționale. În această etapă, nici nu e oportun (și corect) să numim indecizie ceva ce poate să poarte și nume mai bune, adică dubitație, căutare, experiment.

În urmă cu două decenii am publicat primele mele comentarii pe teme culturale la un Salon studențesc. La Petrosani, am avut bucuria să particip la generoasele și, totuși, riguroasele deliberări ale juriului împreună cu citiva dintre artiștii pe care-i citam ca frunziși în promoțiile respective și ca nădejdi artistice mari. Timpul îi slujește pe cei buni. Sînt conștienți că mulți dintre tinerii remarcabili acum se vor afirma. Din cele câteva sute de lucrări trimise din București, Iași, Cluj-Napoca au fost selectate și premiate câteva zeci. Nu este exclus ca multe piese de calitate să nu fi fost, dintr-o pricină sau alta, îndreptate spre Petrosani. Unii studenți preferă să expună mai ales după absolvire. Destui sculptori sau creatori de tapiserii au ezitat să expedieze la Salon obiecte și textile cu caracter monumental. Nici juriul nu a fost iertat de greșeli ori indoile. Fapt este că acest gen de competiție trăiește și se justifică printr-o serie întreagă de virtuți. Multe din numele citate în listele de laureați ai fazei finale a Festivalului Artei și Creației Studențești se rețin. Voi urmări cu interes evoluția pictorilor Anca Mureșan, Mircea Cătușanu, Adrian Podoleanu, Dacian Andoni, a sculptorilor Cornel Toșa, Pal Lakatos și Alex Siminic, a graficienilor Andrei Adriana, Ovidiu Petca, Gloria Neamțiu, Călin Chivu.

Dat fiind că organizarea, întru jurizare și premiere, a unui Salon este o întreprindere dificilă, reclamînd multă muncă și o semnificativă concentrare de competențe, sugerăm pentru viitoarele prilejuri, ca expoziția să rămînă deschisă și pentru marea public. Situație care, de bunăseamă, ar impune solicitarea unor Galerii specializate.

■ TUDOR OCTAVIAN ■

La Opera Română

● În ultima zi a lunii martie, vineri 31, la ora 18, Opera Română a programat baletul **Don Quijote** de L. Minkus. Printre protagoniști notăm pe Anne Marie Vretos, Florin Brîndușă, Nicolae Denes, Florin Mateescu, Maria Cumbari, Ioan Tugearu, Adrian Gheorghiu. La pupitru Carol Litvin.

● Sîmbătă 1 aprilie (ora 18), **Cavalleria rusticana** cu Maria Slatinaru-Nistor, Mihaela Agachi, Florin Farcaș, Nicolae Urziceanu, Lucia Becar și **Paite** cu Elena Simionescu, Anatol Covali, Nicolae Urdăreanu, Nicolae Bratu, Lucian Marinescu. Ambele opere în conducerea muzicală a dirijorului Constantin Petrovici.

● Duminică 2 aprilie, în matineu (ora 11), ni se prezintă **Precauțiuni inutile**, baletul lui Herold și Lanchbery cu Carmen Angheluş, George Postelnicu, Ștefan Bănică, Gheorghe Angheluş. Dirijează Carol Litvin.

● Duminică seara, la ora 18, **Nabucco** de Giuseppe Verdi. În distribuție: Vasile Martinoiu, Lucia Tibuleac, Gabriel Năstase, Pompei Hărășteanu, Lucia Cicoară, Paul Basacopol, Nicolae Andreescu, Cornelia Andreescu. Dirijor: Lucian Anca.

● Cu Georgeta Fangli, de la Teatrul liric din Craiova în rolul titular, cu Victoria Bezetti în Michaela, Ionel Voineag în Don José și Dan Zancu în Escamillo, marți 4 aprilie, la ora 18, **Carmen** de Georges Bizet. Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

● Sub conducerea muzicală a dirijorului Cornel Trăilescu, cu Anne Marie Vretos, Florin Brîndușă, Doru Constantin și Gabriel Opincaru în rolurile principale, miercuri 5 aprilie (ora 18), **Lacul lebedelor**.

● Joi 6 aprilie, la ora 18, **Trubadurul**. În conducerea muzicală a lui Lucian Anca, spectacolul va fi interpretat de Emil Iurașcu (De Luna), Monica Teodorescu (Leonora), Veronica Gârbu (Azucena), Florin Farcaș (Manrico).

Galați — însemne ale înnoirii

(Urmare din pag. 9)

concordant cu saltul și renumele Galațiului de cetate a oțelului și a navelor. Trecut și prezent, istorie și contemporaneitate se regăsesc, deopotrivă, în incinta acestui lăcaș de cultură. Sălășluiesc împreună, aici, alături de incunabule, manuscrise, hărți atlas, unicate absolute. De remarcat, TRACTATUM DE MORIBUS CONDICTIONIBUS ET NEQUICIA TURCORUM (de Romos), este primul incunabul și premieră absolută în istoriografia „Turcica”.

Așa cum ne dezvăluia Nedelcu Oprea, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia” din Galați, biblioteca a devenit azi o adevărată „uzină de informații”, exercitînd o permanentă forță centrifugă și centripetă pentru viața cetății, generată de conținutul celor peste 550 000 de volume, cite însumează astăzi colecțiile conservate și valorificate în și dincolo de incinta ei. Marile expoziții permanente din sălile cu acces liber, expozițiile temporare, întîlnirile cu scriitorii, cu oamenii de cultură și artă dezvăluie un univers al gândului și al ideii, dezvăluie orizonturi nebănuite căutărilor de bine, frumos, adevăr. Peste 204 000 de cititori frecventează anual Biblioteca „V.A. Urechia”. Ne dăm limpede seama că este un număr impresionant de cititori, că această instituție a cărții are un larg caracter de masă, că este accesibilă fără limite tuturor cetățenilor.

Animatia prezentă în bibliotecă, fluxul de oameni veniți pentru carte — zilnic se studiază în sălile de lectură sau se împrumută la domiciliu peste

1 500 de volume — vorbesc de la sine despre nevoia de informare, despre transferul de idei care se realizează aici. Prin urmare, acțiunile Bibliotecii „V.A. Urechia” adună o mare și stratificată colectivitate de oameni într-o unitate de timp (peste 600 în medie zilnică), dar vizează individualitatea, respectiv, particularitatea de interes, profesii și grad de instrucție, actul de cultură săvîrșit în incinta instituției fiind o entitate ce impune o mare mobilitate în relația carte-cititor.

Dezvoltarea bazei informaționale a bibliotecilor din raza județului Galați, colecțiile de cărți, periodice, discursuri, hărți ș.a., constituie o direcție principală de consolidare a acestor așezăminte de cultură. Numărul volumelor de care dispun cititorii celor 528 de biblioteci publice, universitare, școlare, sindicale și tehnico-documentare însumează peste 4,5 milioane volume. O creștere de 200 la sută față de anul 1965! Indicele de dotare pe locuitor este de 7 volume, iar fiecare cititor frecvent al acestor biblioteci dispune de 17,3 volume. E mult? E puțin? Mijlocul comunicării și propaganda valorilor creației din toate domeniile, bibliotecile gălățene înlesnesc folosirea acestora în procesul de educație și autoeducație, de documentare în pregătirea și perfecționarea a peste 40 la sută din populație, cit reprezentă numărul cititorilor înregistrați de bibliotecile județului la ora de față.

Așadar, dat fiind acest mijloc de exercitare a acțiunii ei, bibliotecă în general și cartea în special este implicată, participă efectiv la complexul educațional de formare și perfecționare a oamenilor, la deschiderea orizon-

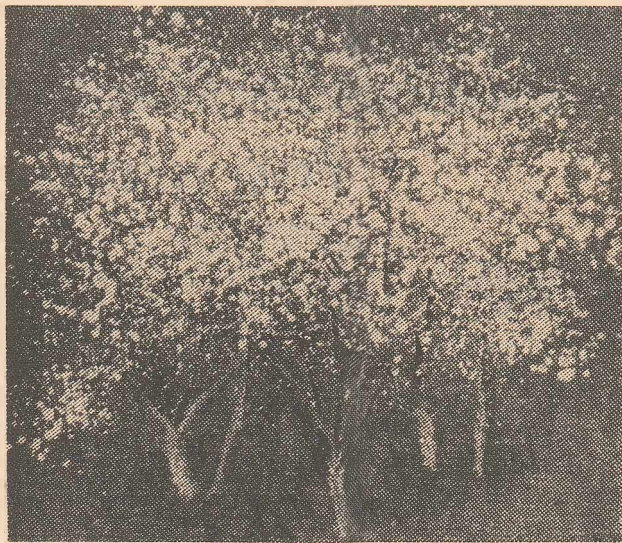
turilor de cunoaștere și aprofundare a culturii umaniste, a tot ce este valoros și peren în domeniul științei și tehnicii contemporane, la rezolvarea problemelor impuse de schimbările rapide ce se produc în societatea noastră.

Scriitorii de la Mila 80

În momentul în care i-am prezentat scriitorului Apostol Gurău — secretar al Ceneacului din Galați al Uniunii Scriitorilor — o imagine cit se poate de romantică a celor 36 de scriitori gălățeni, pe care ni i-am închipuit fie pe un bric, fie pe un velier plutind pe Dunăre într-o plăcută uitare de sine, ne-a răstăruit pe bună dreptate că o asemenea investiție publicitară ar fi potrivită doar pentru un lexicon kitsch. Apostol Gurău face un gest confratern și mă aduce, cum se spune, cu picioarele pe pămînt, spunînd cu destul temel, că scriitorii gălățeni trăiesc și scriu într-o metropolă industrială cu peste 300 000 de oameni, cu tot atâtea probleme umanitare și mereu alte și alte priorități ale momentului.

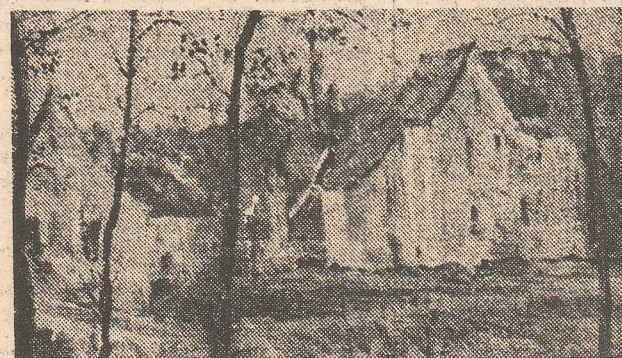
Vă socotiți un dar al Dunării? eram tentat să-mi continui tonul ușor camaraderesc, replică la care interlocutorul nostru ne vorbește pototil despre un înaintaș, H. Sanielevici, care a tipărit cea mai vestită revistă a locului (*Currentul Nou*, 1905). Dincolo de conduitele publicistice efemere, gălățenii sînt ferm convinși că vor rămîne în memoria unor posibile istorii literare prin cărțile lor. În medie, scriitorii gălățeni tipăresc pe an 10 volume de poezie, proză, teatru, reportaje, cărți pentru copii. Interlocutorul nostru probează că s-au obținut în ultimii ani șase premii literare naționale, trei acordate de C.C. al U.T.C. (Apostol Gurău, roman, Tudor Cristian Roșca, poezie, Viorel Dinescu, poezie), un

Premiile revistei Flacăra pe anul 1988

Poezie : Ștefan Aug. Doinaș ; Proză : Paul Anghel ; Critică : C. Stănescu ; Istorie literară : C. Clopraga ; Traducere : Doina Cerăceanu ; Muzică : Ștefan Niculescu ; Dirijorat : Mihai Brediceanu ; Interpretare : Ion Voicu ; Solist operă : Ionel Voineag ; Plastică : Florin Niculiu ; Publicistică : Gheorghe Tomozei ; Regie operă : Cristian Mihăilescu ; Regie film : Nicolae Corjos ; Teatru : Dorina Lazăr, Costel Constantin ; Film : Cristina Deleanu, Dorel Vișan ; Promovarea folclorului : Marioara Murărescu ; Istorie : Cornelia Bodea ; Medicină : Alexandru Pesamosca ; Creație științifică : Dorin Poenaru ; Invenție tehnică : Doru Duțu, Dan Dumitras, Petre Ghilac ; Muzică ușoară : Aura Urziceanu ; Sport : Daniela Silivaș, Paula Ivan.

premiu al Academiei (Viorel Diniescu, pentru poezie), iar Cornelii Stoica și Valentina Teclici au fost încununati cu laurii din curtea inocentei, în sensul că au fost premiați pentru poezia dedicată celor de vîrstă fragedă.

Firește, Galațiul este un oraș mare, dinamic, universitar, așezat la Mila 80, lângă un fluviu magnific. Stă în puterea scriitorilor, oamenilor de cultură și artiștilor, intelectualiilor și a tuturor diriguiților destinului cultural să dea strălucire și carate sportive — chiar dacă nu există o mare tradiție literară în zonă — cit și noi dimensiuni contemporane actului de cultură și creație. Așa cum bine sublinia scriitorul Apostol Gurău, în țara noastră sînt și se nasc valori autentice. În plan educativ se mizează enorm pe forța afectivă, sensibilizatoare a culturii în general și a literaturii în special. În planul recunoașterii, desigur, succesul este determinat incontestabil și de către cititori, în ideea depășirii unei „clientele” specializate și a obținerii audienței marelui public. Deci, stă în puterile, în iscusința, talentul și forța lăuntrică a oamenilor de bine și frumos gălățeni să depășească un anume „izolaționism”, un anume „romantism” cultural.

20 de ani în slujba frumosului

Galațiul, fost loc de întîlnire și de creație al multora dintre fruntașii artelor plastice românești. Urbea dunăreană a constituit întodeauna o atracție pentru creatorii de frumos. A oferit motive de inspirație atât pentru bogăția paletelor cromatice cit și pentru noi și generoase investigații în domeniul formei plastice. Și, nu se poate să nu ne gândim, fie și-n treacăt, măcar la citiva dintre fruntașii artelor plastice

românești : Gheorghe Pătrașcu, Camil Ressu, Schweitzer-Cumpăna, Nicolae Mantu și alții. Deci, artelor plastice au o bună tradiție la Galați.

Actualmente, Filiala U.A.P. Galați numără 40 de membri. Dintr-o vorbă în alta, sculptorul Silviu Catargiu (președintele Filialei U.A.P. Galați), ne relatează că filiala gălățeană va sărbători curînd 20 de ani de existență. E ceva ! Galațiul găzduiește unicul Muzeu de Artă Contemporană din țară. Tot aici s-a realizat și o primă experiență în raționalizarea spațiului ambiant, prin Tabăra de sculptură în metal. Galațiul industrial este reprezentat prin imagini plastice pline de dinamism, articulînd compoziții riguroase. Vom semnaliza cu bucurie lucrările semnate de Simion Mărculescu, Marcel Bejan, Mihai Dăscălescu, Mihai Gheorghe-Coron, Ioan Murariu-Neamț, Gheorghe Andreescu, Pașa Smirnov. În același timp se manifestă, la urma urmei, interes și pentru peisajul tradițional : Mihai Dăscălescu, Angela Tomaselli, Emilia Iacob, Eugen Holban, Vasile Neagu, Nicolae Spirescu, Nicolae Eijhorn.

În orașul de pe Dunăre sculptura este în genere caracterizată prin natura ei, de concizie, apelînd în primul rînd la simboluri. Regăsim frecvent ritmuri în piatră, în lemn, în marmură, în metal la creațiile lui Silviu Catargiu, Vasile Onuț, Gheorghe Terescenco, Sergiu Dumitrescu, Constantin Dimofte, Marcel Grosu.

Din această trecere în revistă nu e permis să ometem grafica gălățeană, reprezentată prin Vasile Onuț, Mihai Gh. Coron, Gheorghe Andreescu, Ioan Tudor, Gheorghe Miron, Nicolae Cărbunaru (se manifestă mai ales prin intermediul gravurii, desenului și acuarelei). De la a-

ceastă oră de bilanț nu vom omite nici artelor decorative. Lucrările semnate de Angela Tomaselli, Jana Andreescu, Aurora Manole, Maria Magdalena Crisan, Anca Tofan, Imola Popescu, Emilia Iacob, Liliiana Negoescu, Pașa Smirnov, completează în mod fericit preocupările plasticienilor gălățeni.

Din discuțiile purtate cu artiștii plastici gălățeni, cit și cu factorii de resort de la nivel de municipii și județ, am înțeles deslușit că o prezență deosebit de fructuoasă a constituit-o participarea la taberele naționale și internaționale de pictură și sculptură (Silviu Catargiu, Simion Mărculescu, Gheorghe Terescenco, Vasile Onuț, Marcel Grosu, Alexandru Pamfil, Liliiana Negoescu, Ioan Tudor, Aurel Manole, Anca Tofan). Toate acestea pe plan local și național. În acest context final e nimerit, credem, să amintim despre expoziția de real succes a pictoriței Angela Tomaselli la Roma, cit și de medaliiile dobîndite, în cadrul unei expoziții organizate în Italia, de către Nicolae Spirescu.

Model și funcționalitate

Unul dintre edificiile imponente ale Galațiului contemporan este și Centrul de creație și cultură socialistă „Cîntarea României” al tineretului. Conceput și realizat într-o formă arhitecturală și funcțională modernă, cu aparatură de practică culturală și dotări tehnico-științifice adecvate, acest sălas de cultură al tineretului impresionează atât ca factură cit și ca disponibilități și utilitate.

Într-o zi de duminică ne-am abătut pașii spre acest elegant așezămint cultural dat nu cu mulți ani în urmă în folosință. Chiar dacă nu în absolut toa-

te duminicile sălile sînt înțesate de tineri, cert lucru este că tinerii au și spațiu și condiții de cheltuire cu felos a timpului liber, care poate să fie pînă la urmă și un timp al culturii și al instrucției.

Întrăm în cercul de informatică și calculatoare. Cu ochiul liber se observă dotările de excepție. Minicalculatoarele HC-85 și TIM-S, din producție internă, sînt la loc de cinste. Realizarea de programe (BASIC, LOGO s.a.) sînt utilizate cu brio îndeobște la orele de matematică și fizică de către elevi și studenți. Întindem prieteneste mina celui mai tânăr informatician. Îl cheamă Aurelian Lavric și a ocupat 2 ani la rînd locul I pe țară în întrecerea celor mai buni informaticieni la categoria sa de vîrstă.

Instructorul metodist cultural, Vasile Dănilă, ne abate treptat atenția de la treburile tehnice spre orizontul culturii. Nu scapă prilejul să ne relateze că dansul tematic și Ansamblul de datini și obiceiuri folclorice „Colindătorii” (instructor Alexandru Stăvăr) au dobîndit laurii supremi ai ultimelor două ediții ale Festivalului național „Cîntarea României”. Observăm, de asemenea, pe viu că tinerii gustă în egală măsură muzica formațiilor vocal-instrumentiste („Antares”, „Univers”, „Acid”), cit mai ales al formației de hard-rock „Phoebus”. Despre formația de jazz ce să mai vorbim ? Galele Jazz '88 au făcut o bună impresie, ca de altfel și concursul interjudețean de poezie și muzică tinăra „Baladele Dunării”. Cu o seară în urmă, la discotecă — una dintre cele mai dotate din țară — au venit 400 de tineri.

Directorul acestei impresionante case de cultură a tineretului, profesor Traian Drăgănescu, ne conduce, dimpreună cu ceilalți oaspeți și invitați, la cercul de

arte plastice „Atelier Grup”, condus de pictorul Sterică Bădălan. Ne sînt prezentate, pe rînd, lucrările lui Dragomir Petrică, Ioan Benea, Maria Patrichi, Ralu Angheluta. Expozițiile de pictură, sculptură și grafică pe care le-au vernisat în foaierea lăcașului de cultură propriu sau în municipiul de pe Dunăre au venit cu destule dovezi convingătoare că și în artelor plastice, tineretul gălățean se afirmă constant și sigur. Întrăm apoi în fotoclubul „Start '86”, condus de Nicolae Șburian (dintre „corifeii” săi am remarcat pe Miri Necula, Dan Curteanu, Ștefan Moman și alții). Ne este prezentat un scurt metraj exact cu activitățile multiple ale acestui excelent club al tineretului, printre care la loc de frunte figurează tocmai vernisajul unor expoziții personale sau de grup ale tinerilor artiști plastici.

Trebuie să amintim negreșit în acest context că există și citeva cercuri de învățare a limbilor străine, excepțional dotate. Unul dintre ele este condus de profesoara Georgeta Tofan. La fel de bine dotate și organizate sînt și cercurile de șah (condus de inginer Ioan Romeo, candidat de maestru), cercul de deltaplanism (condus de Alexandru Gheorghe, președintele secției de zbor al Asociației sportive „Dacia”), cit și cercul de yachting condus de medicul Grigore Muzinchievici. E foarte adevărat că în consiliul științific și de conducere au fost cooptate cadre didactice competente ca Marin Iorga, Virgil Acioabăneț, Costică Ciobotaru, Angelica Aramă, Mihai Sorei și alții, astfel că tinerii au avut și au reale șanse să-și îmbogățească din mers, cum se spune, cunoștințele politice, filosofice, economice, culturale, tehnico-științifice, precum și din alte orizonturi și spectre ale cunoașterii umane.

atelier literar

Darie Novăceanu

Poezie de intii aprilie

Poezile pe care le publicăm în Atelierul de azi nu trebuie luate în serios : miine e intii aprilie și am socotit că, măcar cu acest prilej, singurul dintr-un an, se cuvine să-i scoatem din anonim pe unii dintre aspiranții la glorie poetică. În nici un caz, nu pe cei cărora le răspundem cu „Nu vă pierdeți timpul”. Cei din rubrica de față aparțin unei categorii aparte, greu de definit. Pentru că nu se știe dacă (și cit) se iau ei înșiși în serios, dacă trăiesc ceea ce spun și, mai ales, dacă înțeleg că ceea ce scriu este sau nu este poezie.

Așadar, nu-i publicăm pentru „a-i face de ris”, ci pentru a ne descreți o clipă, sub incendiul magnoliilor, frunțile îndreptate spre primăvară. Cam atît și încă ceva : dintre multele adevăruri (privind poezia, firește) ce trec prin circuitele computerului, acesta s-a oprit la unul care s-a mai auzit, uneori, dar mai mult în șoaptă : românul e născut poet și sortit să rămînă anonim. De intii aprilie, fiindcă nimeni n-are voie să se supere și nimeni nu crede în ceea ce aude, îl putem rosti cu voce tare.

DARIE NOVĂCEANU

Căutare

Mîinile tale caută prin buzunarele sufletului meu monede de timp, ca să-și poată plăti așteptările. Nu te grăbi, acum totul e prea tirziu, m-am transformat într-un muzeu numismatic. Chiar, iubito, știi care-i unitatea de măsură a așteptării ?

PETRONIU IONESCU
(București)

Monolog

Coboară trenuri între mine și tine
Fiecare în cerul său de lumină
Populația globului crește
Pentru cine sînt trist
Am putea vorbi prin semne
Dar am uitat semnele
Sufăr de o boală ciudată
Caut mereu Nordul
Nu sînt trist pentru nimeni.

Într-o cameră

Sentimente se zbat între maluri :
de somn.
Lacrimi verticale,
și-i frig în cuvinte.
Într-o cameră, singur aștept
— ciudat răsfrint —
Goneșe undeva,
e-un tințar alături.

MARIANA BODOLICA
(Iasi)

De patru bani speranță

Iubita mea cu ochi senini,
Ce m-au secat din rădăcini,
Un strop de soare te-a vrăjit,
Albastrul zării te-a sorbit,
Și am rămas spre nicăieri,
Pustiul în suflet, ca mai ieri...

Și ochii-mi, numai ochii mai
Serutează peste gard, în Rai...

DINU D. NICA (Ploiești)

Umanitate

Din turba de solare trapeze
ale clipelor fericite ale vieții
universul trebuie în fiecare dimineată să-l creez
cu spirale mai tinere,
în cuprinsul de culori mai puternice,
cu gingurități mai tiranice,
pînă ce doar flori vor fi pe Pămînt,
nu și colțuri de stîncă...

LETITIA DINU
(București)

Să ne vedem așa cum sîntem

Dacă vrei,
Să schimbăm ochii între noi.
Să mă privești cu ochii mei
Să te privești cu ochii tăi.

Dacă vrei
Să îți spun cine ești
Să îmi spui cine sînt :
Hai să schimbăm ochii între noi.

IULIAN NUȚA
(București)

Telepatie

Pe o creangă de alun
Cucul cîntă eu îl-ngîn
Și-l întreb în ochi cu dor
Mîndra mea deseară vine la Izvor ?

Verde-i frunza la seacă,
Cucul cîntă, badea ară
Și-i trimit răspuns pe-o rază sprînțară
Bade, la izvor, eu te-aștept deseară !

BULGAR VIORICA
(Brăila)

El către ea

Vrei sub pleoape și sub gene mari și negre,
Să ascunzi un suflet bun — cine te crede ?
Demult în lume nu mai există timp pentru toate,
Iar de privit, de admirat — o face cine poate !

Și umerii tăi albi îi voi strivi cu dinții
Să vadă, să se mire din ceruri chiar și sfinții.
Ca să-mi răzbun azi toată tăcuta suferință
Și-apoi mă fac călugăr, tribut spre pocăință !

LUNGU MIHAELA (Tulcea)

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Răspunsul la întrebarea adresată de Cozac Nicolae din orașul Hațeg, județul Hunedoara, este valabil pentru mai mulți cetățeni care s-au adresat în scris redacției: „Conform prevederilor statutului cooperativelor agricole de producție, cooperatorii care se pensionează păstrează dreptul de folosință asupra lotului pe care l-au deținut la data pensionării, în condițiile în care este lucrat și cultivat de către posesori sau de membrii familiei acestora. Atita timp cit Cozac Nicolae și Victoria sau alți membri ai familiei lor vor realiza zilele-muncă stabilite de adunarea generală a membrilor cooperativelor, aceștia vor putea menține lotul ajutat pe timpul cit trăiesc.” (Consiliul popular județean Hunedoara).

■ Referitor la scrisoarea expediată de tovarăsa Vintu Aglația din Vaslui, str. Vasile Lupu, bl. 407, sc. A, ap. 6, prin care sesizează că accesul personalului muncitor din oraș se face spre zona industrială peste liniile de cale ferată ale Stației C.F.R. Vaslui și propune să se execute un pasaj denivelat (aerian sau subteran) pentru ca traversarea liniilor să se facă în siguranță. Consiliul popular al municipiului Vaslui ne informează că este o problemă care stă în atenția organelor locale de partid și de stat, fiind cuprinsă și în propunerile de sistematizare.

■ „Pe data de 7 martie 1989, mi-am cumpărat un bilet la vagonul de dormit, pentru data de 12 martie, ne scrie din Botoșani Cimpan Mihai (str. Curcubeuului nr. 7, sc. C, ap. 6). Suplimentul de pat avea seria 2233. Nu mică mi-a fost mirarea cind am ajuns la cușeta mea și am constatat că același pat fusese dat și altcuiva. De la însoțitor am aflat că seria biletului meu nici nu era trecut în diagramă, drept care, a trebuit să stau două ore în picioare, pe culoar. Abia la Vrești am găsit, cu ajutorul însoțitorului, un pat la vagoanele din Suceava. Norocul meu a fost că un călător din Suceava nu a mai pornit la drum, altfel — și mă gîndesc cu groază — ce se întâmpla? As fi stat opt ore în picioare? Cum e posibil așa ceva? Știm și noi? Poate ne vor răspunde tovarășele încadrate la Agenția de voiaj C.F.R. a orașului Botoșani, care sînt atente — după cum, tot dumneavoastră afirmați în scrisoare — doar cind te prezintă la ghișee cu o „mică atenție”.

■ Păun Daniel, domiciliat acum în Brăila a făcut o cerere pentru a i se acorda fondul social de la cooperativa de credit „Tomis” Constanța, ne specificînd, însă, un lucru important: noua sa adresă din Brăila. Pe bună dreptate, UJECOOP Constanța, reclamația că nu i-ar fi eliberat suma ce i se cuvine, se întreabă: unde să fi expediat banii? Ca urmare a scrisorii adresată redacției — pe care era menționată și adresa cu pricina, cetățeanului Păun Daniel i s-a expediat cu mandatul poștal nr. 7116 suma de 1898 lei, fondul său social. Un plus de atenție din partea petentului, ar fi dus la rezolvarea problemei sale... fără probleme.

■ La rîndul său, Bulat Veronica din comuna Turceni, județul Gorj, ne scria: „Poate mă veți îndruma ce e de făcut în cazul meu, dacă se mai poate face ceva”. Era vorba de o sumă de bani depusă la sucursala A.D.A.S. din Strehaia, județul Mehedinți, pe care, susținea semnatară, n-o mai putea recupera. Ce e de făcut? Simplu: să fiți mai atentă pe viitor, înainte de a pune niște oameni pe drumuri spre a vă rezolva sesizările. Administrația Asigurărilor de Stat ne explică motivul pentru care nu ați intrat în posesia banilor: „În urma solicitării” din 24 februarie 1988, sucursala A.D.A.S. Mehedinți a expediat suma cuvenită pe numele din contractul de asigurare, de Vultur Veronica, avut de petentă înainte de căsătorie, la domiciliul din comuna Stîngăcioara, județul Mehedinți. Mandatul poștal respectiv a fost restituit sucursalei A.D.A.S., datorită faptului că la schimbarea numelui de familie și a domiciliului, nu a fost so-

licitată modificarea corespunzătoare a contractului de asigurare. În urma scrisorii adresate revistei „Flacăra”, în care sînt menționate noile date, sucursala A.D.A.S. a expediat din nou, prin mandat poștal, suma cuvenită, cu referatul de plată nr. 618 din 13 februarie 1989.”

■ Din cele relatate de Ion Broscăneanu, aflăm că mama sa, domiciliată în comuna Cristinești, județul Botoșani, a implinit venerabila vîrstă de 105 ani. Copiii săi, care, cu certitudine, au și ei un număr respectabil de ani, sînt răspîndiți prin toată țara. Ar vrea să vorbească mai des cu ei, însă, se înțelege, deplasarea este un pic mai dificilă, atît pentru mamă cit și pentru „copii”. „Încă de acum cinci ani, cind mama implinise 100 de ani, am făcut formele necesare pentru instalarea unui post telefonic. A fost și o comisie și a făcut schița de instalare, dar, pînă în prezent, nici un rezultat, deși în comuna Cristinești de care aparținem sînt mulți abonați.”

Am dori mult s-o felicităm și noi pe mama corespondentului nostru cu ocazia împlinirii vîrstei de 106 ani. Cu puțină strădanie și bunăvoință din partea Direcției județene de poștă și telecomunicații Botoșani, o vom face, poate, telefonic. Și cum sîntem incredințați că amintita instituție va da — și de această dată — dovadă de solitudine, cum ne-a obișnuit, să nu uitați să ne transmiteți viitorul număr de telefon al mamei dumneavoastră!

■ „Locatarii străzilor Tinerețului și G. Coșbuc din Cimpina, județul Prahova, venim cu rugămintea de a ne sprijini la rezolvarea unei situații care dănuie de multă vreme în această parte a orașului. La intersecția celor două străzi menționate, într-o ușoară pantă, se adună toate apele pluviale, formînd permanent un „lac” ce acoperă suprafața carosabilă pe o întindere de 150—200 metri pătrați. Inconvenientul cel mai mare este că acest imprevizibil lac adună gunoarele de pe cele două străzi, dezvoltînd o adevărată crescătorie de broaște și țîntari. Deși s-au făcut o serie de propuneri în adunările cetățenești și repetate sesizări la Consiliul popular al orașului, ne-am ales numai cu promisiuni că situația se va rezolva. N-ar fi complicat, deoarece cetățenii s-au angajat ca prin muncă patriotică să ajute la construirea canalizării și, dacă este nevoie, să contribuie și cu mijloace bănești. Orașul nostru este atît de frumos, încît este păcat să mai existe și asemenea „oaze” care umbresc simțul gospodăresc ce predomină la cetățenii noștri.” (Inginer Coler Victor, str. Tinerețului nr. 37, Cimpina).

■ Consiliul popular al județului Călărași ne înștiințează că din verificările făcute, a rezultat că cele sesizate de cetățeanul Boistabi Marin din comuna Căscioarele se confirmă, în sensul că Direcția județeană pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Călărași nu i-a restituit diferența de preț a biletului de tratament nr. 1330 folosit de acesta în perioada 28.VII—14.VIII 1988. Vinovată de acest lucru s-a făcut conducerea Cooperativei agricole de producție Căscioarele, care a întârziat depunerea situației justificării biletelor primite. Cu adresa nr. 6, C.A.P. Căscioarele a depus formele necesare, iar D.P.M.O.S. Călărași a întocmit dispoziția de plată nr. 123/1989, virînd în contul unității cooperatiste suma de 3819 lei, ce reprezintă diferența de preț a cinci bilete folosite de membrii cooperativelor, printre care se află și petiționarul.

■ Cu promptitudinea de totdeauna, Ministerul Sănătății, ne informează că, urmare a memoriului trimis, Dragomir Marin din Tirgoviște, Alea Muzelor, bl. 6, ap. 3, a fost examinat la Spitalul Județean — secția cardiologie. I s-a recomandat, printre altele, efectuarea unui tratament în Stațiunea Covasna, fiind planificat pentru internare, împreună cu soția.

■ Nanora Nicolae din Rimnicu Vilcea primește și el din partea Ministerului Sănătății Insulina Novolettă solicitată,

Scrisoare comentată

Legea ne dă dreptul, dar ne și obligă!

„De zece ani și mai bine, ne scrie Constantin Nicolae din București, Calea Griviței nr. 212, bl. J, sc. E, et. 7, ap. 29, sectorul 1, sînt om al muncii la Întreprinderea ROMVARIED C.F.R., secția spălătorie mecanică. În tot acest rîstimp am avut și atribuții de conducere”. Toate au mers bine pînă cind a venit Nicolae Mihail. Moment din care începe „lanțul” sesizărilor (patru la număr) și al neînțelegerilor dintre cei doi. „Noua mea colaboratoare, deși venise pe post de spălător textilist, cu atribuții de conducere, nu prea avea tangență cu această meserie, deoarece la unitatea respectivă de unde venise, lucrase ca primitor-distributor”. Se cuvine a face unele precizări. E puțin probabil ca într-o unitate socialistă, încadrarea personalului muncitor să fie efectuată fără temeiul legal. Ministerul Muncii și Consiliul Central al U.G.S.R., prin avizul nr. 8114/1979 și respectiv nr. C/1030/1979, stipulează — pentru activitatea de spălătorie — constituirea formațiilor de lucru, precum și operațiile specifice acestora, iar în baza ordinului M.T.Tc. nr. 694/1981, pentru întocmirea fișei de plan pe 1989, s-a trecut la reorganizarea acestora, ele fiind conduse de maștrii și șefi de echipă. acolo unde e cazul. În asemenea situație, e greu de crezut că Nicolae M., „nu prea are tangență cu meseria”, atita timp cit ea a urmat cursurile Liceului ind. nr. 6 și, ulterior, a absolvit școala de maștri, din cadrul M.I.U., în specialitatea finisier textile. „Venirea” în chip „miraculos” a acesteia, așa cum susține semnatarul, a avut loc în condițiile și cu respectarea Legii 12/1971. Mai departe, Constantin N. arată că „înșiși directorul Ion Opreșescu și Gagea Lucian, șef birou exploatare, au venit și au afirmat, în fața întregului colectiv, că singurul șef de unitate este Nicolae M.”. Nu într-un cadru democratic, cu întreg personalul muncitor se aduce la cunoștință reorganizarea procesului de producție? Mai ales că, pentru cele trei schimburi, fuseseră numiți și șefii de echipă investiți cu responsabilități, privind norme de protecția muncii și pază contra incendiilor. Dacă Constantin N., în cunoștință de cauză, ar fi descoperit vreo abatere de la prevederea legală, atunci avea dreptul de a sesiza acest abuz. Numai că, a găsit de cuvință să dea curs supărării sale, motivată de „promovarea” de la șef de unitate — funcție impropriu folosită — la șef de echipă. De aici și deteriorarea unor relații de muncă și colegiale, amplificate și de o parte și de alta. Vorba aspră, tonul ridicat, atunci cînd vrei să faci observație, nu sînt formulele cele mai bune găsite de Nicolae Mihail, mai ales că în majoritate colegii ei sînt femei. Orice neînțelegere venită din partea ei față de ele, orice lipsă de discernămint în a vedea cine chibulește sau are probleme, sînt tot atît de situații de rezolvare împreună, și cu ajutorul lui Constantin Nicolae. Numai că el are sentimentul că a fost neîndrăgățit, deși legal nu îndeplinește condițiile funcției de maștru. Nu a fost „înlăturat” (așa cum vrea să creadă), ci, dîmpotrivă, i s-a reposedat lipsa de colaborare. În loc să caute, și unul și celălalt, să înlăture divergențele ce pot apărea la un moment dat într-un colectiv, ei mai rău le accentuează. Totodată mi se pare firească neștiința sa, cind afirmă că „Nicolae M. a fost instalat pe postul de maștru, în urma unui examen pe care nu știu cum l-a susținut”. Spunem firească, pentru că normele în vigoare, nu prevăd participarea sa, în comisia tehnică de verificare și încadrare a personalului muncitor, așa cum de fapt s-a procedat și în cazul tovarășei Nicolae. E trist că „după 24 de ani, de profesare a meseriei de textilist”, să faci afirmații gratuite de genul „vine o oarecare și sub ochii îngăduitori ai conducerii are o astfel de atitudine”. O atitudine, care se traduce în adoptarea unei noi formule de spălat, pe bază de detergenți și care dă mai multă strălucire lenjeriei, sporînd în felul acesta calitatea ei. Și cu atît mai puțin avea dreptul să le facă, cu cit este apreciat pentru experiența și pregătirea sa, de mecanic.

E legal și drept să sesizăm aspecte sau fapte ce contravin realității noastre socialiste, dar tot legal și drept este ca să dovedim cu argumente și cunoaștere profundă, documentată, ceea ce așter-nem pe hirtie. Legea ne dă dreptul, dar ne și obligă.

MARIA RADU ■

pe care o poate ridica de la Farmacia nr. 84 din orașul unde locuiește.

■ Gîndind că nu peste mult timp va apărea un nou „Mers al Trenurilor” și socotind, desigur, că încă se mai lucrează la îmbunătățirea sa, doi cititori ai revistei adresează prin intermediul nostru, rugămintele și sugestiile lor. Mocanu Alexandru din Mangalia: „De la începutul acestui an fac săptămînal naveta între București și Mangalia. Situația cu care mă confrunt este următoarea: drumul de la București la Constanța îl fac în trei ore, iar de la Constanța la Mangalia, în trei ore și jumătate. Plec din București la ora 18.50 cu acceleratul 829, care ajunge la Constanța la ora 21.47. O călătorie de trei ore nu-i mult pentru 226 km. Din Constanța spre Mangalia însă, nu mai este decît trenul personal 8211, care sosește de la Galați la ora 23.16 și pleacă spre Mangalia la ora 23.47. În Mangalia ajunge „cel mai devreme” la ora 01.15. Am propus ca trenului care vine de la Galați să i se decaleze plecarea cu cel puțin o oră, ca să ajungă în Constanța în jurul orei 22”.

■ „Subsemnatul Silviu Antoniu, domiciliat în Arad, Bd. Republicii nr. 49—53, sc. C, ap. 5, mă adresez prin intermediul dumneavoastră Departamentului Căilor Ferate din M.T.Tc. cu

rugămintea de a se reveni la un vechi orar, cind acceleratul 225 sosea în București la ora 5.34, permițînd transbordarea la acceleratul 721 cu plecarea la ora 6 spre Galați. Timpul de cinci minute pe care-l avem acum la dispoziție între sosirea acceleratului de la Arad și plecarea celui spre Galați este insuficient pentru a ajunge de la un tren la altul, ca să nu mai vorbim că acceleratul care sosește de la Arad poate avea și întârziere. În curînd se va tipări noul „Mers al trenurilor” și sperăm ca propunerea făcută să-i găsească un răspuns favorabil, reflectat în paginile sale”.

■ Bojan Mihail domiciliat în Cluj-Napoca, str. Răsăritului nr. 103, bl. R. 3, sc. 1 ap. 9, se adresa redacției cu rugămintea de a fi sprijinit la încadrarea fiicei sale. Trimisă spre competență rezolvare Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Cluj, scrisoarea s-a întors cu următorul răspuns. „Bojan Corina Elena, căsătorită Vlad, este absolventă a Liceului „Unirea” Cluj-Napoca, profil mecanic, pregătită în meseria de prelucrător prin aschiere. În data de 2 martie 1989, cu repartiția nr. 07630 sus-numită a fost repartizată la Întreprinderea „Electrometal” ca muncitoare calificată în profilul mecanic”.

LIANA MOLNAR ■

Poșta redacției

Cimpean Isaia — Zalău: Trebuie să înțelegem că situația dv. nu poate fi rezolvată decît acceptînd să lucrați la I.A.C.M. Sălaj. Ajutați-vă singuri, încetînd să refuzați. ● Dobres Floarea — Pitești: V-a fost expediată suma de 2.600 lei la 2 martie. ● Davidescu Cătălina — Galați: Soluționarea favorabilă a cererii dv. va fi posibilă în trimestrul II la I.V.P.S. ● Bauer Ioan — Satu Mare: Nu vi s-a stabilit pensie de invaliditate gr. III deoarece, conform art. 27 (1) din Legea 3/1977, neavînd o vechime de cel puțin 5 ani, pensia se poate acorda numai dacă invaliditatea este de gr. I sau II. Vechimea în muncă realizată ca pensionar gr. III nu se adună la vechimea totală decît atunci cînd se trece la pensie de limită de vîrstă. ● Cimpocru Marin — București: Concediul suplimentar de odihnă pentru condiții deosebite de muncă se acordă de către unități personalului a cărui activitate este prevăzută în lista publicată în Buletinul Oficial nr. 95/1968, numai dacă activitatea se încadrează în criteriile prevăzute de H.C.M. 1149/1968 (art. 1). Ca urmare, numai unitatea poate să vă stabilească acest drept. ● Moise Constantin Florian — com. Mihăilești (Giurgiu): 1) 3) Prezentat-vă la Oficiul județean al forței de muncă. 2) Numai I.E.F.S. ● Popa A. Petru — Tg. Bujor: Ajutorul se acordă mamei. ● Mocean Maria-Magdalena — Turda: De la data stabilită prin decizie. ● Stuparu Valeria — București: Să se adreseze consiliului popular în raza căruia domiciliază. ● Teodorescu P. Elena — București: Aveți dreptul la contravaloarea produselor. ● Găteaje I. Elisabeta — satul Grosi, com. Cernisoara (Vilcea): V-ați adresat prea tîrziu. ● Ciutan Ilie — București. Mărza M. — Ocna Dejului: Cereti asistenta unui avocat. ● Muntean Claudiu — Cluj-Napoca: 1) La incorporabili. 2) Vechime în funcție. ● Popescu P. Ion — Constanța: Spitalul militar Iasi. ● Pălsanu Nicolae — București: Credem că pînă la deces. ● Pitulice Ion — com. Bragadiru (S.A.I.): Adunarea generală a membrilor cooperativelor hotărâște. ● Tudor Gh. Ion — com. Leicești (Arges): Vă rugăm să trimiteți scrisoarea destinatarului. ● Ilie Nicolae — Ploiești. Părvu Nechifor — satul Cucova, com. Valea Seacă (Bacău): Pentru a da curs sesizărilor dv. nu trebuie să trimiteți nici bani, nici timbre, nici plicuri. ● Geambei Gh. Gheorghe — com. Cioflingeni (Arges): Adresați-vă cu cerere Institutului român pentru relațiile culturale cu străinătatea. Bd. Dacia nr. 35, sector 2, București. ● Vanca Elena — Satu Mare: Vă grăbiți să acuzați neîntemeiat. Fiica dv. trebuie să depună cerere pentru transferarea dosarului de ajutor ca mamă cu mai mulți copii la consiliul popular în raza căruia domiciliază. Sumele nu se trimit prin poștă. ● Ciuche V. Natalia — Bacău: Au fost majorate numai pensiile pentru munca depusă și limită de vîrstă cuvenite pentru o vechime în sectorul de stat de minimum 10 ani. ● Văduva I. Vasile (Nedeleu) — satul Folești, com. Tomsani (Vilcea): Vi s-a recunoscut vechimea de numai 1 an și 10 luni deoarece ați lucrat în cadrul cooperativei de consum în funcția de achizitor, și nu ați obținut realizări mai mari sau cel puțin egale cu retribuția minimă pe economie. Neavînd deci recunoscută o vechime de cel puțin 10 ani, nu aveți dreptul la pensie. ● Marin I. Cartrina — satul Pluton, com. Pîpirig (Neamț): Cazul dv. rămîne în atenția Biroului executiv al Consiliului popular al comunei, în exercitarea atribuțiilor de autoritate tutelare în vederea reglementării relațiilor dv. familiale.

REGHINA VARVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Mărturisim, rîndurile de față ne-au fost sugerate de un incitant articol apărut în vara anului trecut, tot în „Flacăra”, intitulat „Căutăm strada Chibzuinței” și care aborda problema — deloc neglijabilă — a răspunderii ce trebuie să o aibă edilii unui oraș (era vorba de Capitală!) atunci cînd „botează” străzile și bulevardele urbei. Căci dacă prin uriașul efort constructiv al țării orașele României își înnoiesc înfățișarea, devenind tot mai moderne, mai frumoase, la fel de firească trebuie să fie și strădania de a le da — cartierelor, străzilor, bulevardelor — denumiri pe măsură.

Nu, nici la Brașov n-am găsit „strada Chibzuinței”; ba am îndrăzni să spunem, în acest perimetru de larg interes cetățenesc, chibzuința ar fi fost chiar necesară. După mîntea noastră, atunci cînd se stabilește cum se va numi o stradă, cei care iau această decizie trebuie să cumpănească asemenea părintelui ce își înscrie fiul în registrele stării civile; căci numele hotărît atunci, va fi purtat o viață! Adevarat, mai întîlnim și oameni — unii de toată isprava — blagosloviți de bunii lor părinți cu prenume care alăturare la numele tatălui, „dau” împerecheri de tot hazul.

Revenind la intenția rîndurilor de față, cunosc destui brașoveni cărora nu le-ar face tocmai o plăcere să locuiască pe străzi ce se cheamă: **Colțul Putinarilor, Olței, Cîmpului, Calcarului, Fundăturii** (care nu este deloc o „fundătură”; ci drumul ce duce la o cunoscută stațiune agricolă experimentală), **Fundătura Brîndușelor** (logic, nu-i așa!), **Tablei** (căci în Brașov există și o stradă a **Laminarelor**, colț cu **Furnalelor**, la care se poate ajunge din str. **Turnătoriei**, colț cu **Fontei**, sau, mai direct, prin str. **Forței**!). Știm, ni se va spune, că într-un presupus cartier al metalurgistilor asemenea denumiri „merg”, că într-un alt cartier, al ceferiștilor, străzi ca **Semaforului, Locomotivei, Fanionului, Fochiștilor, Drezei**, nu ar „sună” tocmai rău, că dacă tot există str. **Pajiștei** și str. **Pășunii** (chiar așa!), atunci parcă-s pe-aproape... str. **Trifoiului**, str. **Lucernei** și **Aleea Mușelului**, chit că nici nu sînt, măcar, prin preajmă... Tot așa, dacă există str. **Fuilorului**, de ce nu și str. **Torsului** (!), și, continuînd ciudatele „împerecheri”, str. **Nicovalei** și str. **Ciocanului** par „surori”, deși le găsim în două cartiere opuse ale orașului, ca și str. **Stejarului** cu str. **Ghindei** (!), sau str. **Griului**, cu str. **Spicului** și str. **Bobului**... Nu tocmai „bine” se... împerechează însă alte denumiri de străzi brașovene

(**Ederii, Enupărului, Fagului**) cu cerințele elementare ale ortografiei...

Ne oprim aici, deocamdată, cu exemplele. Răsfoind mai cu atenție nomenclatorul străzilor (singurul, de altfel) publicat în Ghidul municipiului Brașov, am încercat să... decodificăm cam după ce criterii trebuie să se fi condus cei care, de-a lungul anilor, au „nășit” cele peste 550 străzi ale municipiului de la poalele Timpei. Într-un tabel al preferințelor, pe locul I s-ar situa florile. Astfel, începînd cu litera **A** (str. **Albăstrelelor**) și pînă la sfîrșitul alfabetului (str. **Zorelelor**), în Brașov există, nici mai mult, nici mai puțin decît 41 (!) de străzi cu nume de flori (inclusiv o stradă a... **(Florilor !)**), lipsind doar floarea de... **Pădărie**. Foarte bine este „reprezentat” și domeniul... silviculturii, între str. **Arinului** și str. **Vișinului** desfășurîndu-se evantaiul a 30 de străzi cu denumiri de copaci, în plus existînd și o stradă a **Pădurii**... Foarte numeroase sînt și străzile cu nume de localități — și mai

Din păcate — și asupra acestui capitol am vrea să zăbovim mai mult — serioase lacune și lipsă de conveniență s-a manifestat pe linia marcării valorilor și gloriilor trecutului, mai ales că Brașovul a contribuit substanțial, prin fiil săi de excepție, la îmbogățirea panteonului cultural și de civilizație al țării. Astfel, dacă ni se pare firesc ca una dintre străzile urbei să poarte numele lingvistului și lexicografului **Constantin Lăceș**, născut în 1875 la Brașov, ne întrebăm de ce lipsesc trei dintre profesorii săi iluștri — **Andrei Birseanu, Valeriu Braniste și Vasile Goldiș** — membri de onoare ai Academiei, personalități cu un unanim prestigiu în viața culturală și istoria Transilvaniei. Sigur, în acest context, este poate semnificativ să amintim că numai gimnaziul românesc, înființat cu neostoiță strădanie și căznă la jumătatea secolului trecut (și care poartă din nou numele lui **Andrei Saguna**), a dat țării, între alte atitea personalități, 49 de academicieni, „listă” ce ar fi lă-

gului **Aron Pumnul**, născut în 1818 în Căciulata Brașovului, profesorul de mai tîrziu al lui **Mihai Eminescu**, la moartea căruia **Poetul Național** și-a publicat cea dintîi poezie.

Aici, la Brașov, poate mai mult ca prin alte părți, s-au afirmat adevărate dinastii culturale, bărbați-patrioți ce și-au adus o importantă contribuție la îmbogățirea patrimoniului național de știință și cultură. Ne gîdim în primul rînd la **Mureșeni** (a fost la Brașov o stradă a **Mureșenilor**, dar acum nu mai e...) la cei trei frați, **Ion Bogdan, Alexandru Bogdan-Duică** (amîndoi academicieni, istorici și filologi cunoscuți) și **Alexandru Bogdan**, publicist de forță, primul brașovean căzut în 1914, în marea confruntare care abia începuse, cărțile sale, lăsate prin testament, constituind primul fond al bibliotecii publice „**Astra**”, la sora lor, **Maria Bogdan**, scriitoarea ce a înființat, în 1895, prima grădiniță românească din Țara Birsei. Dintre toți, doar slavistul **Ion Bogdan** a dat numele unei străzi,

străzi brașovene. Nici **Traian Lalescu**, inițiator pe plan mondial al studiului ecuațiilor integrale, nici marii matematicieni **Dimitrie Pompeiu, Gheorghe Țițeica, Grigore C. Moisil, Simion Stoilov**, numele ultimului, dacă ar fi fost trecut în Ghid, trebuind să figureze între str. **Strunga Mielor** și str. **Strungului**... Cum, la fel au fost uitați marii savanți-inventatori, cu priorități recunoscute pe plan mondial, născuți chiar la Brașov: **Nicolae Teclu**, inventatorul „becului Teclu”, cu peste 80 de lucrări în domeniul fizicii și chimiei, **Alexandru Ciurcu**, născut în 1854 în comuna Șercaia, jud. Brașov, precursor al aerostatelor reactive, în 1886 experimentînd pe Sena prima ambarcațiune cu acțiune reactivă, **Tiberiu Irimie**, născut în 1875 în Purcărenii Brașovului, cu priorități în tehnica construcțiilor din beton armat, cel care a proiectat și condus construirea în România a numeroase poduri boltite, rutiere și de cale ferată, dar și Catedrala și Sala Unirii din Alba Iulia, catedrala în piatră din Cluj-Napoca, Arcul de Triumf din București, mausoleul de la Mărășești, uzinele de avioane I.A.R. din Brașov, **Valeriu L. Bologa**, născut în 1892, fondator al școlii de istorie a medicinei românești, membru al mai multor academii și instituții științifice din străinătate: dar, repetăm, nu o listă a omisiunilor intenționăm să facem aici, din cite știm, actuala Comisie județeană, însărcinată cu denumirile, avînd și ea o listă proprie. Să sperăm că acolo și-au făcut loc și alți brașoveni, între care **Gavril Munteanu**, publicist și autor de manuale, între primii directori (1853) ai primului gimnaziu românesc din Țara Birsei, unul dintre fondatorii învățămîntului mediu românesc la Brașov, **Pompiliu Nistor**, cunoscut luptător politic, autorul „Manifestului” din 11 aprilie și al „Proclamației de la Darnița” din 26 aprilie 1917, care exprima hotărîrea foștilor prizonieri români aflați în Rusia de a participa la lupta pentru a uni tot poporul și teritoriile din monarhia austro-ungară „cu una și nedespărțită România liberă și independentă”, **Alexandru I. Lapedatu**, istoric și om politic, ales în 1935 președinte al Academiei Române, **Candid C. Mușlea**, între cel mai neobosit cercetător al trecutului orașului Brașov etc. etc... și poate unul dintre bulevardele municipiului se va numi **Nicolae Titulescu**, știut fiind că marele diplomat și om politic, fără a fi brașovean și-a dorit prin testament să fie îngropat în orașul de la poalele Timpei.

Apreciînd contribuția înaltașilor la glorioasa operă de împlinire, prin vremi, a marelui destin al patriei române, în cuvîntarea rostită la 26 ianuarie 1989, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia: „În decursul anilor am avut mulți oameni de știință, multe personalități care au realizat lucruri minunate în diferite domenii de activitate (...) Trebuie să prețuim pe toți cei care au făcut cît de puțin, dar au făcut ceva, pentru existența națiunii noastre, pentru existența statului național unitar”. Este reflectată astfel profunda dragoste a secretarului general al partidului pentru trecutul țării, pentru istorie ca mijloc de educație patriotică și politică, afirmîndu-se cu putere, în emoționante evocări, tocmai imaginea generală a marilor înaltași reflectată în conștiința neamului, purtînd veac după veac, generație după generație, făclia luptelor neîncetate pentru dreptate socială, pentru progres, crez ce a direcționat drumul tuturor românilor în înfăptuirea unei societăți mai bune și mai drepte.

D.D. RUJAN

Din nou despre inspirația edililor

mari și mai mici — de la str. **Abrud** pînă la str. **Zarand**, în total peste 40 de străzi!

Și ce-i rău în asta, va spune cineva. Păi uite că, dacă rău tare nu o fi, bine nici a-țita... Concret, aproape o treime din străzile Brașovului poartă nume de copaci, flori, păsări, (str. **Mierlei**, str. **Curcanilor**, str. **Cucului**, str. **Cocorului** etc.), de localități sau meserii dintre cele mai neașteptate la Brașov (str. **Dulgherului**, str. **Colectiviștilor**, str. **Gospodarilor**, str. **Plugarilor**... etc.). Vrem, adică, să spunem că a da o identitate unei străzi nu este, nu trebuie să fie deloc o preocupare în-țimplătoare, ci în primul rînd un mijloc de a face educație patriotică, de a cinsti și astfel oameni, locuri și întîmplări cu adevărat rezonante în istoria neamului, în simțirea oamenilor, ca și în specificul zonei. Sînt în Brașov destule străzi care răspund acestor deziderate (**Mărășești, Oituz, Islaz, Plevnei, Mirăslău, Rovine, Războieni, Posada**) dar sînt altele, altfel localități frumoase, care nu se „leagă” defel cu Brașovul (**Cotul, Urziceni, Teiuș, Ungheni, Ineu, Hafeș, Deda, Mălăești, Ciceu, Pascani, Filiași, Simeria** etc. etc.). Ca fapt divers din toată zona Dobrogei (atît de bogată în tradiții, date și evenimente) a fost preferată doar localitatea **Măcin** (!), iar din Banat sau Oltenia, nici una...

git din start posibilitatea de a cinsti și astfel contribuția lor la sporirea tezaurului de spiritualitate românească.

În orașul lui **Coresi** a scris prima gramatică românească, în 1757, **Dimitrie Eustatievici**, cărturar de seamă în epocă, iar nepotul său dinspre mamă, **Zaharia Carcalechi**, editează în 1821 „Biblioteca românească”, cea dintîi revistă lunară în limba română, avînd abonați în toată Dacia. Tot aici frații **Ion și Nicolae Ciurcu**, editori de seamă în Transilvania secolului trecut, și-au adus o mare contribuție la răspîndirea scrisului românesc și popularizarea clasicii literaturii noastre, ca și a numeroase manuale școlare, activitate de bogată tradiție pentru urmași peste veac al **Diaconului**, în rîndul cărora se evidențiază și **Gheorghe Filip**, cunoscut tipograf și editor, creator al unui stil în arta tiparului, probaru lui de litere, din 1895, impunînd arta grafică românească pe plan european. Și tot între marii editori brașoveni să-l consemnăm și pe **Ion V. Socce**, născut în Săcele, care în 1856 înființează cunoscuta casă de editură și librărie ce i-au purtat mulți ani numele, fiind considerat întemeietorul librăriei moderne din România. Tot așa, în mare cinste pentru brașoveni ar fi fost ca una dintre străzi să fi purtat numele pedagogului și filolo-

lar din rîndul unei alte familii de cunoscuți intelectuali progresiști, nici măcar numele academicianului **Sextil Pușcariu**, marele filolog și istoric literar, nu a fost așezat, spre cinstire și aducere aminte, la intrarea unei străzi brașovene. Iar dacă **Sextil Pușcariu** a întemeiat școala filologică de la Cluj, **Ovid Densusianu**, născut la Făgăraș, în 1879, fiul cărturarului **Aron Densusianu**, este fondatorul școlii lingvistice de la București, și el uitat de edilii brașoveni.

N-avea cum fi uitat aici, desigur, **Ciprian Porumbescu**, autorul a peste 200 piese muzicale, majoritatea compuse și tipărite la Brașov. Ei bine, strada pe care el cobora zilnic spre gimnaziul românesc, unde era profesor de muzică, se numește azi **Retezat**, iar strada ce se vede de la geamul sălii unde au răsunit acordurile primei opere românești „**Crai nou**”, se cheamă str. **Băilor**... Numele său a fost însă dat unei străzi din cartierul nou de blocuri, „**Steagul Roșu**”, altfel un cartier frumos, dar atît de departe, nu doar la propriu, de locurile unde au răsunit pașii neuitatului autor al **Baladei**. Cum la fel de nepotrivit ni se pare faptul că numele **Poetului Național, Mihai Eminescu**, îl poartă (din păcate ca și prin alte orașe) o stradă oarecare, cu totul nesemnificativă, dar aleasă, probabil, pentru că acolo se afla și se află... Spitalul de boli nervoase!

Sigur, pe harta Brașovului sînt și multe străzi fericit denumite, cîstînd nume de domnitori patrioți, de oameni politici de seamă sau personalități marcante ale culturii și științei, semn că o investiție de efort, chibzuință și căutare, n-are cum să nu dea roade. Iar uneori roadele sînt de-a dreptul derutante. Așa, bunăoară, dintr-o străduță pitorească (Nisipului de Jos!) se desprinde o alta, botezată neașteptat, str. **Picard** (!). Cum alte amănunte nu sînt precizate, bănuim că e vorba de matematicianul francez **Emile Picard** (1856—1941), rămas în știința matematicii pentru unele contribuții în domeniul teoriei ecuațiilor diferențiale, numele său — singurul de pe malurile **Seinei** — ajungînd pe o stradă din Brașovul vechi (dar nimic rău în asta), datorită cine știe cărui capriciu local. Rău este că dintre toate marile personalități ale matematicii românești, cu recunoscut prestigiu în lume, nici una nu a fost onorată să poarte numele unei

Este de admirat hărnicia miilor de locuitori ai marelui metropole care ies zi de zi pe alei și străzi, prin parcuri și grădini, pentru îndepărtarea frunzelor căzute în toamnă, purtătoare de omizi, a mușegașului depus în părțile mai umede ale pomilor falnici, mătura-tul străzilor. Ici și colo, însă, mici trotuare, platforme din fața unor săli de cinema, intrări la minunatul metrou, la stadioane și alte locuri aglomerate păstrează încă vizibile urme ale unui timp revolut.

Sezonul turistic, într-un oraș ca al nostru, este permanent, iar în acest sezon vin din ce în ce mai mulți oaspeți. Turistii vin să vadă și să fotografieze (și au ce vedea și ce fotografieze) clădiri, statui, parcuri, dar diafragma aparatelor de luat vederi nu poate ocoli fauna celor care mișună în locurile cele mai frecventate, care cu imperceptibilitate îți oferă: ceaiuri de mentă și mușetel (de unde, o știu ei și cei de la plajă, deoarece nu am văzut niciodată oacheșele vînzătoare să-și ofere munca pentru semănatul și culesul plantelor medicinale).

De unde au (din abundență) țigări străine, aparatură, mătăsuri etc., cunoscut fiind faptul

că importul și distribuirea acestora constituie monopol al statului? ! Dar plăci de cupru și circuite imprimate vîndute de ani de zile în strada Academiei? Dar numai acestea? Penibilia reprezentanții ai comerțului ilicit pe stradă devin agasanti cînd întîlnesc turiști străini sau bieți oameni veniți cu treburi din provincie.

Umbre în plină lumină

Prefac mîrodenii, falsifică țigări, trișează, mint, fură, înșală.

Există piețe de flori în multe orașe ale lumii dar nu un monopol al unor bișnițari lipsiți de scrupule.

Niște „barosani” trec la intervale de timp regulate pentru culegerea „beneficiului” și, obosiți de o jumătate de zi dedicată înșelării statului și oamenilor naivi, se retrag unii către restaurantele centrale ale Capitalei.

alții cu autoturismele taxi, puse la dispoziție de statul înșelat, la casele noi oferite gratis tot de statul generos, în blocurile construite cu contribuția celor înșelați, pentru o viață parazită.

Foarte bine că de benzino-jagi se ocupă militia, presa, colective de oameni ai muncii etc.

De îndepărtarea acestei penguinii de pe fața minunatului nostru oraș, cine să se ocupe? Sigur, noi, cetățenii, avem un cuvînt de spus și în această privință. Atitudinea noastră poate constitui o contribuție eficientă în acțiunea de eradicare. Dar n-ar trebui ca organele de menținere a ordinii și legalității să manifeste și ele mai multă fermitate față de cazurile la care m-am referit? De ce nu se întreprind măsuri hotărîte în spiritul legilor? Socialismul nu este compatibil cu cerșetoria, cu bișnițarii. Principiile eticii și echității socialiste trebuie să se aplice tuturor. Un om al muncii dacă greșeste este, pe bună dreptate, sancționat. Dar ce facem cu fauna leneșilor și speculanților pentru a-i vindeca de starea de paraziți?

Ing. DAN ILIESCU
București

„A fi conducător nu înseamnă nicidecum o RĂVOARE, ci un RISC!” (sau: „Muncеști într-o instituție ce se adresează oamenilor, implicându-se în viața acestora de zi cu zi; este absolut necesar să cunoști psihologia lucrătorilor acestei instituții — înainte de a le da drumul către CELLALȚI!” (sau: „Cînd un nemernic a dat dispoziție ca Biblioteca din Alexandria să fie incendiată și distrusă, el nu s-a gîndit că va stopa istoria omenirii timp de mai multe secole; a ignora însă — astăzi! — un singur om, a te crede invariabil superior acestuia sau, mai rău, a-i afirma, lui, virtuți pe care nu le are, reprezintă nu doar ceva cu mult mai grav, ci însuși SFÎRȘITUL!” (sau, în sfîrșit: „Nu poți, ci pur și simplu sigur, riscul meu este acela de a îmbătrîni: dacă prin asta însă voi reuși să „întineresc” alți oameni, sau cupluri, sau ambianțe — îmbătrînirea mea se justifică...!”

...A împlinit 51 de ani. A absolvit în 1967 Facultatea de calcul și cibernetică — București. Este înalt, masiv, dar — în ciuda staturii — vorbește calm, rar, încet, ajungînd chiar la șoaptă către sfîrșitul unor replici ce nu știu cum dar, prin această șoaptă, devin parcă mai convingătoare. Înainte de a intra la facultate a fost meseriaș, a lucrat ca muncitor necalificat la I.M. Petruș, apoi s-a calificat ca muncitor în subteran. După absolvire, prin 1969—70 i s-a propus să ocupe un post de conducere. A preferat să fie învățător, timp de 8 ani: cred că de atunci a rămas cu un soi de tic, cînd îți vorbește își împreună degetele miinilor sub piept, de parcă ar mulțumi în același timp celui căruia i se adresează.

Se numește: **Gheorghe Balica**. Și este — de 15 ani — președintele U.J.C.M. — MEDIEDINȚI: una dintre primele patru unități ale județului; de circa 7 ani situată printre primele unități de acest gen din întreaga țară; în anul 1987 — „ORDINUL MUNCII Cl. a II-a”; așteptînd astăzi, pentru anul care a trecut, în care s-au realizat aici TOȚI indicatorii economici și financiari (adică producție, prestări, export etc.) — să mai adauge o dovadă a recunoștinței oficiale la salba succesorilor de pînă acum. (Numai în primele două luni ale anului în curs, ponderea prestărilor de servicii către populație — problemă aflată într-una din zonele de prim interes ale conducerii de partid și de stat — a fost de 55%; probabil unică pe țară!).

„Pentru a vă face o privire de ansamblu: uniunea noastră numără peste 3 600 de oameni (peste 60% sînt femei; media de vîrstă, pe totalul oamenilor muncii noastre: între 28—30 ani — un fond de „perspectivă”, cu alte cuvinte). Activitatea se desfășoară în cadrul a opt cooperative (însemnînd 270 unități), profilate pe, să zicem, patru secțiuni mai importante: A.) — **Construcții** (de pildă clădirea sediului în care vă aflați; sau construcții de apartamente — în susținerea efortului dat de Consiliul popular — anul trecut executînd, de exemplu, 20 apartamente, din care unele au fost repartizate chiar oamenilor noștri; sau construirea Bazinului Olimpic de înot, în buna sa parte); B.) — **Servicii către populație** (adică Tv., foto, coafură, frizerie, tapiserie, rețușare mobilă etc., colaborînd, aici, la producția pentru export a întreprinderii de vagoane Drobeta T. Severin); C.) — **Cooperativa „MOBILA”** (nu este cazul să intru în amănunte, rețineți doar că aici facem și export, că avem, tot aici, o secție pen-

tru handicapați care locuiesc în incintă; și că mai facem și altele, după cum veți vedea...); D.) — **Cooperativa „PROGRESUL”** (realizînd confecții, tricotațe, încălțăminte etc. — a căror valoare nu mai este nevoie, cred, să o subliniez). Mai ființează, apoi — în fiecare oraș al județului — cîte o cooperativă mixtă. Repet: toate astea, pentru a vă face o privire de ansamblu — vom merge apoi împreună la cîteva dintre aceste „puncte” de lucru, pînă atunci însă să vă atrag atenția asupra unui anumit aspect. Ca orice capitală de județ — ca să mă exprim astfel! — și Drobeta T. Severin „dă tonul” pentru întreaga zonă; ori, acest mare oraș, a fost și este unul cu o tradiție de buni meseriași (lucru explicabil că este așezat la o mare confluență de drumuri, de „hotare”: Banat — Oltenia, România — Iugoslavia, ca să nu mai vorbim de importanța portului dunărean!). Eu însumi mă consider un meseriaș, mai înainte de a fi conducător de mare întreprindere județeană... nu știu dacă mă înțelegeți!”

„Încerc...!”
„Eu nu fac, conducerea uniunii noastre nu face o activitate de birou!... Pentru a conduce — este firesc! — trebuie să stăpînești, pregăti-

psihologie, fără cultură — nu se poate!... Și repet: asta indiferent dacă ne referim la un fier de călcat, sau la milioane și milioane de lei provenite din export, pentru că, vedeți, chiar și acolo, în Franța de pildă, unde exportăm niște piese de mobilier funcțional — tot de individ, de psihologia, de modul de a gîndi al acestuia te lovești...! Dar ce-ar fi să... ieșim puțin?!”

Și ieșim:
...Drobeta — T. Severin, **CASA DE MODĂ, Expoziție cu vinzare**: absolut toate produsele (încălțăminte de damă, bărbăți), confecții (idem), sînt UNICAT! Înțelegîndu-se, prin asta, într-adevăr: un singur obiect (sau pereche). O vinzoleală de nedescris, magazinul de desfacere-prezentare fiind chiar la parterul noii și splendidei clădiri a cooperativei (observație Gheorghe Balica: „Uniunea noastră a preluat fosta Casă de Modă pentru a ne autofinanța, pe de o parte, pe de alta pentru a crește nivelul estetic al produselor — în acest din urmă sens, aici organizăm în fiecare sîmbătă întîlniri cu populația. Am înființat în majoritatea cooperativei noastre din zona județului „Centre de creație”... Vedeți ce îmbulzeală e aici? Și mai vedeți că nu se ceartă nimeni...?! Ne-am străduit să obișnuim

este și al nostru — al uniunii cooperative din care fac parte. Ce să vă mai spun?!... Că acoperișul acestei hale în construcție pe care o vedeți este făcut din plăci din fibră de sticlă — am eliminat astfel complet problema iluminatului pe parcursul zilei, ceea ce înseamnă economii substanțiale — și că mă mindresc cu faptul că, personal, n-am primit trofeul anual „Salaul din lemn” (care se acordă, ca un fel de „Oscar”, pescarului amator ce a realizat cele mai puține puncte, după un drastic baraj — deci cel care n-a prins mai nimic! — N.A.), că există meserii ce dispar — de pildă coșeritul, sau confecția de frîngii — făcînd, spectaculos, loc celor în plină extindere: întreținerea bunurilor de larg consum către populație, mărfuri cu un „design” ridicat etc. Rețin încă odată că v-a plăcut mult orașul nostru, bucuria e și a mea — mai poftiți pe la noi!”

Din nou, Drobeta — T. Severin, cooperativa „MOBILA” (președinte Ion Mițu): o unitate ce — în afara produselor de mobilă și a covoarelor realizate din M.R.R. — ascunde sub titulatura sa neutră niște realizări care fac obiect de mindrie pentru întreaga uniune județeană. Iată numai cîteva dintre acestea:

— „Lampa fluorescentă cu aprindere electronică” (folo-

cazele de care v-am pomenit!”...)

...Din nou în biroul președintelui Gheorghe Balica — care m-a însoțit peste tot — ascultîndu-i vocea aceea joasă, caldă, întreruptă la intervale de replicile metalice, aspre ce se aud prin interfon (s-a instalat o rețea de astfel de interfoane, cel de aici este deschis în permanență astfel încît Balica este, practic, prezent în toate punctele de lucru — „Am eliminat anticamera!”). Interfoanele astea sînt realizate tot pe plan local — comenzi pentru livrare „în afară”: peste o jumătate de milion lei!

„**LUPTA CU PERSPECTIVA**” — așa caracteriza munca pe care o depunem noi aici... (sau:)... „Este necesar un anumit echilibru ce trebuie păstrat la comandă, față de necesara presiune a celor din prima linie, a celor aflați direct în zona producției și inițiativei. Este ca pe front, acțiunea trebuie, repet, dublată de un echilibru, altfel poți avea surprize... În anumite momente, este mai ușor să îți un car pe pantă, decît să îl împingi pe pantă, niciodată energică, de nici un fel, nu trebuie risipită!” (sau:)... „Nu orice deficiență implică un efort material... Uneori, o simplă inițiativă te scoate din impas. Nouă nu ne este rușine să folosim, pentru anumite transporturi, căruțele cu cai — calul nu consumă benzină!, păstrînd mijloacele auto pentru cursele lungi, în și afara județului.” (sau:)... „Acordăm o mare importanță activității de service? ! Nimic mai firesc: dacă la Pitești o mașină se fabrică în cîteva minute, repararea unei mașini poate dura cîteva zile...!”

Mai îmi spune că în prezent uniunea acordă o importanță deosebită „serviciilor complementare” — este o inițiativă deocamdată unicat pe țară și a stîrni interesul firesc în Capitală, la UCECOM. Pentru a exemplifica: acolo unde este o secție FOTO, s-au alăturat și raioane de frizerie, coafură; în secțiile de spălat haine, s-au introdus și unele de reparat îmbrăcămintea, de schimbat gulere, manșete, căptușeli, etc.; la „ceasuri” s-au introdus în vinzare și niște nostime curele de ceas, confecționate din resturi de piele de la încălțăminte, dar cu gust și fantezie. Lucruri mărunte? !...

Și mă bate un gînd, înainte de a mă despărți de acest om.

Am aflat, printre altele, că are, xerosat, un manual de grafologie („poate nu obligatoriu, dar este bine să cunoști puțin un om înainte de angajare, prin însăși scrisul său din cererea de angajare!”). Am mai aflat că, în anii de studiu și imediat după — acum nu prea mai are timp, deși citește mult — a realizat peste 2 500 fișe de lectură; multe dintre acestea au fost sintetizate într-un fel de eseuri de dimensiuni reduse (catastrofe produse în istorie de indolență sau religie; despre Frumos, ca necesitate; despre Artă, etc — texte, cum spune dînsul, „de uz strict personal”). Am văzut și eu cîteva, a trebuit să insist să mi le arate, am rămas surprins de puterea de concentrare pe care o conțin, de farmecul lecturii; am încercat să-l conving că ar trebui publicate, nu știu dacă am reușit să o fac. **Dar iată și gîndul:** ce-ar fi dacă inginerul Gheorghe Balica s-ar apuca într-o zi să facă o astfel de lucrare de sinteză bazată pe fișele lui „zilnice” de astăzi — pe aceste fișe vii pe care le realizează din permanentul contact cu oamenii și cu problemele lor? ! Să mă îndoiesc că ar ieși o lucrare captivantă? !

HORIA PATRAȘCU ■

„Lupta cu perspectiva”

rea profesional-politică este categoric-obligatorie; săptămînal, uneori chiar și zilnic în perioade de vîrf, conducerea UJCM este prezentă în fiecare dintre cooperative în parte. Prezența noastră în punctele-cheie nici nu se poate discuta, și, uite, vă spun ceva: ...cea mai mare pagubă pentru o unitate este să nu cunoști, și să fii conducător — și departe de mine gîndul că noi am atins perfecțiunea!... Dar a fi conducător, fără a înțelege oamenii — psihologia acestora — este nu numai o enormitate, dar și un pericol!”

„Puteți fi mai explicit? ! Nu de alta, dar am impresia că, în cadrul cooperativei medietene, sociologia este departe de a fi o preocupare periferică...!”

„Este exact. Vedeți, la noi e ca la fotbal: toți se pricep, dar puțini înțeleg efortul!... Lucrăm cu oameni, și pentru oameni — nu spun, cu asta, o noutate! — dar oamenii ăștia însumă o multitudine de caracter, reacții, stări...! Le vîndem un pantof, sau o cămașă, sau un covor, sau le reparăm aragazul, televizorul — toate astea nu se pot face prin corespondență, ei, acești oameni, te judecă, oricum a-i lua-o, nu prin funcția sau retribuția pe care le ai, ci prin calitatea pantofului sau reparației oferite!... Vă voi da un exemplu: nu fac un secret din faptul că atenția noastră se apleacă asupra serviciilor așazis mărunte (reparații interioare, frigider, televizor, tîmplărie mică etc.): am inițiat formarea unor meseriași policalificați, adică omul care se duce într-o casă poate repara nu numai o masă sau un aragaz — dar și un fier de călcat, un robinet ce curge, sau o ușă ce nu se închide etanș; și, vă pot comunica, această inițiativă este pe cale de a fi extinsă și la alte uniuni județene!... Ori, acest lucru nu înseamnă nimic altceva decît a răspunde „psihologic” nevoii celui care te solicită... (și a spus-o în șoaptă — reflexul omului care a predat la catedră, înțeleg acum — a spus-o rar; apoi, și mai rar, mai insinuant parcă:)...Fără

vinzătorii noștri că nu sînt doar vinzători, pentru un probabil cumpărător — sînt în primul rînd gazde! Mi s-a reproșat, uneori, că — bine, dar ce fac cînd mă trezesc nu cu unul, ci cu 10 cumpărători?!, le-am spus să facă astfel încît să-i rețină pe cei mai mulți dintre ei, cu o vorbă bună, cu o întrebare propice, adică dumneavoastră cam ce doriți să luați — și nu, scurt, rezept: ce doriți? ! — poate vă place asta, sau asta... pentru dv. cred că vi s-ar potrivi asta! — pentru a-l transforma dintr-un simplu trecător, într-un virtual cumpărător!... Tot psihologie, nu-i așa? ! Da, dar astfel cîștigă și clientul și cîștigă și vinzătorul — sau meseriașul, electricianul, sudorul etc. — mai mult la retribuție!”

Orșova — Cooperativa meșteșugărească — „CERNA-ORȘOVA” (președinte: ing. Constantin Brăgaru): vizităm complexul „DECEBAL” și, printre altele: „Avem aici confecții textile, tricotațe, încălțăminte, prestări servicii — mai exact circa 2 milioane lei lunar! Trăim într-un fel de „fierbere”, într-o permanență nevoie de a fi prezenți, lumea s-a schimbat: tendințele spre calitățile „lux” și „extra” cresc permanent. Și, nu ca să mă laud, „orșovenii” sînt niște oameni mai aparte... trăim într-un oraș nou, chiar și eu simt acea mindrie de a fi „orșovean” — de fapt soția mea e de aici, medic pediatru, eu am lucrat în Craiova, la „OLTCIT”... Orșovenii se implică parcă mai mult în muncă — deși nu orbește!, trebuie conștientizați, la noi relația producător-beneficiar, sau vinzător-cumpărător este nu știu cum să zic... parcă mai civilizată decît...!? Și ce dacă „dînsul” e de la FLACĂRA? ! Cu atît mai bine, notați atunci că orașul ăsta cu care ne mindrim, ne merită; că avem întreg sprijinul din partea conducerii consiliului popular, respectiv a tovarășului președinte Constantin Niculescu — că, dacă, după cum spuneți și dumneavoastră frumusețea și oamenii orașului v-au plăcut atît de mult, o parte din efortul pe care-l facem pentru ca vizitatorii să nu ne uite,

sînd tuburi cu neon uzate, care altfel se aruncă!). Cîteva simple piese electronice au înlocuit starterul, droserul sau condensatorul, toate deficitare în comerț — ca să nu mai vorbim de eliminarea folosirii wolframului la filamente, un material scump, din import; „O întreprindere de nivel republican ar putea prelua această informare!”

— „Sistemele de alarmă” pornind de la simplul avertizor montat pe mapa diplomat, și pînă la cel mai sofisticat, cu rază infraroșie și filmare instantanee a infractorului, pentru marile magazine sau bănci) — numai pentru acest an, la acest capitol s-au primit comenzi de 1,5 milioane, încă 500 000 lei prevenind din service-urile necesare acestor sisteme (s-au și montat la Sibiu, Vîlcea, București, Giurgiu).

— „Un dispozitiv de găurit lemn cu burghie multiple”, realizat de asemenea din M.R.R. și care a crescut productivitatea muncii la anumite piese de mobilier la peste 20 ori.

Și îmi mai relatează Ion Mițu: „Pînă nu de mult, plăteam circa 100 000 lei lunar pentru aburul cald necesar uscătoarelor, o sumă imensă și în plus fiind nesatisfăcuți de temperatura acestuia, adus pe conducte, de departe — mai ales iarna. Ne-am făcut o instalație proprie din două vechi cazane aruncate prin găurile din Tg. Jiu și Filiași pe care le-am tăiat, ajustat, potrivit, probat, le-am adaptat niște coșuri; folosim acum drept combustibil resturile rămase de la secția de celuloză — adică acele rămășițe ce se aruncau înainte, în afara municipiului, cam trei „RABE” zilnic... Acum le aducem în incintă și iată cum producerea aburului, la ora actuală, nu trece de costul a 40 000 lei lunar, ca să nu mai vorbim de calitatea lui. Ba chiar, adaug, preluînd și două turbogeneratoare de la două locomotive scoase de mult din uz — de la două „PACIFIC”-uri — în momentele de vîrf, producem noi curent, prin adaptarea lor la

Un parc ne cere să-l apărăm de cei ce-l au în îngrijire

Fără multă vorbă, a așezat pe birou un pachet voluminos: 42 de pagini dactilografiate, citeva zeci de fotografii, un jurnal în care sint meticolos notati ani, anotimpuri, zile, cu întâmplările lor. Părea a se îndoi: vom avea, oare, răbdare să citim atât?

Nu numai că am citit, dar am recitat de citeva ori totul, impresionat de vasta documentare, de uimitoarea dăruire, de fantastica tenacitate a acestei femei, puținică la trup, dar mare la suflet.

Ligia Olteanu din București, economista de profesie, astăzi pensionară, ne prezintă inventarul exhaustiv al unui rău strecurat pe nesimțite, care alterează ceva ce știam că am înfăptuit sănătos și durabil în efortul spre mai bine. Nu-ți vine aproape a crede că într-un parc, adică printre flori și copaci aerisiți, spălați de ploaie și zăpezi, scăldați în lumina soarelui, a putut pătrunde atita uriciune. Căci, despre un parc este vorba, un parc expus suferinței. Vom încerca mai departe un rezumat a celor scrise de Ligia Olteanu, cu regretul că cele 42 de file, asternute cu talent și cu multă știință, nu pot fi reproduse integral.

Parcul Drumul Taberei este singurul parc mare din cartierul cu același nume, un mic Cismigiu după arhitectura lui paisagistică și un generos plămîn verde al unei comunități urbane de peste 250.000 locuitori. În urmă cu 15 ani, cînd l-au asternut pe planșetă proiectanții, creatorii săi, n-au omis nimic din ceea ce li trebuia unui parc pentru a fi decorativ, sanogen, educativ, funcțional. Primii zece ani parcul a însemnat o permanentă bucurie pentru toți cei care-l vizitau. Pe fondul verde al gazonului, Gheorghita Dragomir cu briga-da ei de mini harnice tesa-se cu sîrg și oțetere coavere florale de adevărată artă, din cele mai felurite specii vegetale. Nici una din speciile lemnoase, posibile în microclimatul bucureștean nu lipsea atunci. Atunci, da, pentru că acum, Gheorghita Dragomir și brigada sa, cu florile lor, au intrat în trecut. Ca și cum n-ar fi fost! În prezent, parcul Drumul Taberei este un fel de pîrloagă dominată de foc și de gunoi, de smircurile fetide ale hidranților defecti și uitați astfel ani în sir, o pată aproape selectară, pe care, încet dar sigur, se reconstituie necrutător maldanul periferiilor de altădată. De la un capăt la altul, gazonul și brazele florilor aduc a „bătătură” erodată, în care copacii și arbuștii ornamentali — supraviețuitori ai urgenței — încearcă să-și mai ducă zilele. Efortul elevilor Școlii generale nr. 169 din apropiere, oare, însoțiti de profesorii lor au săpat, nu o dată, în parcul din Drumul Taberei, semănînd iarbă, s-a dovedit zadarnic.

Cum s-a ajuns la o astfel de stare de lucruri?

Se pare că trista istorie a masacrului vegetal în masă, a început în urmă cu aproximativ cinci ani, cînd a apărut „ghena”, fantastică creație a Administrației Domeniului Public al sectorului 6, unică în istoria parcurilor. Un adevărat depozit, un crematoriu de gunoi a fost amplasat și amenajat pe una dintre cele mai circumlate alei ale parcului, în imediata apropiere a ansamblului de locuințe, sfidînd elementarele reguli de igienă publică. Desigur, n-a apărut dintr-o dată. A fost mai întîi o mișcare, ascunsă sub copaci, lingă terenurile de sport — gunoi strîns de cei ce se ocupau de igienizarea parcului. Numai că, deodată, cuiva de la A.D.P. i-a venit ideea să-i construiască o „căsuță”, instituționalizînd-o, astfel, în ghenă — neocoperită — menită să depoziteze și gunoii provenit din măturarea străzilor din jur, pînă la mari distanțe. În numele gunoiiului s-a tăiat fără nici o ezitare vegetația și s-a turnat o platformă de beton, împrejmuită de panouri metalice vopsite în verde, spre a se „încadra” în peisaj, pesemne. A început și sarabanda cărucioarelor încărcate cu gunoi stradal, făcîndu-și loc cu nepăsare printre pietonii Aleii teilor, ori, de-a dreptul peste gazon, pînă la ghenă. La început, masina întreprinderii ce se ocupă de salubritate se abătea destul de regulat de la depozitul din parc, chit că o făcea cu pretul vieții firului de iarbă, sau a crengilor care umbreau alea. Mai apoi, l-a uitat aproape definitiv, dînd naștere, astfel, la o prosperă dezvoltare a faunei de ghenă. Cînd, plia pînă la refuz, depozitul cu pricina a refuzat să mai primească și cel mai neînsemnat bilet de tramvai, gunoiiul a început să se împrăstie pe alei, în continuarea ghenei. Atunci, s-a recurs la necrutătorul incendiu. Gunoiiul, mereu împrăștiat, n-a ars niciodată pe de-a întregul. Doar teii, sub tortura repetată a focului, s-au înnegrit, s-au urîțit și... au fost tăiați. Unul cite unul, sapte teii au dispărut de pe alei, desi dădeau mlădite noi, spre a convinge că sint vii. Cit trăiește un tei, ce avantaj aduce, cit costă înlocuirea sa, ca și alte date pot fi oricînd furnizate de economista Ligia Olteanu: o sumedenie de zile le-a dedicat studiului în Biblioteca Academiei R.S.R., nu doar pentru a aduce argumente convingătoare pledoariei sale pentru viața parcului, ci și pentru că are convingerea că astăzi, analfabet este cel ce nu învață mereu.

În afara tristei odisei a teilor de pe alei, ar mai fi de amintit și istoria pinilor, ce au căzut fulgerați... dintr-un foc.

În locul oxigenului, din ce în ce mai rarefiat, locuitorii din preajma parcului au început să respire mirosul înne-

căcios al fumului ce se ridica permanent prin arderea gunoiiului, grăbind închiderea ferestrelor.

Curătenia — ca și liniștea — impune, afirmă Ligia Olteanu. În parcul ce începea să capete un aspect din ce în ce mai neglijent, nimeni nu s-a mai jnat să croiască „alei de picior” pe gazon, să îngheteze pe cea mai mică pantă derdelusuri pentru săniutele iernii și patinele cu roțile ale verii, să exerseze arta hieroglifelor scrijelite pe băncile din ce în ce mai schioape.

„Toate instituțiile cărora m-am adresat pentru salvarea parcului au trimis sesizările mele conducerii A.D.P., de unde, de fapt, începusem acest drum anevoios. Si este normal! Cine altcineva poate să cunoască mai bine și să răspundă mai în temă problemelor atît de variate ale unei întreprinderi, decît conducerea? Am primit și două răspunsuri din partea conducerii de la vremea aceea, răspunsuri „stereotipe, care n-au ajutat la nimic, în timp ce spolierea parcului a continuat”, declară Ligia Olteanu.

Dacă drumul meu nu duce niciodată în zona Drumul Taberei, mi l-am făcut special. Însoțită de colega Elena Ghera și fidela memorie a peliculei aparatului de fotografiat. Să povestim ce-am văzut într-o dimineață de martie în parcul Drumul Taberei? Ar însemna să ne repetăm. E greu de imaginat urmarea folosirii focului ca instrument de muncă în activitatea lucrătorilor de la spații verzi din sectorul 6. Pentru motive care scapă înțelegerii comune, gunoiiul nu se mai arde acum doar în zona ghenei, ci în tot parcul — un fel de crematoriu itinerant mai mici, instalate direct pe peluze. Si nu se ard doar frunze, cum am fi îndreptățiți să credem la vremea primăverii, ci și galosii, deveniți nefolositori după iarnă.

Singură în marea frumuseții ei rămasă intactă, flinta arteziană din mijlocul lacului — o splendoare a gândirii arhitectonice — îi mai oferă argumente certe că odată, în parcul Drumul Taberei s-au depus mult efort de gîndire și multă muncă, astăzi călcate în picioare.

E drept că acum, nici „beneficiarii” nu se lasă mai prejos, mai ales de cînd s-a observat că panourile invocînd legile de ocrotire a naturii fac parte doar din dotările parcului și n-au nici o semnificație, de vreme ce nu-i oprește nimeni să facă ce vor. La ora 10 dimineata, în parcul Drumul Taberei n-ai să prea vezi, cum ar fi normal, copii însoțiti de bunici, ci tineri însoțiti de sticle. Pe alții, într-un grup mai numeros, jucînd un suspect joc de zaruri, mărturisim cînstî că n-am avut curajul să-i fotografiez. Privirile bănuitoare asupra noastră și fioroase asupra aparatului ne-au dat clar a înțelege că „veselii” jucători ai

zarurilor nu s-ar fi sfiit să bruscneze o femeie. La așa parc, așa faună!

Lista celor ce sfidează elementarele reguli de ocrotire a naturii ca și pe cele de conviețuire socială ar fi lungă și, destul de dificilă, ca și faptul că, prin înființarea ghenei, s-a format de-a lungul anilor un mod greșit de a gîndi și în rîndul unor „cetățeni”: dacă e vorba de ghenă, putem arunca acolo gunoi. Ni se promite că va fi desființată și notăm aceste vorbe, ca și informațiile privind trandafirii și puleții ce se vor planta, ca pe o promisiune a Administrației Domeniului Public — sector 6, a noii său director, Virgiliu Dincă, adresată miilor de cetățeni ai cartierului, deși, evident, este puțin în raport cu ceea ce trebuie făcut. Pentru că, se impun aici măsuri urgente și radicale!

O singură bucurie am avut, repede întunecată și ea. În chiar imediata apropiere a oribilei gheni, pămîntul era proaspăt săpat; chiar și locurile carbonizate fuseseră răsturnate cu sapa. Mai sint asadar, oameni care speră în colțul de iarbă! Numai că, o mașină trecuse deja pe acolo, în drum spre ghenă, călcînd cu nepăsare brazele proaspete. Tot pentru gunoi!

Cine le dă acest drept? Într-oare Ligia Olteanu. Apoi, orice drept pe lume implică și niste obligații. Pămîntul nu poate fi decît cultivat sau construit, în nici un caz bătătorit sau mocirît. Indiferent de calitatea pe care o dă legea față de pămînt, avem obligația morală de a-l respecta, de a-l feri de batjocura păsărilor, a ignorării, a poluării de orice fel.

Cum era și firesc, am pus întrebările de rigoare conducerii Administrației Domeniului Public din sectorul 6. Directorul acesteia, Virgiliu Dincă, invocînd un program extrem de încărcat, nu ne îngăduie decît o scurtă discuție telefonică. Ce se întîmplă cu parcul din Drumul Taberei? Chiar astăzi (29 martie a.c. — n.n.) se trece împreună cu I.C.A.B.-ul la înlocuirea rețelei de apă, corodată cu anii. Se vor elimina, astfel, bălțile. Cit despre ghenă de gunoi, responsabilul amintitei Administrații ne informează că și în alte parcuri există un loc

în care se depozitează gunoiiul de parc: frunze uscate, crengi etc. Aici, însă, nu este vorba numai de astfel de resturi dar acest lucru este recunoscut cu destulă dificultate, ca și faptul că, prin înființarea ghenei, s-a format de-a lungul anilor un mod greșit de a gîndi și în rîndul unor „cetățeni”: dacă e vorba de ghenă, putem arunca acolo gunoi. Ni se promite că va fi desființată și notăm aceste vorbe, ca și informațiile privind trandafirii și puleții ce se vor planta, ca pe o promisiune a Administrației Domeniului Public — sector 6, a noii său director, Virgiliu Dincă, adresată miilor de cetățeni ai cartierului, deși, evident, este puțin în raport cu ceea ce trebuie făcut. Pentru că, se impun aici măsuri urgente și radicale!

Concluzia nu poate fi decît una: parcul Drumul Taberei are dreptul la viață! Cel ce l-au răpit acest drept se fac de două ori vinovați: ignorînd legile statului nostru au distrus cu bună știință o investiție făcută pentru bucuria și sănătatea noastră, aducînd mizeria și poluarea acolo unde, o înțeleaptă gîndire ne hărăzise o puternic plămîn verde al capitalei. Din apărători ai unui bun național, încredințați lor spre păstrare și înflorire, s-au transformat în cei aprigi spoliatori ai său.

Cei vinovați să plătească pentru nesocotinta lor, iar parcul Drumul Taberei să înceteze de a mai fi un parc expus suferinței. Astfel, noi toți, vom avea din nou dreptul la oaza de sănătate și frumusețe care a fost — și trebuie să redevină — parcul din Drumul Taberei!

LIANA MOLNAR

Împrejurarea că dr. Aurel Păsculescu de la dispensarul Întreprinderii „Oltcit”, era ocupat, a prilejuit doctoriței Teodora Enescu, medic șef laborator medicina muncii, inspector de stat la Centrul Sanitar Antiepidemic Județul Dolj, care ne-a fost ghid în încercările noastre de a cunoaște cum se asigură asistența medicală uzinală craioveană, să ne arate cabinetele de stomatologie și de radiologie cărora, prin recenta dotare cu aparatură modernă, parcă li s-a translat cite ceva din însăși modernitatea și competitivitatea cochetului obiectiv al industriei automobiliste din Bănie. „Se pare că azi este o zi aglomerată”, i-am ieșit în întîmpinare dr. A. Păsculescu. „Aș zice obișnuită”, ne răspunde tînărul medic puțin surprins de prezența doctoriței Enescu ale cărei controale poartă întotdeauna pecetea exigenței. „Ceea ce v-a făcut să așteptați, continuă gazda, au fost două situații de urgență — o hipocalcemie și o tăietură reparat cu citeva copii — care se integrează firesc în activitatea noastră cotidiană”. Abia părăsim cabinetul, că inginerul

Petrică Nițu, șef de secție, ne confirmă cele spuse, de parcă ar fi fost de față: „eu am venit, deocamdată la doctor doar pentru controlul general periodic. Numai ideea că la nevoie medicul este foarte aproape de tine îți crează o permanentă stare de siguranță, o robustețe psihică cu efecte în prevenirea unor îmbolnăviri”. Tot în „e-

daugă: „rezolvăm zilnic urgențele la pasagerii în tranzit. Unii ne-au asemuit cu un service care trebuie să tot repare. De fapt nu sint departe de adevăr cei care mai mult în glumă au numit dispensarele noastre de întreprindere, ale C.F.R.-ului, „medico-service”.

La Electroputere, în consens cu realizările materiale, există

dicat în plan social, inclusiv pe linie de sănătate. Aflăm că „în locurile în care zgomotul este de neevitat s-a acționat concomitent pentru atenuarea efectelor și înlăturarea cauzelor unor asemenea noxe”. Așa, de pildă, la construcții metalice zgomotul a fost atenuat prin măsuri de insonorizare, iar cloacele pneumatice înlocuite cu

net, unde dr. Camen Dragos, asistent universitar, minuieste un aparat ce transmite imagini pe un monitor. Ne informează că unitatea a fost dotată cu „acest ultim tip de ecograf care înlătură orice umbră de îndoială în stabilirea diagnosticului”. Privim apoi, ultimele noutăți în dotare: o combină oftalmologică ultramodernă căreia îi lipsește doar laserul și un nou electrocardiograf. „Avem, conchide dr. Camen Dragos, preocupări și pe linia informaticii. Cu ajutorul calculatorului de tip M. 18 cu terminal se rulează un program de analiză a incapacității temporare de muncă”. Am încheiat periplul nostru craiovean cu încredințarea că pentru medicul din dispensarele uzinale exigența și responsabilitatea în creșterea calității actului medical sint îndatoriri ce operează în mod firesc la cotele cele mai înalte. Numeroasele dotări „la vîr” nu fac decît să stimuleze, să sporească responsabilitatea muncii lor.

MARIAN TEODORESCU

Nu doar oamenii merg la dispensar, ci și dispensarele vin spre oameni

xercițiul funcțiunii” am găsit-o și pe dr. Rodica Lalescu, de la dispensarul C.F.R. — din incinta gării. Aceeasi preocupare pentru profilaxie și acordarea de prim ajutor. Doctorița ne convinge de importanța asigurării constante a stării de sănătate și a capacității depline în a-și îndeplini atribuțiile, a impiegatilor de mișcare și operatorilor r.c., „adevărata capete limpezi în realizarea siguranței circulației feroviare”. Și a-

o sumă de dovezi că sint asigurate toate condițiile pentru apărarea sănătății personalului muncitor. Iată, funcționează 6 dispensare de întreprindere și o policlinică industrială, unitate medicală complexă de ale cărei servicii beneficiază și oamenii muncii de la Oltcit, I.U.G., I.T.M.A. și B.J.A.T.M. Ing. Toma Smarandă, președintele C.O.M. ne înfățișează din preocupările conducerii unității, ale organizației de partid și de sin-

mijloace mecanice. Dar ceea ce atrage în mod deosebit atenția este conlucrarea cu catedra de specialitate de la Facultatea de Medicină în probleme de sănătate. „În cadrul programelor de cercetare, intervine dr. Teodora Enescu, sint studiate condițiile de lucru și influența lor asupra stării de sănătate și a capacității de muncă ale personalului, acționîndu-se deopotrivă profilactic și curativ”. La policlinică intrăm într-un cabi-

Comentariul săptămânii

Perfecționări primejdioase

Continuând să apucăm cei citiva pași în direcția luării de măsuri concrete de dezarmare, ca și negocierile de tot felul care au ca tel final dezarmarea, nu putem să nu constatăm că, în esență, cursa înarmărilor n-a încetat, că vechile reflexe, deprinderi și tendințe fie de neîncredere, fie de dobândire a supremației, dirijează încă faptele cele mai de seamă pe plan militar. Firește, asemenea manifestări pot pune în pericol ceea ce s-a făcut bun până în prezent și pot compromite perspectivele luării unor noi hotărâri și măsuri. În articolul de față avem în vedere acțiunile și planurile privind modernizarea armamentului nuclear.

Parte esențială a curselor calitative a înarmărilor, modernizarea nucleară vizează în primul rând armamentul nuclear strategic, rachetele nucleare intercontinentale. Această modernizare este privită în cercurile N.A.T.O. ca un proces independent de negocierile în vederea reducerii cu 50 la sută a arsenalelor nucleare strategice ale S.U.A. și U.R.S.S., avansându-se ideea că limitarea tipurilor viitoare de rachete poate fi luată în considerare numai dacă se include în tratatul preconizat un articol care să elimine modernizarea. Însă negocierile de până acum s-au purtat numai asupra mijloacelor existente, fără să se ia în discuție și cele care vor fi produse de acum înainte. Rezultatul? O continuă perfecționare a armamentelor respective. În S.U.A., de exemplu, între 1980 și 1989 numărul bombardierelor strategice, al lansatoarelor de rachete balistice intercontinentale și al submarinelor lansatoare de rachete balistice a rămas relativ constant, însă potențialul lor de distrugere nucleară este în prezent cu peste 50 la sută mai mare decât acum 10 ani. A crescut constant și gradul de precizie, măsurat prin „eroarea probabilă circulară” (E.P.C.), care indică raza cercului în care cad jumătate din rachetele trimise asupra țintei respective. Dacă la începutul anilor '70 cele mai perfecționate rachete americane aveau o E.P.C. de 500 de metri, un deceniu mai târziu

era de 200 de metri iar astăzi este aproape zero. În cazul cînd lucrurile vor merge așa, în ambele părți, după efectuarea proiectatei reduceri cu 50 la sută a armamentelor nucleare strategice — în ipoteza că tratatul negociat de mai multă vreme va fi semnat și pus în practică — puterea de distrugere a armelor strategice rămase (cite 1200 de lansatori și 6000 de focoașe pentru fiecare din cele două superputeri) nu va fi cu nimic mai redusă decât forța rachetelor intercontinentale existente în prezent.

Același lucru se poate spune și despre rachetele cu rază scurtă de acțiune (pînă în 500 de kilometri) din Europa, neafectate de tratatul sovieto-american cu privire la eliminarea rachetelor intermediare. Modernizarea acestor rachete, preconizată în cercurile N.A.T.O., ar urma să se realizeze, pe de o parte, prin sporirea razei lor de acțiune de la 120 de kilometri la 450 de kilometri (fapt care le-ar apropia de pragul de jos al rachetelor intermediare, supuse distrugerii) și, pe de altă parte, prin înlocuirea focoașelor nucleare „învechite” cu altele, mult mai distrugătoare, poate chiar cu focoașele cu care erau prevăzute rachetele „Pershing-2” și de croazieră (acordul I.N.F. prevede distrugerea numai a corpului rachetelor și a sistemelor de lansare, nu și a focoașelor). Pe această cale, s-ar reveni, în bună măsură, la situația de dinaintea semnării tratatului sovieto-american cu privire la eurorachete. Pericolul crește și mai mult prin faptul că operațiunea „modernizare” vizează nu doar rachetele N.A.T.O. (în principal, rachete americane de tip „Lance”), ci și sistemele nucleare aparținînd Marii Britanii și Franței.

Desigur că „strategia competitivă”, al cărei pilon este modernizarea armamentelor nucleare, mutarea, adică, a cursei înarmărilor din sfera cantității în cea a calității, are multe aspecte, care pot fi analizate: implicațiile financiare, sporirea insecurității, prin creșterea probabilității de declanșare a unui atac datorită erorilor, defectiunilor, „paraziților”, impactul ecologic și multe altele. De aceea, România consideră că alături de reducerea și distrugerea unor categorii de armament atomic, ca pași către dezarmarea nucleară completă, o componentă indispensabilă a acestui proces o constituie sistarea operațiunilor de perfecționare tehnologică, de modernizare în domeniul armelor nucleare.

ION D. GOIA ■

Am citit în „Financial Times” despre:
Explozia de violență de la New York

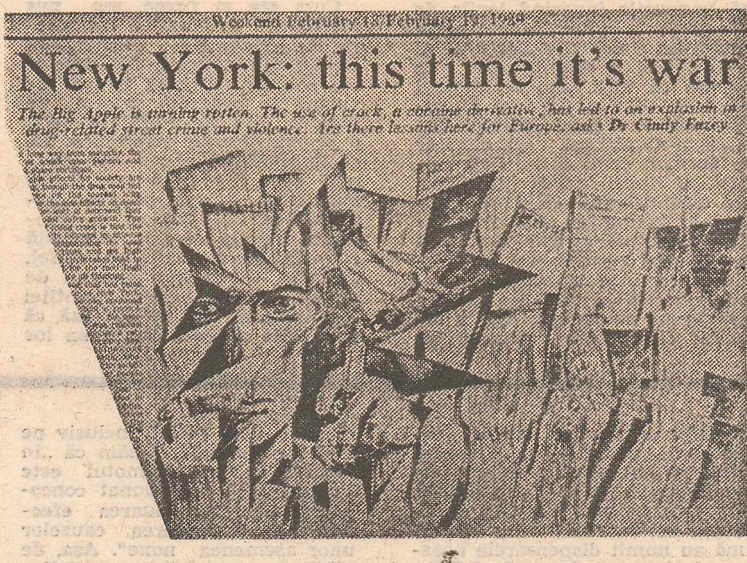
Într-un recent articol publicat în „Financial Times” dr. Cindy Fasey, cercetătoare la Center for Urban Studies de la Liverpool University și fost consultant al Division of Narcotic Drugs în cadrul Organizației Națiunilor Unite, afirmă că „Big Apple” („Marele Măr”, așa si-au botezat orașul locuitorii marii metropole) este în primejdie să devină o zonă devastată, asemănătoare cu Beirutul în război sau chiar cu Berlinul anului 1945. Epidemia violenței care se înregistrează în New York este rezultatul supra-punerii mai multor cauze: lipsa de locuințe într-un oraș în care mii de apartamente stau neocupate, lipsa siguranței zilei de mîine și a unei munci satisfăcătoare pentru sute de mii de locuitori ai lui, răspindirea tot mai largă a consumului de droguri — îndeosebi a consumului de crack, un derivat ieftin al cocainei, necunoscut pînă în 1984. Numeroase clădiri abandonate de proprietari și de chiriasi au fost transformate în locuri de vânzare sau de consum al crack-ului. Imobilele care nu mai „rentează” sînt incendiate de către profesioniști specializați în exorcizarea „fără a lăsa amprente” a societăților de asigurare, care lipsite de dovezi, sînt obligate să plătească despăgubiri astronomice pentru aceste „accidente” programate. Sărăcia se asociază cu drogurile pe străzi, la lumina zilei, mizeria se asociază cu crima în Big-Apple.

„Am trecut prin războiul bandelor de tineret violent din anii '30, prin adevăratul război din anii '40 și prin torentul heroinelor din anii '60. Dar n-am crezut niciodată că poate exista ceva atît de devastator cum este crack-ul” declară recent William Hopkins, aflat de patruzeci de ani în poliția americană, din care douăzeci de ani în cadrul New York State Division of Substance Abuse Service. „Această substanță este răspunzătoare de sinucideri, de crime comise de părinți împotriva copiilor lor, de crime comise de copii împotriva părinților lor, de faptul că poliștii trag în vînzătorii de crack, iar vînzătorii de crack ucid poliștii. Toate acestea se adaugă la lupta permanentă între bandele rivale pentru „zone rezervate” în plasarea drogurilor și la o sporire fără precedent a numărului de furturi, tîlhării, atacuri armate, violente duse pînă la crimă.

Pînă la începutul anilor '80, drogul care cauza cele mai mari probleme era heroina. Acum locul ei a fost luat de crack: cocaină tratată chimic astfel încît să-și schimbe structura moleculară și să-și sporească efectul. Numele și-l datorează formei cristaline pe care o pre-

zintă la suprafață. Cu trei ani în urmă, crack-ul era considerat o simplă variantă în plus, în goana după noi stupefianți, noi clienți și noi piete de desfacere. La prima vedere ar putea să pară prea exagerată sau dramatică afirmația cercetătoarei Cindy Fasey, dar conținutul ei este un adevăr absolut: „Producerea și vânzarea drogurilor a devenit o adevărată industrie, una din cele mai rentabile industrii din lume. Și nu este dirijată de hoti mîrunți sau de nepricepuți, ci dimpotrivă, de manageri cu experiență și ini-

După părerea aceluiași William Hopkins, circa o optime din populația orașului trăiește din „mila publică” adică pe seama asistenței sociale, 500 000 dintre aceștia fiind tineri sub 18 ani. Conform statisticilor anului 1987 (cele pentru 1988 nu au fost publicate încă) principalele boli înregistrate la locuitorii New York-ului au fost gonoreea, sifilisul, SIDA și tuberculoza. Prostituația la New York este și ea o „industrie” înfloritoare reperiind — după părerea medicilor — una dintre principalele cauze ale răspîndirii bolilor ve-

Un măr putred
pe dinăuntru

tiativă. Materiile prime sosesc din țările Americii Latine și nu rareori transporturile sînt protejate și înlesnite de membrii corupți ai guvernelor unora dintre aceste țări”. Răspîndirea crack-ului a fost rapidă pentru că a fost „promovată” prin prețuri avantajoase și prin cea mai eficientă „publicitate”: recomandarea directă a consumatorului care devenea la rîndul lui furnizor-vînzător către noi consumatori. Și nu e singura primejdie care planează asupra New-Yorkului. Această metropolă cu 7,3 milioane de locuitori „înghesuită” pe 320 mîle pătrate, a înregistrat în 1988 un nou „record personal”: acela al crimelor comise, cu 1900 victime înregistrate încă înainte de încheierea lunii decembrie, o cifră care înseamnă mai mult de cinci crime zilnic.

Din aceste statistici nu pot lipsi cifrele privind consumatorii „stabili” de stupefianți din New York: în 1987 se înregistra 1 003 morți cauzate de „overdose” de cocaină sau heroină, septicemii sau hepatite generate de folosirea de seringi infectate. Tot în New York City numărul arestărilor ca urmare a delictelor legate direct de cocaină a fost de 37 624 iar al celor corelate cu heroina de 22 168. Conform datelor furnizate de National Institute of Justice, 90 la sută din arestările efectuate la New York în primele luni ale anului 1988 erau legate de problema stupefiantelor. Cocaina era încă o dată cel mai des menționat dintre ele: 75 la sută din totalul persoanelor arestate avuseseră de-a face cu acest drog, cel mai adeseori sub for-

ma de crack. După părerea lui William Hopkins, folosirea crack-ului are deja proporții de epidemie în unele cartiere ale orașului. Și stie despre ce vorbește. Doar conduce din 1979 unica Street Research Unit din Harlem, o unitate care folosește fosti drogați pentru a supraveghea, pe străzile cartierului, cine vinde droguri, unde, la ce prețuri și în ce cantități. Este o muncă primejdioasă dar absolut necesară pentru că furnizează informații esențiale pentru lupta împotriva drogurilor. Și ca și cum n-ar fi suficientă teroarea drogurilor și a comerțului cu moartea generat de ele, la aceasta se mai adaugă și corupția și fraudă profesională a celor care au acces la substanțe chimice cu caracter medicamentos. Au apărut așa-zisele „pill-mills” (mori de pastile). Un „pill-mill” începe la un capăt al filierei cu un medic avînd cabinet de consultații deschis în apropierea unei farmacii. Pacienții fac coadă pentru a obține rețete prescriptivă de tranchilizante sau alte medicamente psihoeactive ce se obțin exclusiv pe bază de rețete. O mare parte dintre ei, însă nu numai că nu le utilizează, ci „vînd” rețeta unui drogat sau chiar unui „farmacist” de încredere, de obicei din cartier, din apropiere. Farmacistul înregistrează medicamentele ca vindute pacientului detinător de rețetă iar apoi le plasează „la negru” și împarte profitul cu vînzătorul rețetei, ba citeodată și cu medicul care a acceptat să o prescrie. Hopkins afirmă că numai în Harlem există 20 de asemenea „pill-mills”. Fiecare dintre acestea aduce profituri de circa 300 000 dolari anual, pe care le împart farmacistii, intermediarii și medicii.

Fenomenul de generalizare a consumului de droguri este îndeaproape însoțit de sporirea rapidă a numărului de seropozitivi (purători, încă sănătoși, ai virusului SIDA) și de bolnavi de SIDA, ca urmare a folosirii repetate a seringilor precum și a intensificării prostituției.

Cercetătorii din țările occidentale, îndeosebi cei care se ocupă în mod special de problemele cu care se confruntă marile aglomerări de populație, cum sînt metropolele de tipul New York-ului, apreciază că situația în care se afla în prezent acest urias oraș este un semnal de alarmă, un avertisment serios cu privire la stări de fapt care s-ar putea generaliza, dacă omenirea nu va întreprinde cu hotărîre și seriozitate, măsuri drastice care să împiedice proliferarea și răspîndirea acestor fenomene dăunătoare. Dar ce poți să faci oare?, se întrebă, cu evidentă deznădejde, minți lucide, care înțeleg și faptul că asemenea fenomene în mare măsură, într-o anume societate tin, cum s-ar spune, și de natura lucrurilor.

STEFAN UDRESCU ■

În urmărirea
farfuriilor
zburătoare...

O conducătoare auto singură, la volanul mașinii sale, pe soseaua pustie, într-o noapte ploioasă. Deodată pe asfalt străluciră lumini străni, reflectate de suprafața udă. Femeia privi în sus și observă un obiect zburător luminos și fiinte ce-i făceau semne prietenești. Apoi Obiectul Zburător Neidentificat (OZN) ateriză în apropierea ei și simpatici străini s-au apropiat de automobil pentru a sta la taclale cu frumoasa soferiță. Etc., etc.

Cine trăiește asemenea evenimente străni nu mai trebuie să consulte imediat psihiatrul, după cum ar putea să gîndească mulți dintre contemporanii noștri. În R.F. Germania, ei pot să se adreseze „Societății pentru cercetarea fenomenului OZN” (GEP) din localitatea Lüdenscheld, pentru a li se oferi o explicație logică observațiilor lor ciudate. În Germania federală există, deja, nu mai puțin de 30 de asociații care se preocupă de fenomenul OZN, însă, pe cînd majoritatea nu au mai mult de 10—15 membri, cea din Lüdenscheld se bucură de participarea a circa 80 de colaboratori din diferite părți ale țării și, mai mult chiar, de statut de asociație de utilitate publică. În primul rînd pentru faptul că recurge în exclusivitate la argumente științifice pentru a explica inexplicabilele OZN.

Unul din experții societății GEP declară agentiei DPA: „Avem o orientare științifică deoarece dorim să prestăm o muncă de informare și de explicare serioasă și să nu fim puși în aceeași oală cu ziaristi neseriosi și cu membri ai unor secte care, chipurile, au un contact neîntreput cu extraterestrii — niste ființe verzi, mici de tot”. În ultimii 12 ani, cercetătorii din Lüdenscheld au studiat circa 150 de observații privind OZN, comunicate de diferite persoane. Ei au constatat că peste 90 la sută dintre acestea pot fi explicate prin cauze naturale. În majoritatea cazurilor a fost vorba de lumini văzute pe timp de noapte de diferite persoane. De pildă, lumini de poziție ale unor avioane sau, mai rar, meteoriți. De asemenea, uneori a fost vorba de baloane meteorologice sau de alte genuri, de sateliți sau de momente de strălucire mai intensă a planetelor Venus, Marte și Jupiter despre care s-a crezut că sînt „farfuri zburătoare”. Hărțile meteorologice ale Oficiului vestgerman de prognoză a vremii, documentele companiilor de transport aerian sau date privind traficul obiectelor cosmice lansate de om, interpretarea cu computerul a datelor astronomice, precum și informațiile obținute de la autoritățile militare sau de poliție au adus explicațiile necesare.

Pentru noi OZN nu înseamnă altceva decît un concept de lucru, prin care este desemnat, în sens larg, un fenomen care în momentul observației nu poate fi explicat de către cel care-l observă”, a arătat un expert al asociației GEP. Pentru o mai bună sistematizare s-a recurs la împărțirea faptelor în trei categorii: „întîlniri” de gradul unu, de gradul doi și de gradul trei. De gradul unu sînt toate observațiile făcute pînă la o depărtare de 150 metri de cel care le-a realizat. „întîlnirile de gradul doi” au drept caracteristică afectarea mediului inconjurător de către OZN: paralizarea fiintelor vii, arsuri, oprirea instalațiilor electrice etc. Firește, cele mai interesante „întîlniri” sînt cele de gradul trei, în cursul cărora „extraterestrii” intră în dialog cu observatorii sau chiar îi iau la bordul „farfuriei”. În asemenea cazuri, observatorii sînt supuși unor teste psihologice și se fac și cercetări de teren, în zona unde se pretinde că s-a observat OZN-ul. Și nu fără motiv! Pentru că, de pildă, în cazul unei frumoase din Hessa întîlnirea „de gradul trei” cu un OZN s-a dovedit a fi o simplă încercare de a justifica o întîlniere pe drumul de întoarcere spre casă. Extraterestrii trebuiau să fie un fel de îngeri păzitori!

ROMEO NADAȘAN ■

Amnistie pentru elefanți

Un strigăt de alarmă și, mai ales, un strigăt de luptă împotriva braconierilor, țărilor cumpărătoare și ipocriziei organismelor oficiale. Așa a definit omul de știință francez Pierre Pfeffer campania de salvare a elefanților africani, campanie în care este susținut de Societatea Națională pentru Protecția Naturii. Vinovate de exterminarea pahidermului african se fac, în special, Japonia, Hong Kong și țările europene bogate care iubesc prea mult bijuteriile și obiectele decorative din fildeș. La ora actuală, fideșul reprezintă o cifră de afaceri de 30 milioane dolari pe an. Beneficiile nu ajung însă în Africa decât în mici proporții. Din 1972 în 1984 Hong Kong a fost în fruntea listei importatorilor cu 700 tone pe an. Japonia însă a detronat-o și a devenit „banca fildeșului”. Specialiștii estimează la 120 000 numărul elefanților uciși în fiecare an. Și cifra este în creștere constantă pentru că, dacă în 1972 greutatea medie a unui colț depășea 12 kg, în 1988 s-a ajuns la circa 3 kg, ceea ce înseamnă că azi sunt uciși de patru ori mai mulți elefanți pentru aceeași cantitate de fildeș. Braconierii îi omorâă la virste fragede, cind încă n-au ajuns la capacitatea de reproducere, adică la circa 2—3 ani, ceea ce din punct de vedere comercial este o aberație. Dacă africanii n-ar vinde decit pentru nevoile lor — pentru carne, protecția recolteilor, artizanat, și turismul de vânătoare — specia n-ar fi cîtuși de puțin amenințată. Ar putea astfel profita ei înșiși de plusvaloarea de care se bucură acum doar importatorii, producătorii și vinătorii de peste hotare.

Savantul francez a propus celor 95 de state semnatare ale Convenției de la Washington pentru protecția speciilor amenințate interzicerea cu desăvîrșire a comerțului cu prețioșii colți, așa cum s-a procedat pentru protejarea elefantului asiatic. Și, cu toate că în Africa 360 de elefanți cad în fiecare zi sub gloantele braconierilor, decit un individ la fiecare 4 minute, autoritățile sînt greu de sensibilizat.

La finele anilor '60 cînd nu exista boom-ul fildeșului în Republica Centrafricană existau circa 100 000 de elefanți (10 000 azi!) din care erau sacrificați circa 500 pe an și vînduți sub formă de afumătură, o carne foarte gustoasă și apreciată. Această fantastică mașină de transformat în carne o vegetație inutilă omului se găsea în perioada aceea aproape pe tot continentul, grație faptului că elefantul se adaptează și trăiește bine și în zonele deșertice, și în pădurile tropicale. El nu este afectat de tripanozomiază, boala somnului care împiedică în numeroase regiuni creșterea vitelor și oilor. O sursă uriașă de carne se irsește în van hrănind hienele și alte animale pentru că braconierii sînt constrînși să vinde din ce în ce mai departe de zonele locuite, lăsînd cadavrele pe seama factorilor naturali de epurare.

În Kenya, la finele anului 1986 nu mai exista nici un elefant în afara rezervațiilor. Dezastruoasă este situația și în Tanzania, Burundi, Congo și alte țări.

Elefanții fac parte din peisajul african și dispariția acestuia mastodont este imposibilă de imaginat. Pierderea lui n-ar constitui doar o catastrofă ecologică, ci și una pe plan cultural, afectiv, estetic, alimentar, turistic. Campania de salvare a acestui inteligent pahiderm a constatat în afara Franței și oameni de bine din S.U.A., Australia, Japonia, Israel.

IOAN ROȘCA ■

Lumea se amuză

Terenul de antrenament pentru pilotii N.A.T.O. este spațiul aerian al R.F.G.-ului. Numai în anul care a trecut s-au petrecut 22 de accidente cauzate de avioane militare care au provocat moartea a 100 de cetățeni pasnici, precum și rănirea a altor citeva sute. La nu mai puțin de 3 luni de la tragicul accident de la baza aeriană Ramstein, cînd în urma coliziunii dintre două avioane ale echipei italiene unul s-a prăbușit peste public omorînd 70 de persoane, iată că un avion american A-10 Thunderbolt II s-a prăbușit, la sfîrșitul anului trecut, asupra unei zone locuite din orașul Remscheid, cu o populație de 125 000 de locuitori. Bilanțul: 6 morți și 50 de răniți. Mai multe case au fost distruse sau avariate. Accidentul pare a se datoră cetii și condițiilor improprii pentru executarea unui zbor la joasă altitudine. Faptul a declansat un val de proteste din partea cetățenilor care au cerut interzicerea

zborurilor la joasă altitudine, dar efectul a fost minim: s-a interzis zborul pentru avioanele vest-germane nu și pentru cele aparținînd forțelor N.A.T.O. Celor care au protestat împotriva acestei măsuri li s-a replicat: „Să nu uităm că un

Somnul rațiunii

pilot american a pierit, de asemenea, în acest accident, că și el avea familie și era aici ca să ne apere”. O asemenea remarcă vine într-un moment în care din ce în ce mai mulți cetățeni vest-germani au ajuns la concluzia că epoca războiului rece s-a sfîrșit și că șansele unui conflict militar în Europa sînt din ce în ce mai mici. Tinerii acestei țări vîd în N.A.T.O. ceva care seamănă cu o forță de ocupație și, în acest

context, doresc o țară a lor. Ei sînt îngrijorați de excesiva înarmare a alianței, de zgomotul și pericolul pe care-l produc avioanele ce zboară permanent deasupra capetelor lor. S-au cam săturat de dese manevre, de blocarea traficului din cauza lungilor convoaie militare care străbat țara în lung și în lat. Sînt încă destul de puțini aceia care agită pancarte cu „America Go Home”, dar este cert că popularitatea pentru GI Joe (cum sînt denumiți soldații americani) este în continuă scădere. De altfel seful Institutului german pentru politică externă, Karl Kaiser, remarcă elocvent că fiecare zi care trece demonstrează că nivelul apărării țării (referitor la armament) este mult prea mare. Dezastrul de la Remscheid a constituit încă un semnal de alarmă, neauzit de cei în drept, din păcate; N.A.T.O. continuă zborurile de antrenament!

DAN D. DORU ■

BREVIAR

Amprente genetice

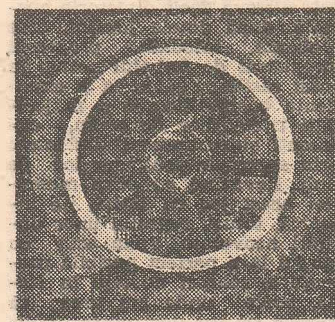
Unitățile de poliție, din întreaga lume, folosesc tehnicile cele mai sofisticate pentru identificarea celor certati cu legea, în care scop sînt utilizate microprocesoare cu cartele, iar calculatoarele, printre altele, sînt puse să „citească” amprente digitale. Chiar și retina a început să fie folosită, deocamdată experimental, drept „carte de identitate”. De curînd profesorul Alec Jeffreys, seful laboratorului de genetică al Universității Leicester, din Anglia, a propus pentru identificarea A.D.N.-ul. Prin analiza lui, în care unii cromozomi și gene au poziții ce diferă de la om la om, orice încercare de schimbare a fizionomiei sau a amprentelor digitale este sortită eșecului. A.D.N. este o amprentă ce rezistă timpului și rămîne neschimbată tot timpul vieții unui individ. Noua

tehnică biologică ce stabilește „cariotipul”, respectiv aranjamentul arătat mai sus, ce folosește saliva și singele ca elemente de analiză, a fost numită „amprenta genetică”. În viitor aceste amprente vor reprezenta o revoluție în materie de anchete penale, a declarat directorul Centrului național britanic de transfuzii sanguine și de cercetare a cromozomilor.

Turbină cu palet variabile

Pentru căderile mici de apă, cuprinse între 2 și 15 metri și pentru a se adapta oricărei situații în ceea ce privește debitul de apă, au fost realizate miniturbine cu palet variabile, de tipul celei din imagine, al căror randament este sensibil egal cu cel obținut de marile instalații hidraulice. În plus ele pot funcționa cu un debit de numai 25 la sută din necesarul unei turbine asemănătoare, dar cu palet fixe. Debitele de apă neregulate ca și nivelele variabile nu le stingheresc în lucru, deoarece un regulator electronic reglează automat paletele, în func-

ție de situație. O miniturbina de acest gen are un gabarit redus, diametrul roții fiind cuprins între unul și patru metri, poate fi instalată în 48 ore, cu un număr mic de lucrări. Formată din piese, ea se poate asambla în peste 400 feluri, ceea ce creează posibilități ușoare de adaptare în

peste 400 locuri cu caracteristici diferite. Un sir de astfel de turbine, instalate în salba de riuri mici și chiar canale pot da cantități importante în electricitate, comparabile cu cele ale marilor centrale hidroelectrice.

AUREL DIANU ■

Universul muzicii

START MELODII '89 — o nouă rampă de lansare a succeselor muzicale ale acestui an, un nou spectacol care va reuni în fiecare lună, la sediul din strada Nufierilor, vedete de primă mărime ale muzicii ușoare românești. Suflul acestor manifestări este redactorul de la radio Titus Andrei, care apare în dublă calitate, de organizator și prezentator (alături de Florian Lungu). Debutul a avut loc în luna martie și i-a avut pe afiș pe Loredana Groza, Gabriel Cotabiță, Mihaela Runcescu, Cătălin Crișan, Marina Florea, Gabriel Dorobanțu, Eva Kiss.

SAN REMO a fost anul acesta, mai mult ca oricînd, un festival al vedetelor internaționale. Participarea superstarurilor Kim Wilde, Elton John, Depeche Mode, Europe, Yazoo, a mai ridicat puțin stacheta valorică și totuși cei mai aplaudați au fost tot italienii, în frunte cu Anna Oxa, Toto Cutugno, Ornella Vanoni, Al Bano și Romina Power, Ricchi e Poveri.

După dublul succes obținut cu filmul „Buster”: recunoașterea sa ca mare actor și lansarea a două „hituri” („Aggroovy kind of Love” și „Two Hearts”), PHIL COLLINS a fost realmente asaltat de reporteri. Dorînd să-i facă un portret cit mai exact pentru admiratoare, o tinără reporteră l-a întrebat: „ce culoare au ochii dvs.?” El a răspuns: „albaștri noaptea și roșii dimineața”. Lăsînd la o parte gluma, vă prezentăm și citeva date ceva mai exacte: s-a născut la 31 ian. 1951, la Londra. După debutul ca actor de teatru, în rolul lui Artful Dodger din „Oliver Twist”, Collins schimbă scena și se înrolează baterist la trupa GENESIS. Este adus mai în față, ca solist vocal al grupului, în anul 1976, cu ocazia editării albumului „A Trick of the Tail”. În paralel cu munca la GENESIS,

Collins a bătut tobele pe nu mai puțin de șase albume ale trupei de jazz-rock „Brand X”. În februarie '81 iese primul său album solo „Face Value”. Cele citeva succese de top și cel de-al doilea album solo „Hello, I must be going” fixează deja soundul Collins. Întîlnirile cu GENESIS sînt tot mai rare. Între timp, este din ce în ce mai solicitat pentru colaborări cu Adam Ant, Frida, John Martin, Eric Clapton, Robert Plant, Philip Bailey („Earth Wind & Fire”). Apariția celui de-al treilea album solo, „No Jacket required”, și muzica filmului „Against all Odds” au însemnat intrarea definitivă a lui PHIL COLLINS în elita muzicienilor.

Afisele din București anunță o întîlnire de zile mari pentru iubitorii rockului, în ziua de 1 aprilie la „Polivalentă”: concert extraordinar cu două dintre cele mai „grele” trupe de la noi — IRIS și PRO MUSICA. Vor fi alături de ei George Nicolescu și Duce Bertzi. De ziua păcălelilor va fi, sîntem convinși, un moment de muzică adevărată.

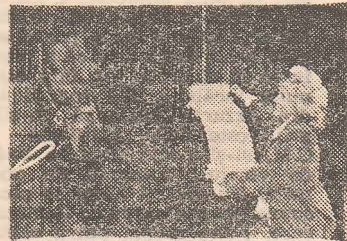
MIRCEA ZANE ■

În capitala valsului

Afișul cultural al Vienei programează odată cu venirea primăverii numeroase manifestări muzicale intrate în tradiția anotimpului și menite să răspundă, prin ineditul și varietatea lor, interesului localnicilor și al turiștilor melomani. Dintre acestea, COMPRESS prin „Informationen aus Wien”, ne reține atenția asupra ciclului de concerte „Tonuri și contratonuri”, programat în două săli renumite, între care una la Palatul expozițiilor, între 31 martie și 15 aprilie. Vor fi prezente toate continentele prin lucrări din toate genurile creației sonore, între care și jazz și rock, condiția fiind ca acestea să ofere idei muzicale originale, puncte de vedere contemporane.

Clinica pentru cai

Sherry Scott, pe care o vedeți în fotografie, este o renumită specialistă în terapia animală, ea avînd o clinică de profil în Tynningham Hall, în sud-vestul Angliei. Una din principalele

metode pe care le folosește în îngrijirea cailor este masajul, acesta dovedindu-se deosebit de eficient în recuperarea după mers îndelungat și exerciții oboșitoare, în tratarea traumelor musculare, prin stimularea circulației și a tonusului muscular, ca și în îmbunătățirea performanțelor. De utilitatea metodei apreciată terapeuți s-a convins, cum se spune, pe propria-i piele. Acum 12 ani, în urma unui accident grav, nu se putea deplasa decit cu un cărucior, la care a pufut renunța abia după un lung efort de recuperare în care s-a slujit de mijloacele de fizioterapie care acum i-au adus faima clinicii sale. Masajul aplicat animalelor include tehnologii dintre cele mai diverse, ca impulsuri magnetice, electricitate inductivă, ultrasunete, laser și altele.

Limpede

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ORIZONTAL: 1) Limpede ca lumina zilei — Clarifică situația (pl.). 2) Ansamblu de scări gradate, care intră în construcția unor instrumente optice — Fluviu în U.R.S.S. 3) Își manifestă clar intențiile potrivnice — Limpede, neîndoișor. 4) Transparentă, clară. 5) Pentru tine — Aer... de mare — Centigram (abr.). 6) Mijloc de cristalizare! — Clar... viziune — Curat. 7) Localitate în Grecia — Principii marcate clar de exigentă. 8) Figuri luminoase ale istoriei — Impur. 9) Localitate în Norvegia — Zi fără soare. 10) Curată la suflet — Alin Tomescu. 11) A stabili cu claritate, limpede — Fire.

VERTICAL: 1) Cuarț trans-

parent utilizat în industria optică (pl.). — Cal putere (abr.). 2) Piesă optică transparentă, de obicei mărginită de suprafețe curbate — Podis muntos în Sahara. 3) Astfel — Tin la puritatea sufletescă. 4) A face versuri — Pur și simplu. 5) Un om obișnuit — Armate. 6) Figuri luminoase (livr.) — Mirosoare. 7) Udrea Lucian — Lumina dinaintea răsăritului — Cîntec de leagăn. 8) Strîmb (pop.) — A garanta. 9) Sclipea minții — Arbori fructiferi. 10) Obstacol în calea luminii — Purificat, limpezit. 11) Curătenie sufletescă.

GEORGE MAGHERU ■

Dictionar: LADI, AMES, AIR, Cîș.

Dezlegarea careului „Terra”:

PĂMÎNT; USCAT; ATLAS; LUT; PA; DEALURI; AT; R; IRSA; OTS; ICI; NIT; SCOARTĂ; AZIL; ARGHILOS; ANOT; A; SULE; R; AEROLIT; IS; IA; SOLA; ASN; PRISPĂ; RVI; A; OAS; IRBA; MAL; STÎNCI; IMALA.

La Sibiu, o etapă pregătitoare pentru C. M.

România - Italia 1-0 (0-0)

Partida de la Sibiu era așteptată ca un eveniment sportiv de nivel continental, dacă avem în vedere impozanta expediție italiană (sosită cu un DC-9 de la Viena), suita celor fix 52 de ziariști străini acreditați, prezența în tribune a unor nume respectabile ale fotbalului mondial (Enzo Bearzot, Gigi Riva, Sandro Mazzola, Paolo Casarini — arbitru la finala C.M. din 1978, Luis Suarez, antrenorul național Spaniei, Boris Anghelov — antrenorul național Bulgariei), precum și prezența în teren a unor fotbaliști vestiți ai Europei și, nu în ultimul rând, organizarea ireproșabilă și de mare încredere a acestui meci prin care Sibiu se poate considera egal cu multe citadele celebre ale fotbalului european.

Jocul n-a fost, însă, decît pe alocuri pe măsura acestor așteptări protocolare și preliminare. Echipa Italiei a părut ușor relaxată de succesul asupra Austriei și, poate, de ascendenții de palmarș (6 victorii, 2 egaluri și, pînă miercuri, 1 înfrîngere) asupra naționalei noastre. Micul amănunt care poate sugera acest lucru este că a intrat în teren direct la joc, fără obișnuita încălzire. La rog. Squadra Azzura poate să n-aibă griji, este deja calificată la C.M. și-și poate permite astfel de voiajuri eliberate de orice miză. Nu același lucru se poate spune despre echipa României care, peste numai patru săptămîni, va intra în teren și, în primul rînd, al liniei de apărare ce va fi solicitată mult la Atena și aflată acum într-o alcătuire inedită, provocată de multe indisponibilități ce au survenit cînd ne-așteptam mai puțin. După cum s-a putut constata, linia de apărare a dat satisfacție în fața unor atacanți vicleni, mobili, penetranți cum au fost Viali și Borgonovo, angajați la nesfîrșit perpendicular pe poartă, precum pivoții de handbal. Dan Petrescu a confirmat partidele bune din campionat, nelăsîndu-l deloc pe Viali să-și facă mendrele, acesta mutîndu-se în a doua repriză pe dreapta, la Klein. Rednic a fost impecabil, în aer și pe uscat, iar Iovan — conștiincios și disciplinat tactic în postul de fundaș la marșaj. Klein, imperturbabil Klein, a surprins, însă, prin nervozitate și prin angajarea sa în naște „clenciuri” temperamentuoase „cu tot flancul drept al italienilor. La mijloc, randamentul cel mai bun l-au dat tot jucătorii cei mai calmi și sobri, intrați în

teren doar cu gîndul să-și facă datoria cît mai bine: Sabău și Gică Popescu — ultimul evoluînd net peste ceea ce reușește el în anturajul de acum al Craiovei. Hagi a jucat cu schipiri făcute parcă pentru RAI I, iar Mateuț nu s-a regăsit în acest joc, gîndurile fiindu-i parcă mereu în altă parte. În atac Lăcătuș a fost aceeași săgeată ascuțită, capabilă să zdronească orice apărare, fie ea italiană, iar Cămătaru, deși accidentat în minutul 9 (cînd Cigan a și fost scos la încălzire), a fost un potențial pericol pentru Baresi și ai săi.

Dincolo de schița acestor aprecieri individuale, se impun, credem, două remarci de ordin mai general: prima este că antrenorii Emerich Jenei și Cornel Drăgușin, împreună cu „statul major activ” al Federației, au reușit să aducă într-un timp record echipa națională la tonusul și comportamentul unui monom, animat realmente de cele mai bune intenții atunci cînd joacă sub tricolor. A doua remarcă s-ar referi la modul diferit în care putem privi această nouă victorie asupra Italiei față de succesul similar, antologic la vremea aceea, din aprilie 1993. Dacă atunci fotbalul nostru înregistra o premieră în fața unei campioane mondiale en-titre, fapt care a generat extazul cîvenit, acest 1-0 de la Sibiu nu este altceva decît o victorie normală, după datele jocului, care probează, totodată, progresul înregistrat de fotbalul nostru în acest răstimp, valoarea și experiența competițională a majorității tricolorilor de acum, cunoscuți și recunoscuți îndeosebi prin succesele echipelor lor de club. Revăzînd cu ochii memoriei acest joc cu Italia, ne înțelegem, totuși, regretul unor durități neavenite. Spun asta cu gîndul la o perfect posibilă prezență a echipei noastre în Italia, acolo unde am vrea să sperăm că nu vor exista „polițe” de plătit în urma meciului de miercuri. Totodată, gîndul tuturor celor de aici se îndreaptă spre echipierii Stelei, echipa noastră campioană, care, în numai patru săptămîni, a disputat trei partide de nivel internațional — cu Göteborg, Dinamo, naționala Italiei urmînd în continuare alte patru — cu Galatasaray, Polonia, returul cu Galatasaray și Grecia. Sperăm că steliștii vor găsi resurse să parcurgă pînă la sfîrșit această linie dreaptă în postura de învingători. Nu în ultimul rînd aș vrea să subliniez că echipa națională a României a fost înconjurată aici, inclusiv de atenția conducătorilor celor două cluburi fruntașe, dornice să împartă propriilor jucători dorința și voința unei evoluții cît mai bune sub culorile echipei naționale. După cum s-a văzut, acest lucru s-a reușit.

Pentru memoria colecției să amintim autorii acestei noi victorii asupra mult titratei echipe a Italiei: Lung — Dan Petrescu, Rednic, Iovan, Klein — Mateuț, Gică Popescu, Sabău, Hagi (min. 90), Lupescu — Lăcătuș, Cămătaru (min. 46), Cigan. Golul a fost înscris de Sabău în minutul 48 printr-o acțiune individuală de senzație, în urma căreia celebrul catenaccio italian cred că nu s-a dezmeticit nici acum.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Victorie și la tineret

Miercuri a programat o sărbătoare fotbalistică și în orașul Alba Iulia care a găzduit întîlnirea dintre echipele de tineret ale României și Italiei. Și în această partidă, victoria a revenit jucătorilor noștri cu scorul de 2-1 (1-1), prin golurile realizate de Negrău și Timofte și, respectiv, Cravero. Observatorii apreciau că a fost o partidă de ridicată valoare tehnică, dominată de tinerii noștri jucători care, iată, au urmat de astă dată exemplul celor mai mari.

Întîmplări recente din lumea fotbalului au readus în discuție lucruri elementare și subînțelese oricărui act sportiv — și anume disciplina competițiilor, respectul față de adversari, subordonarea față de prescripțiile regulamentului și de cei mențiți să le aplice în teren, menținerea comportamentului în perimetrul circumscris de civilizație, bun simț și sportivitate. A fost nevoie de o intervenție a organismelor de conducere ale mișcării noastre sportive pentru a sublinia aceste rosturi naturale ale întrecerii sportive, odată cu sancționarea unor „iesiri din matcă”, a unor manifestări jignitoare, nepoliticoase apărute în prelungirea disputei propriuzise. Aceste manifestări sînt cu atît mai de neînțeles cu cît s-au adresat publicului — dintr-o parte, martor voluntar, poate subiectiv, dar în nici un caz implicat direct în desfășurarea „ostilităților” din teren. Dacă „nu trageți în pianist” a devenit un slogan consacrat de celebrele filme cu impusături în „saloon”-urile învăluite de-o muzică nevinovată, la fel și publicul oricărei întreceri sportive trebuie ferit de gesturi care-l jignesc și pe care nu le merită sub nici-un motiv, oricît de pătînas ar fi sau s-ar manifesta, de partea unei echipe sau a alteia. În fond, publicul este cel care alimentează viața sporturilor, cel care investeste, material și moral, în favoriții săi și, ca urmare, oamenilor din tribune trebuie să li se întoarcă, prioritar și necondiționat, nimic altceva decît întreaga recunoștință a celor care alegă după cîte o minge. Oamenii vin la stadion să se relaxeze, poate căutînd și satisfacția vreunui rezultat sportiv care-i și încîntă uneori, alături mai pleacă și amărîți din cauza rezultatului, dar în nici un caz nu iau drumul stadionelor pentru a se expune la jignirile unor fisticie, care se consideră buricul pămîntului numai pentru că 90 de minute au alergat acolo, jos, pe gazonul stadionului. Deci vorba românească despre a ne vedea fiecare lungul nasului este mai valabilă ca oricînd în cazul mult adulților noștri fotbaliști — e-adevărat, foarte va-

lorosi, mulți dintre ei chiar vedete internaționale de calibru, dar, prin asta, nicidecum scutiți de regulile bunului simț pe care trebuie să-l aibă oricine, și mai ales ei, care-și duc munca în vîzul lumii, fiind expuși, așadar, oricînd judecării opiniei publice. Dimpotrivă, sportul însuși a oferit nenumărate exemple de mari performanțe, de autentice valori, de strălucitoare vedete care n-au abdicat nicînd de la modestie și bun simț, de la respectul față de adversari și față de public, reușind astfel nu numai să

supra oricăror gesturi neslefuite de filtru rațiunii. Deviza fundamentală a sportului și sportivilor dintotdeauna și de pretutindeni rămîne „mens sana in corpore sano” — o minte sănătoasă în corp sănătos. Acestea sînt, desigur, idealuri eterne în munca de instruire și educare a sportivilor, idealuri care nu pot fi, însă, atinse decît prin eforturi consecutive în care abecedarul trebuie să-l reprezinte obișnuita cu ideea respectului deplin al partenerului de întrecere care își doare, firește, la fel de mult victoria. Superioritatea, în ordine morală, a unui sportiv — și sînt multe exemple în acest sens — se poate manifesta tocmai în situațiile de dificultate, oricare ar fi circumstanțele acesteia. La victorie, exuberanța și seninătatea apar de la sine; la înfrîngere apar ele mai greu — și tocmai de aceea sînt mai prețioase atunci. Un invins pe tabela de marcat poate rămîne în memoria întrecerii și a publicului tocmai printr-un comportament de învingător: chiar dacă e greu, uneori dureros de greu, să te recunoști înfrînt și, cu atît mai mult, să recunoști superioritatea adversarului.

Trimiterile expresive și severe făcute în această perioadă la munca de educație a sportivilor vizează această menținere a spiritului întrecerii sportive pe făgașul normal al principiului „să învingă cel mai bun” — postulatul fundamental al oricărei competiții. Este normal, este bine, este de dorit să luptăm mereu numai pentru victorie, dar este superb să știm a primi cu demnitate și înfrîngerea; chiar neașteptată și indiferent de circumstanțele în care s-a produs.

Al invins — continuă ca și cum ai fi pierdut, ai pierdut — continuă ca și cum ai fi învins! Un meci, fie el pierdut sau cîștigat n-are dreptul să arunce comportamentul uman spre periferia civilizației, a bunului simț, să orbească rațiunea și să escaladeze încordarea orgoliilor dincolo de limitele a ceea ce însăși ideea de sport a consfințit dintotdeauna a fi nimic altceva decît un joc.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Demnitatea sportivă

nu-și știrbească prestigiul și statutul, ci dimpotrivă, să-și autentifice și consolideze cu neprețuitele carate ale bunei creșteri.

În legătură cu întîmplările cunoscute, există — de ce să n-o spunem — tentația de a pune „iesirea din pepeni” a unor jucători pe seama unor succesive greșeli de arbitraj care „le-ar fi măcinat nervii”, și nu pe aceea, mai reală și mai plauzibilă, a neobișnuitei cu înfrîngerea sau a posturii de a se vedea învins la capătul unei partide ce părea a se încheia la egalitate. Și din acest punct de vedere trebuie să precizăm, repetînd ce-am spus mai înainte vis à vis de public, că manifestările în cauză n-au, nu pot avea nici o scuză. Sportul este, între altele, și un foarte eficient mijloc de educare a voinței, a tăriei de caracter, a răbdării și tenacității. Sportivii adevărați sînt tocmai cei care probează un comportament echilibrat, care-și domină reacțiile și instincțele, care se ridică prin conduită dea-

O dată cu apropierea de final (și de finale!) a actualei ediții a cupele europene la fotbal, revine în actualitate problema punctajelor care determină numărul de echipe ce vor fi înscrise de fiecare țară în Cupa U.E.F.A. din anii viitori. După cum este cunoscut, pentru ediția care va începe în toamnă a acestei competiții, clasamentul este deja stabilit pe baza coeficienților obținuți de reprezentanțele fiecărei țări în precedentele cinci ediții — și anume din anii 1983/84 pînă în 1987/88 inclusiv. În acest clasament, țara noastră este pe locul 15, în grupa țărilor care au dreptul să înscrie la ediția 1989/1990 a Cupei U.E.F.A. un număr de două echipe.

Însă recentele performanțe ale echipelor noastre în cele trei cupe europene deschid o perspectivă optimistă asupra ediției 1990/91 a Cupei U.E.F.A., în care vom putea înscrie iarăși trei echipe — de data asta pe merite proprii și nu prin conjunctura eliminării echipelor englezești de care am beneficiat prima dată cînd am avut un total de cinci reprezentanți în competițiile continentale.

Dar să reamintim punctele obținute de echipele noastre în actuala ediție a celor trei cupe: Steaua 9+3 bonificație pentru calificarea în sferturi și-n semifinale, Dinamo 9+1 bonificație, Victoria 9+1 boni-

ficație, Oțelul 2 p. Rezultă un total de 33 puncte care, împărțit la numărul echipelor înscrise (4), dă un coeficient U.E.F.A. de 8,25 — cel mai mare obținut de echipele noastre de cînd participă în cupele europene și al doilea, după cel al Italiei, dintre toate țările care au participat la actuala ediție a acestor cupe.

Ținînd seamă și de coeficienții obținuți de celelalte țări în următoarea transă de cinci

7. Portugalia 25,583 (5/0)
8. Scoția 24,300 (5/0)
În sfîrșit, clasamentul intermediar continuă cu țările care vor putea înscrie cîte două echipe, prima dintre ele fiind
9. ROMÂNIA 24,050 (4/1)
Urmează Iugoslavia, Suedia, Franța, Austria care, nemaia-vînd echipe în competiție, nu mai au nici de unde să-și mărească coeficientul.

Din acest moment, imaginația ar avea dreptul la calcule,

din finală + 2 p. bonificație pentru cîștigarea finalei — 9 puncte, adică un adaos de 2,250 la coeficientul U.E.F.A. care ar deveni mai mare și decît cel al Portugaliei (26,300)!

Fără a ne entuziasma foarte tare, reținem că simpla calificare în finală a formației Steaua ne-ar aduce în grupul țărilor cu trei echipe în Cupa U.E.F.A., ediția 1990/1991. Și-acest lucru ar fi fost statuat încă de pe acum dacă niște ratări copilă-

de reprezentare în cupele europene, intrucît una este să puncteze doar 3 echipe din patru și cu totul altceva să puncteze aceleași 3, dar din cinci înscrise; apoi, nu este deloc recomandabilă „abținerea” de a juca în turul I sau într-un tur preliminar — atunci cînd, desigur, este cazul — intrucît se scapă, astfel, posibilitatea strîngerii unor puncte prețioase (așa cum s-a întîmplat după ce Steaua a cîștigat C.C.E.). În sfîrșit, abia acum devine și mai evident „balastul” pe care-l reprezintă acel coeficient de numai 2,500 pe care echipele noastre l-au obținut în ediția 1988/89 și de care vom scăpa numai cînd se va întocmi clasamentul pentru ediția... 1993/94 a Cupei U.E.F.A.!

Chiar dacă au o anume „răceală” de care nu prea mai tînem seamă în fierbințele disputelor din cupele europene, astfel de calcule își au importanța lor tocmai pentru că U.E.F.A. le consideră ceea ce sînt: un mijloc de recunoaștere și apreciere a forței și competitivității echipelor de club din fiecare țară. Din acest punct de vedere, fotbalul nostru s-a înscris pe o traiectorie ascendentă pe care are datoria s-o continue nu numai prin eforturile izolate ale unei echipe de club sau altele, ci prin conjunctura tuturor spre o cît mai bună evoluție în cupele europene.

Ing. RADU CALIN ■

Privire în clasamentele U.E.F.A.

ediții (1984/85—1988/89 inclusiv), rezultă următorul clasament intermediar pentru Cupa U.E.F.A. ediția 1990/91 (în paranteză — numărul de echipe înscrise în actuala ediție și al celor care mai continuă întrecerea, fiind prezente în semifinale):

1. R.F.G.	40,233 (7/3)
2. Italia	39,831 (6/3)
3. Spania	39,199 (5/3)
Aceste țări vor putea înscrie 4 echipe în Cupa U.E.F.A. 1990/91. Urmează grupul țărilor care vor avea dreptul la cîte trei echipe:	
4. U.R.S.S.	31,966 (8/0)
5. Belgia	30,489 (8/1)
6. Olanda	27,300 (4/0)

și anume: dacă Steaua se califică în finală doar cu o victorie asupra lui Galatasaray, înseamnă încă 3 p.+1 bonificație — 3 p., adică un plus de 0,750 (3+4 echipe înscrise) la coeficientul U.E.F.A., care ar deveni egal cu al Scoției (ce nu mai are echipe în competiție și care a fost învinsă în duelurile directe din ultimii cinci ani — cu Glasgow Rangers și Dundee United), deci am avea dreptul la trei echipe în Cupa U.E.F.A.; dacă Steaua cucerește Cupa campionilor fără înfrîngere (foarte greu, dar nu imposibil), rezultă un punctaj suplimentar de 4 p. cu Galatasaray + 1 p. bonificație finală + 3 p. victorie

rești (în jocurile Steaua—Sparta Praga, Pailloseura—Victoria, Dinamo—Sampdoria și chiar I.F.K.—Steaua) nu ne-ar fi privat de 4 puncte, ceea ce înseamnă un adaos de 1 la coeficientul U.E.F.A. care ar fi fost astfel încă de pe acum superior Scoției.

Admițînd că maniera pe care U.E.F.A. a adoptat-o pentru stabilirea acestor clasamente măsoară consecvența cu care echipele fiecărei țări „se țin” de performanță în toate cupele europene, făcîndu-le solidare între ele și cu fotbalul din țara respectivă în ansamblu, se mai impun cîteva observații: necesitatea elaborării unei strategii

„U“ Craiova contra... „U“ Craiova?

„Universitatea“ Craiova — ani de-a rândul echipa-fanion a fotbalului nostru — ar fi putut fi prezentă anul acesta pentru a-14-a oară consecutiv în cupele europene. Aceasta ar fi o ipoteză optimistă. O dată cu pierderea drumurilor europene echipa se află, iată, în situația neplăcută de a se despărți și de drumurile... diviziei A. Aceasta ar fi o ipoteză pesimistă. Intemeiată pe situația actuală din clasamentul general (locul 15) și din clasamentul adevăratului (—5, a doua „clasată“ după A.S.A. Tîrgu Mureș).

Sînt cunoscute și răs-cunoscute cauzele care au condus la o asemenea situație. Făc și ele parte din legile scrise și nescrise ale sportului. Dar menirea rîndurilor de față nu e să redeschidă... trecutul acestei echipe — oricît de glorios ar fi el —, ci alta: de a reflecta „tripleta de suflăt“ care a propulsat multă vreme Universitatea pe traseele performanței înalte în fotbal. Cum? Simplu.

În anii de construcție și afirmare națională și internațională, Universitatea era echipa de inimă a tuturor factorilor din județ. Era echipa de inimă a Centrului universitar Craiova. Și universitarii s-au dovedit a fi alături de ea nu numai ca suporteri, ci și ca oameni cu știință și experiență de a lucra cu sportivi-studenți. Era echipa de inimă a municipiului Craiova — și de rezolvarea problemelor ei se ocupau mulți oameni cu inimă pentru sport și-o iubea toată suflarea orașului. Era, nu în ultimul rînd, echipa de inimă a județului Dolj și, într-un frumos orgoliu, a întregii Oltenii.

De ce am invocat această „placă turnantă“ a vechii iubiri? Pentru că, tocmai acum, cînd echipa a pornit pe drumul unei noi construcții și cînd rezultatele nu satisfac deocamdată, ba chiar sînt prevestitoare de rău și mai rău, „tripleta dragostei“ față de fosta europeană a fotbalului nostru s-a

stins pe neașteptate și ea. Or, dacă Universitatea are în continuare jucători buni (mai ales cei aflați în pepiniera de perspectivă), dacă e pe punctul de a-și construi și o echipă autohtonă de tehnicieni, dacă și-a întărit din nou conducerea clubului, fără refacerea tripletei de care vorbeam — astfel încît Craiova să nu mai fie, într-un fel, contra Craiova — drumurile echipei oltene pot fi sinuoase. Ori pot urca din nou spre traseele atît de grele ale performanței, ale cupelor europene, ori pot coborî, și ar fi neîndrept și dureros, spre cele ale diviziei B.

În speranța că primele sînt mai pe măsura ambiției oltenesti, credem că „tripleta dragostei“ față de echipă se va constitui din nou în forța de redresare a unei corăbii aflate pe valurile involburate ale mării. Dar care poate ajunge victorioasă, o spunem cu toată convingerea, atît la țărîmul performanței, cît și la meritele pe care le are — și le mai poate avea — în fotbalul nostru.

CONSTANTIN PRIESCU ■

Toată lumea face sport

● Calificările în serie ale echipelor românești în cupele europene dar mai ales prezența, pentru a doua oară consecutiv și pentru a treia oară în patru ani, a campioanei României, Steaua, în careul de ași al „Cupei campionilor europeni“ ne reamintește faptul că, cel mai adesea, formațiile noastre se confruntă nu cu echipe belgiene, italiene, olandeze etc., ci cu veritabile selecționare mondiale. Iată, în citeva rînduri, o statistică, de fapt partea de sus a ei, cuprînzînd numărul de jucători străini ce evoluează în diversele campionate europene. Astfel, în prima ligă din Belgia, aflată detașată pe primul loc în acest clasament, joacă 91 de fotbaliști de pe alte meleaguri, în Franța — 67, în Italia — 50, în Spania — 39, în Olanda — 21, în Anglia — 16 etc. Nemaivorbind de naturalizări sau de duble cetățenii, cazul Portugaliei, care-i consideră pe brazilieni automat în cea de-a doua postură, fiind notorii. ● Legat, intruciva, de același aspect, al

jucătorilor străini, ziazele italiene au alcătuit o listă cu „stranieri“ care nu și-au onorat aproape deloc transferul în Peninsula. În frunte se află accidentații: englezul Elliott, adus cu surle și trîmbițe la Pisa, este indisponibil din ianuarie 1988, brazilianul Casagrande (Ascoli) se tratează din august anul trecut, iar chilianul Rubio nu poate juca din septembrie, același an. Căzul argentinianului Caniggia, angajat de Verona, este, la rîndu-i, arhicunoscut: din aprilie 1988 n-a mai atîns mingea. ● Pugilistul american Mike Tyson, campionul supergreilor (la toate versiunile, nu puțin...), și-a prevăzut aproape la secundă victoria, în meciul cu Frank Bruno: „Parcă vîd: repriza a 5-a, un „un-doi“ teribil cînd cronometrul va arăta 2:40, arbitrul consemnînd al 32-lea KO din cariera mea“. A fost, în realitate, în minutul 2 și 55 din rundul 5, dar această mică diferență față de „profeția“ lui Tyson n-a făcut decît să atragă atenția asupra unei situații paradoxale: „campionul-campionilor“ este o veritabilă capcană financiară pentru organizatorii meciurilor sale, intrucit supe-

rioritatea sa (sau, mai degrabă, inferioritatea adversarilor) nu mai atrage publicul. La meciul cu Bruno, Mike „King-Kong“ Tyson a boxat în fața unei săli aproape goale, rețeaua hotelieră „Hilton“ acuzînd o pierdere netă de 2,7 milioane dolari... „Va fi din ce în ce mai greu să-i găsim lui Tyson un sponsor pentru viitoarea întîlnire“, a spus managerul campionului. Or, „Copilul Brooklyn-ului“ are nevoie continuu de bani, după divorțul zgornos de la începutul anului, după apariția pretențiilor tatălui său și pentru a-și plăti „statul major“, cel mai select, posibil (promotorul Don Kink, managerul Bill Cayton, asistentul în colț, Angelo Dundee, care l-a sfătuit și pe Clay și Ray „Sugar“ Leonard). ● Deținătoarea recordului mondial la 400 m plat (47"60/100), atleta din R.D. Germană Marita Koch a absentat de la competițiile ultimilor doi ani. Motivul? La începutul lunii martie, chiar a doua zi după ce a împlinit 32 de ani, Marita a devenit mama unei fetei, pe nume Ulrike. ● Festivalul muzical de la San Remo și-a găsit adăpost și în paginile prestigioase, dar „nespecializate“ „La Gazzetta dello Sport“, care inserează declarațiile cîștigătorilor, Fausto Leali și Anna Oxa. Cei doi au interpretat, în „dublu mixt“, melodia locului întîi („Ti lascero“), prezența lor în paginile roz ale cotidianului sportiv fiind, totuși, justificată. Anna Oxa este o veritabilă atletă, efectuînd zilnic cursuri de 5-6 kilometri, după o oră de gimnastică matinală. În timp ce Fausto Leali se consideră, pur și simplu: „Io Leali, Maradona della canzone!“. De fapt, veteranul cantautore italian este bun prieten cu argentinianul de la Napoli (aflat printre primii care l-au felicitat pentru succes), după ce au descoperit că sînt născuți în aceeași zi: 29 octombrie. Anul cam diferă...

LUCIAN OPREA ■

Cronica șoselei

Secvența Km 17

Omul cu fața brăzdată de vînt, plină de riduri la nici cîincizeci de ani, își amintește de timiditatea ce întotdeauna l-a pus în dificultate, cînd acolo, pe podium, în fața sutelor de șoferi, ofițerul de circulație l-a invitat în cuvinte în care se ghicea emoția, să spună cum a reușit el să salveze, să iasă mai bine zis dintr-o situație „așa cum, tovarășe Grigore, există chiar și în matematică, se exprimă plastic omul în uniformă“, probleme fără rezolvare“. Cuvintele se lăsau greu aduse pe făgașul vorbirii cursive. Parcă era un elev scos la tablă, ce știa lecția, dar, ciudat, nu reușea să se facă înțeles de profesor. Îl încurajă tot ofițerul cu chipul blajin. „Povestii-ne cu cuvintele dumneavoastră, ce le folosim în fiecare zi. Curaj!“. Vorbele se lăsau acum mai ușor strunite. Istorisirea căpata contur. Oamenii (doar îi simțea) îl ascultau cu atenție. „De la distanță destul de mare, întîind că mașina ce se apropia din sens contrar, oenșie la culoare (după aceea mi-am dat seama că era precum cafeaua cu lapte, dar noroiul ce o acopere se completă, îi schimbaseră total înfățișarea) mergînd ba pe axul central, ba pe banda a doua, ba chiar trecînd peste cele două linii pline, pe sensul pe care rulam cu autotrenul meu, îmi va putea crea probleme și nu simple. Omul ori e beat, sau e total neatent. Mai știi, poate n-are nici permis, gîndeam cu îngrijorare. La volanul unui tren rutier nu-i chiar așa ușor să faci o manevră de evitare. Una e să ai în spate cîincizeci de tone și alta să conduci un fulg de Lăstun ori chiar o Dacie. Prudent, m-am retras cît mai mult spre dreapta și am ridicat piciorul de pe accelerație. Așteptam cu suflul la gură, ce va mai face mașina învelită cu o mantie tăvălită parcă prin mocrilă. Cîteva clipe am avut senzația că automobilul s-a trezit din „beție“. A început să ruleze cuminte pe banda a doua. Mi-a mai venit înima la loc. Se părea că va intra normal în curba dificilă de care se apropia, că pilotul, realizînd pericolul, va reduce din viteza primejdioasă cu care rula mașina. În circulație, ca și în viață, uneori ce este firesc și absolut normal pentru 99,9% din oameni devine citeodată brusc, total anormal și nefiresc pentru infima parte ce mai rămîne pînă la 100%. În loc să reducă viteza deoarece autoturismul intrase deja în dificila curbă, șoferul a apăsat puternic pe accelerație, și apoi sperîndu-se parcă de propria sa gafă pilotul a apăsat înfricoșat pe frînă. „Cenușia“ a început întîi

un tango, a trecut apoi la vals, transformat în final într-o îndrăcită rumbă. Cînd am zărit titirezul apropiindu-se de mine așteptam din clipă în clipă izbitor. Ciudat, coliziunea nu s-a produs. Automobilul s-a așezat frumos de-a curmezișul șoselei blocînd ambele culoare ce formau sensul meu de mers. Nu rulam repede, dar nici chiar atît de încet încît o lovitură cu forța zecilor de tone ale trenului rutier ce-l pilotam să nu-i trîmîtă în neființă pe toți ocupanții mașinii ce se comporta pe șosea ca un animal turbat. În cele citeva secunde cît au durat secvențele descrise am trecut de la deznădejdea cea mai cruntă la speranța cea mai luminoasă și invers. Parcă o rază de soare a luminat totul cînd „cenușia motorizată s-a așezat călare pe linia discontinuă de despărțirea benzilor. Mi-a oferit parcă din milă o șansă nesperată, o fișie îngustă de asfalt. Intrînd cu jumătate de lățimea autoturismului pe acostamentul de piatră din afara asfaltului, am reușit să mă strecur pe lîngă „cenușie“. Singura pagubă ce i-am produs-o, a fost că am vădăvit-o de oglinda retrovizoare. Șoferul „cafelei cu lapte“ devenită bulgăr de noroi, a coborît din mașină, a ridicat de jos oglinda smulșă din suruburi, dar cu stîdă înfrîgă și aidoma unui copil ce găsește pe drum o jucărie, a înecut s-o examineze pe toate fețele. Poți vedea asemenea scene în spitalele de psihiatrie cînd pacienții acestor instituții medicale dau, cum se zice, în mintea copiilor. Șoferul autoturismului era doar șocat. Nu-l venea a crede că toate figurile, pîruețele ce le făcuse și faptul că se aflase el și pasagerii din mașină la un pas de domeniul „doamnei cu coasa“, se soldase doar cu o oglindă smulșă de la locul ei. Cînd cei cinci soціальiști au intrat în sală, directorul, un tip mucalit, nu s-a putut abține. „Ce dracu ați luat culoarea cerei de parcă ați fi atînși de gîlbînare? Să nu-mi spuneți că în cauza emoției ori că sînteți conștienți de importanța momentului. Ați realizat voi proiecte și mai dificile și nu v-ați speriat!“.

În numele celor cinci oameni, specialiști de renume, toți cu familii cu copii, salvați de la moarte, al nostru al tuturor, dați-mi voie să vă mulțumesc, tovarășe Grigore, încheie ofițerul prezentarea „cazului de la km 17“, pentru prezența de spirit, priceperea, dar mai ales omenia dv.

VICTOR BEDA ■

Civilizația sportului

Urși, elefanți, canguri

Talismanele, mascotele și superstițiile joacă încă un rol important în sport.

Schioarea Marina Kiehl a cîștigat titlul olimpic la Calgary cu „drăcușorul“ ei. Înainte, mascota sa era un elefant care a trebuit să... demisioneze din funcție pentru că nu-i aducea succes. De bună seamă că Marina a acordat o foarte mare importanță mascotei de vreme ce, imediat după terminarea probei, o stringea la piept cu atîta căldură încît era să-i rupă capul!

Inolătorul Michael Gross spune că a fost „ajutat“ de multe ori de o pană pe care mama lui o ținea în mînă în tribună. Mascotele sînt atît de diferite precum sportivii care apelează la ele. Cercetătorii Universității din Varșovia au ajuns la concluzia că mascotele nu sînt simple extravagante ci „un mijloc de influențare psihoterapeutică“ (!?). Unii sportivi privesc posesia unui talisman ca o metodă de controlare a fricii. Ei consideră că fiecare concurs este o situație amenințătoare, de aceea apelează la ajutoare iraționale. Superstiția este considerată astfel o funcție de apărare care conferă sportivilor siguranță și îi ajută la relaxarea emoțională. Și, spun ei, dacă suflatul e liniștit, apare și victoria.

Un antrenor de tenis susține că „un turneu ca Wimbledon-ul se cîștigă 70 la sută dinainte, în minte“. Billie Jean King, o mare campioană a tenisului, afirmă: „Cine vrea să ajungă sus are nevoie de un sprijin psihologic“. Bjorn Borg s-a menținut mulți ani în fruntea ierarhiei sportului alb, dar nici el n-a vrut să renunțe la unele obișnuințe. Astfel, a apărut mereu cu același costum de trening, chiar cînd modelul lui ar fi trebuit să fie de mult la vechituri. Și ca să decurgă totul... normal, tăcutul suedez îmbrăca, joc de joc, același tricou.

Premisele pentru superstiții sînt date, deoarece niciodată nu se poate cunoaște dinainte rezultatul unei competiții sportive. Mascote și talismane apar mai ales în sporturile la care rezultatele sînt urmarea unor criterii subiective de evaluare, cum ar fi patinajul artistic și gimnastica. Preferanți sînt urșii, elefanții, cangurii, pentru că dau posesorilor un sentiment de „forță“. Succesul sau eșecul sînt decisive pentru păstrarea unor astfel de talismane. De regulă, sînt păstrate în urma unui succes. Iar cînd este vorba de un eșec, vină o poartă uneori acești „aducători de noroc“. Scrimerii iau altă armă în mînă, portarii de fotbal își schimbă tricourile, iar antrenorii și conducătorii de echipe schimbă costumele sau cravatele!

Căpitanul echipei de fotbal a Angliei, campioană mondială în 1966, Bobby Moore, ținea să fie întotdeauna ultimul care se echiipează în vestiar înainte de meci. Coechipierul său Martin Peters îl păcălea citeodată: „De multe ori îmi scoateam tricoul sau chiloții după ce el era gata echipat. O dată m-a observat și atunci și-a scos tricoul, îmbrăcîndu-l numai după ce mi l-am pus din nou eu“.

Superstiția ca sursă de apărare, superstiția ca scuză. Dar cît de mare este influența ei de fapt? Că golurile trebuie să le marchezi singur și că punctele le obții singur, asta se află mai devreme decît ți-ar plăcea. Sportul, totuși, nu depinde de talismane.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

clipă de ezitare în care chipul medicului îi apărură neașteptat de poruncitor înaintea ochilor. bolnavul se hotărî brusc: „Lasă-mă să conduc eu. După atîtea săptămîni de stat în spital, am ocazia să-mi mai verific reflexele. Oricum, nu plecăm imediat. Trecem întîi pe la so-

Criza

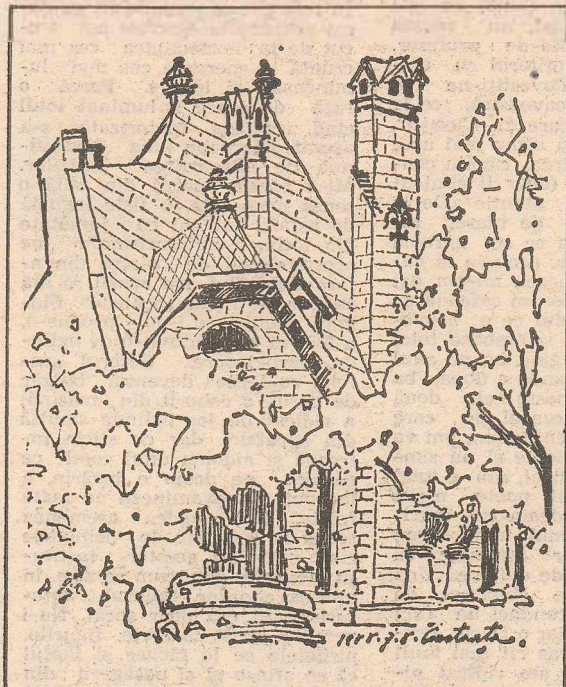
ră-mea, ne așteaptă“. Prietenul nu avea de unde să știe de indicațiile medicului, așa că acceptă bucuros. Cînd au pornit în sfîrșit la drum, se făcu-se miezul nopții. Orașul dormea, doar ici, colo, trecători întîrziți se grăbeau către casă. Șoseaua aproape pustie își dădea un sentiment nelămurit de teamă. Pe cerul senin, stelele străluceau, împlîndî parcă pumnale ascuțite în ochii oboșiți ai călătorilor. Se apropiau de Constanța cînd începea să se lumineze de ziuă. Oboșala își spunea cuvîntul și Stelică simțea că încet, încet, îl fură somnul. Se forța să rămînă

treaz și îl cuprinse o amorteală ciudată. Apoi, dintr-o dată, începu să-l sicie o durere surdă, cunoscută. „Credeam că după operație am scăpat, gîndi el, medicul a avut dreptate cînd mi-a cerut să nu fac nici un fel de efort. Ce-ar fi să-l trezesc pe Vasile, să conducă el mai departe. Dar, la urma urmei, mai sînt pînă acasă doar treizeci de kilometri. O nimica toată, o să ridă de mine“. Florica dormea cu capul aplecat pe o parte iar maică-sa ațipise într-o poziție chinuî. „Ciudată mai sînt și oamenii cînd dorm“, gîndi, dar în clipa următoare îl strîngea o durere vie, ascuțită. Strînse de volan și încercă să oprească, dar durerea cruntă îi paralizase orice mișcare.

Mașina zbură peste șanțul din dreapta, se răsuci în aer și se prăbuși într-un copac ca o jucărie azvîrlită de mîna unui urias. Într-o străfulgerare ochii lui Stelică văzură pentru ultima oară dunga roșietică a orizontului, pe fundalul căruia se conturau într-o zvîrcolire fantastică, proiectate de violenta impactului, trupurile firave ale celor din mașină. Apoi un tiuit prelung, asurzitor, și se prăvăli în neființă.

PAUL ULIERU ■

Mărturii ale prieteniei

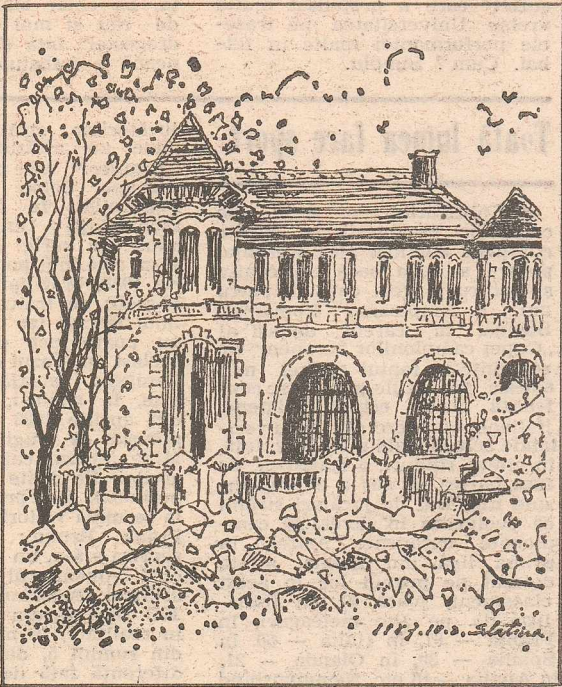
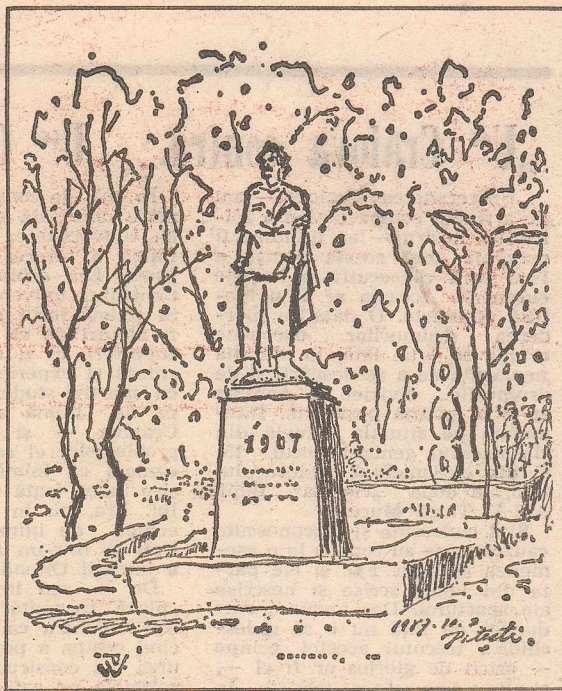

Gong Shunzhi este un poet. Un poet al liniilor și culorilor prin care, impresionat de frumusețile din jur, surprinde imagini ale realității, interpretându-le cu o privire mereu atentă la semnificațiile detaliilor. Sute de desene și acuarele — pe care le-am putut admira cu vreme în urmă — se constituie în relevabile documente ale unei sensibilități solare, ale unei remarcabile capacități de a „traduce”, cu economie de mijloace artistice, nu doar imaginea unui peisaj, a unei realități citadine ci și o stare autentică de emoție în fața fascinantelor sugestii ale realității. Lucrările sale recomandă un artist cu vocație contemplativă. El nu fotografiază realitatea ci o recrează interpretând, prin linie sau culoare, contururile ei esențiale, surprinzându-i trăsăturile distinctive. Înainte de a fi documente ale unui peisaj, ale unei realități identificabile, creațiile sale sunt mărturie ale unui sentiment. Așa se face că același loc din natură, surprins în ore diferite ale zilei — la orele răsăritului, amiezii sau amurgului —, în clipe distincte ale anotimpurilor comunică, diferit; oglinda unui lac ori solemnitatea unor copaci, aceeași în realitate, se transfigurează pentru a comunica o stare de seninătate sau, dimpotrivă, de zbucium, de interogație. Citind, prin mijlocirea desenului, și a culorii, în paginile marii cărți a naturii, Gong Shunzhi se arată a fi într-o permanentă căutare de sine.

„Eu nu sint pictor — ne-a spus. Sint doar un amator îndrăgostit de natură, de frumusețile ei. Și România este

darnică în frumuseși.” Declarația nu trebuie să pară deloc paradoxală: nu odată, la o analiză atentă, se poate constata că unele lucrări purtând, orgolios, girul profesionistului cad — din prea multă grabă sau o prea mare încredere în meșteșug, ignorându-se căutarea mai în adânc — în capcanele amatorismului; după cum, prin gravitatea cu care se oficiază actul de creație — atunci când acesta este secondat de un talent real —, lucrarea amatorului se poate înălța în orizonturile artei profesionale. Ceea ce se întâmplă cu multe din lucrările lui Gong Shunzhi. Referindu-se la această pasiune a sa, materializată în veritabile „secvențe lirice” desprinse din peisajul românesc, din Capitală la Valea Prahovei, de la Drobeta-Turnu Severin pe litoralul Mării Negre, artistul — diplomat la ambasada R. P. Chineze la București — care și-a făcut cu ani în urmă studiile în România, își consideră lucrările ca pe o avuție de suflet, fiind menite să le vorbească copiilor săi, și mai târziu nepoților, despre sentimentele de prietenie pe care le poartă poporului român. Prietenie a unui om ce se adaugă firesc prieteniei ce animă cele două popoare, român și chinez. Picturile lui Gong Shunzhi aduc mărturie despre generozitatea cu care sentimentul prieteniei își poate așeza pecetea pe spiritul creației artistice. Fiindcă înainte de toate picturile sale, surprinzând imagini din luminosul portret al României socialiste, sint mărturie ale prieteniei.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Revista Forum nr. 2

În sprijinul candidaților la concursul de admitere

Pentru a veni în sprijinul candidaților la concursul de admitere în învățământul superior revista „Forum” nr. 2/1989 publică informații cu privire la disciplinele de concurs, precum și lista manualelor valabile pentru examenul din acest an. Pentru fiecare manual este prezentată ediția de bază după care au studiat, în clasa respectivă, absolvenții din liceu, promoția 1989, fiind menționate, totodată, și alte manuale și ediții cu același conținut după care se pot pregăti candidații.

În nr. 3 al revistei se vor publica normele de înscriere, organizare și desfășurare a concursului de admitere, precum și rețeaua institutelor de învățământ superior.

Revista se poate procura de la orice chioșc de difuzare a presei din țară.

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Începând cu anul 1961, la 23 martie, se sărbătorește Ziua Mondială a Meteorologiei, pentru a comemora intrarea în vigoare, la 23 martie 1950 a Convenției care a transformat vechea Organizație Meteorologică Internațională (OMI) — organism ne-guvernamental creat în 1873, într-o instituție interguvernamentală, cunoscută azi sub numele de Organizația Meteorologică Mondială (O.M.M.). În fiecare an, țările membre celebrează această ocazie cu o temă consacrată uneia dintre aspectele specifice meteorologiei. Consiliul Executiv al Organizației Meteorologie Mondiale, la cea de a 39-a Sesiune a sa (Geneva 1987) a decis ca în anul 1989 tema manifestărilor să poarte denumirea „Meteorologia în serviciul aviației” pentru a evidenția dezvoltarea meteorologiei aeronautice față de exigențele mereu crescânde ale aviației.

Am selectat pe scurt, în acest număr, câteva din aspectele, „începutului” prezentate într-o notă O.M.M. de M.J., Kastelein, președintele Comisiei de meteorologie aeronautică a O.M.M. pe marginea acestei teme.

Participarea meteorologiei la activitățile aeronautice datează de la începutul secolului, de când au apărut primele încercări ale omului de a se ridica în aer cu avionul, învingând gravitația. Primul planor utilizabil, a fost construit în anul 1881 de Otto Lilienthal. Wilbur și Orville Wright efectuează în 17 decembrie 1903, în America de Nord primele zboruri reușite cu o aeronavă cu motor care a fost catapultată. La data de 18 martie 1906, pe cîmpul de la Montesson de lângă Paris, Traian Vuia a efectuat primul zbor din istoria

aviației, acționat de motorul propriu. Cei doi americani au ales ca loc de desfășurare a zborurilor experimentale (Kitty Hawk în Carolina de Nord) și au studiat toate particularitățile climatului, care se caracteriza prin prezența la suprafață a vînturilor intense și regulate. Un incident grav i-a surprins la al patrulea zbor; o rafală violentă a răsturnat aeronava.

În 1648, la cinci ani numai după inventarea barometrului, Pêrier escalada vârful Puy-de-Dôme (1465 m) pentru a măsura, la rugămintea fratelui său Blaise Pascal, scăderea presiunii cu altitudinea. Apariția balonului umflat cu gaz a deschis noi perspective pentru studiarea atmosferei înalte. J.P. Blanchard și J. Jeffries au efectuat primele măsurători științifice de vînt, temperatură, umezeală și presiune la mare înălțime, în cursul unui zbor cu balonul deasupra Londrei, în anul 1786. Prima sondă-zburătoare purtînd aparate meteorologice a fost lansată în Anglia de Alexander Wilson (1749). Victor Kremser a inaugurat în 1890 metoda de observare a vîntului în altitudine cu theodolitul; el utiliza baloane în vederea măsurării temperaturii și umezelii în altitudine. Instrumentele înregistratoare erau suspendate de balon; în momentul în care acesta se spargea, o mică parașută le readucea încet la sol. Trebuia apoi ca acel ce le găsea să le readucă pentru a fi descifrate. În 1902, cu un an înainte de primul zbor al unei aeronave cu motor, simultan, R. Assman din Germania și L. Tisserenc de Bard din Franța, au descoperit existența unui strat în care, temperatura crește o dată cu scăde-

rea înălțimii; aceasta a primit numele de stratosferă. Pînă la sfîrșitul secolului XIX mijloacele de măsurare a elementelor meteorologice în altitudine, au fost rudimentare; s-a reușit însă să fie folosită judicios și

OTILIA DIACONU

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 30 martie - 5 aprilie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE		VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne	Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	13÷18	3÷6	7÷12	31.2 Alexandria (Te. Măgurele) 1952	-9.0	Crăiova 1942
Deal și podiș	12÷17	1÷5	9÷14	30.6 Sibiu 1952	-11.3	Bacău 1963
Depresiuni	12÷14	-1÷2	9÷10	23.1 Mercuria Cluj 1951	-8.3	Mercuria Cluj 1974
Pl. Olt	-1÷3	-9÷-8	27	10.3 1981	-26.0	1940
Litoral	11÷12	4÷5	5÷6	25.9 Constanța 1975	-3.0	Constanța 1944

În următorul interval 30 martie — 5 aprilie 1989, aspectul vremii va fi schimbător, diferențiat la nivelul țării; astfel în primele zile regiunile din nordul, centrul și estul țării vor avea un cer temporar noros, iar pe alocuri va ploua; temperatura aerului va înregistra o scădere ușoară la valorile din cursul zilei. Regiunile sudice se vor menține într-o masă de aer cald, iar cerul va fi mai mult senin.

Modificări în distribuția centrilor barici la nivelul continentului european se vor produce în zilele de 1, 2 aprilie; apreciem în consecință o scădere ușoară a valorilor termice în regiunile estice și o accentuare a gradului de nebulozitate în aproape toate

o manieră intensă fondul de cunoaștere concretă asupra vîntului și temperaturii la nivele înalte.

Revenim la vreme prin a nota câteva din evenimentele săptămînii precedente. Fondul termic s-a situat în limitele normale ale perioadei. În ziua de 25 martie maximele au fost cu 4°, 10°C mai ridicate în sud decît cele normale. Noaptea au fost mai reci decît în jumătatea de nord a țării, astfel că aici s-a produs frecvent brumă.

zonele țării. Regimul pluviometric nu va fi semnificativ, ploile semnalîndu-se doar pe alocuri. Temperaturile minime nocturne ale intervalului se vor încadra la scara întregii țării între 0° și 10°C, izolat mai mic în centrul și nord-estul țării. Temperaturile maxime diurne vor fi cuprinse în primele zile între 10° și 16°C în regiunile nordice, centrale și nord-estice, și între 14° și 24°C în celelalte zone; apoi la nivelul întregii țări se vor încadra între 10° și 20°C mai ridicate local în vestul și sudul țării. Vor fi condiții ca temporar în estul țării vîntul să prezinte intensificări, cu viteze de 30—60 km/h.

Flacăra. Redacția: București, Piața Ștefiei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, interioare; Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești: 14 53; Scrisori: 25 42; Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Ștefiei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Prețul revistei: 3 lei

41505